

občina STRAŽA

OBČINSKI PROGRAM VARNOSTI

MAJ 2011

KAZALO VSEBINE

1. UVOD	14
2. OCENA OGROŽENOSTI IN VARNOSTNIH TVEGANJ KOT STROKOVNA PODLAGA OBČINSKEGA PROGRAMA VARNOSTI OBČINE STRAŽA	14
2.1 POSNETEK STANJA IN UPORABLJENE METODE POTREBNE ZA IZDELAVO OCENE OGROŽANJA	15
2.2 ANALIZA IN OCENA OGROŽENOSTI TER VARNOSTNIH TVEGANJ	15
3. NAMEN VZPOSTAVITVE REDARSTVA PO ZAKONU O OBČINSKEM REDARSTVU	16
3.1 SPLOŠNO O NAMENU VZPOSTAVITVE REDARSTVA	16
3.2 POGOJI ZA OPRAVLJANJE NALOG POOBLAŠČENIH URADNIH OSEB REDARSTVA	17
3.3 UPORABA POOBLASTIL IN PRISILNIH SREDSTEV REDARJEV	17
3.4 PREVENTIVNA IN REPRESIVNA VLOGA REDARJEV	18
4. CILJI OBČINSKEGA PROGRAMA VARNOSTI OBČINE STRAŽA	18
4.1 STRATEŠKI CILJ	18
4.2 OPERATIVNI CILJI	19
4.2.1 Varnost cestnega prometa	19
4.2.2 Varstvo javnega reda in mira	20
4.2.3 Varnost občinskih javnih poti in rekreacijskih površin	21
4.2.4 Pretočnost intervencijskih poti	22
4.2.5 Varnost zgradb in drugih objektov naravne in kulturne dediščine	23
4.2.6 Varstvo okolja	24
5. VARNOSTNE POTREBE, IZHAJAJOČE IZ OCENE VARNOSTNIH RAZMER	24
6. ORGANIZIRANOST MEDOBČINSKEGA REDARSTVA	25
7. KADROVSKI SESTAV MEDOBČINSKEGA REDARSTVA	26
8. VODENJE MEDOBČINSKEGA REDARSTVA	26
8.1 MESTO IN VLOGA VODJE MEDOBČINSKEGA REDARSTVA	26
8.2 DELO IN EVIDENTIRANJE DELA REDARJA MEDOBČINSKEGA REDARSTVA ..	26
9. PRISTOJNOSTI MEDOBČINSKEGA REDARSTVA	27
9.1 PRAVNA PODLAGA ZA DELOVANJE REDARSTVA IN REDARJEV	27
9.2 PRISTOJNOSTI MEDOBČINSKEGA REDARSTVA IN REDARJEV GLEDE NA ZAKON O OBČINSKEM REDARSTVU	27
9.3 PRISTOJNOSTI MEDOBČINSKEGA REDARSTVA IN REDARJEV GLEDE NA ZAKON O VARSTVU JAVNEGA REDA IN MIRU	28
9.4 PRISTOJNOSTI MEDOBČINSKEGA REDARSTVA IN REDARJEV GLEDE NA ZAKON O VARNOSTI CESTNEGA PROMETA	28
9.5 PRISTOJNOSTI MEDOBČINSKEGA REDARSTVA IN REDARJEV GLEDE NA ZAKON O PREKRŠKIH IN ZAKON O LOKALNI SAMOUPRAVI	29
9.5 PRISTOJNOSTI MEDOBČINSKEGA REDARSTVA IN REDARJEV GLEDE NA SPREJETE OBČINSKE ODLOKE V OBČINI STRAŽA	30
10. POGOJI ZA DELOVANJE MEDOBČINSKEGA REDARSTVA	31
10.1 PROSTORI MEDOBČINSKEGA REDARSTVA	31
10.2 OPREMA MEDOBČINSKEGA REDARSTVA	31
10.2.1 Službena vozila	31
10.2.2 Tehnična oprema redarja	31
10.2.3 Osebna oprema redarja	32
10.2.4 Uniforma redarja	32
10.2.5 Simboli in oznake redarjev	32

10.2.6 Službena izkaznica redarjev	33
11. VRSTE IN OBSEG NALOG MEDOBČINSKEGA REDARSTVA.....	33
11.1 SPLOŠNO O VRSTAH IN OBSEGU NALOG MEDOBČINSKEGA REDARSTVA	33
11.2 KONKRETNE NALOGE GLEDE NA VRSTE IN OBSEG NALOG MEDOBČINSKEGA REDARSTVA	33
11.2.1 Naloge na področju zagotavljanja varnosti cestnega prometa v naseljih	34
11.2.2 Naloge na področju zagotavljanja varnosti na občinskih javnih poteh, rekreacijskih in drugih javnih površinah občine Straža	34
11.2.3 Naloge zagotavljanja varnosti javnega premoženja ter zgradb in drugih objektov naravne in kulturne dediščine v občini Straža	34
11.2.4 Naloge vzdrževanja javnega reda in miru	35
11.2.5 Naloge na področju preprečevanja kaznivih dejanj in drugih kaznivih ravnanj	35
11.2.6 Naloge na področju varstva okolja	36
11.3 DRUGE NALOGE MEDOBČINSKEGA REDARSTVA	37
11.3.1 Naloge Medobčinskega redarstva po odlokih Občine Straža	37
11.3.2 Izvajanje nadzora nad nepravilno ustavljenimi in parkiranimi vozili na določenih mestih in krajih območja občine Straža	38
11.3.3 Naloge Medobčinskega redarstva na področju dinamičnega prometa	38
11.3.4 Prostorski obseg izvajanja nalog Medobčinskega redarstva	39
11.3.5 Naloge Medobčinskega redarstva povezane z drugimi področji dela	39
11.3.6 Logistične in druge naloge Medobčinskega redarstva	39
12. NAČIN IZVAJANJA ZAKONSKIH POOBLASTIL REDARJA MEDOBČINSKEGA REDARSTVA.....	40
12.1 SPLOŠNO O IZVAJANJU ZAKONSKIH POOBLASTIL REDARJA MEDOBČINSKEGA REDARSTVA	40
12.2 OPOZORILO	41
12.3 USTNA ODREDBA	42
12.4 UGOTAVLJANJE ISTOVETNOSTI	42
12.5 VARNOSTNI PREGLED OSEBE	43
12.6 ZADRŽANJE STORILCA PREKRŠKA IN KAZNIVEGA DEJANJA	44
12.7 ZASEG PREDMETOV IN RAVNANJE Z ZASEŽENIMI PREDMETI	45
13. NAČIN UPORABE PRISILNIH SREDSTEV.....	47
13.1 SPLOŠNO O NAČINU UPORABE PRISILNIH SREDSTEV	47
13.2 UPORABA FIZIČNE SILE	47
13.3 SREDSTVA ZA VKLEPANJE IN VEZANJE	49
13.4 PLINSKI RAZPRŠILEC	49
13.5 OBVEŠČANJE O ZADRŽANJU IN UPORABI PRISILNIH SREDSTEV	50
13.6 OCENJEVANJE UPORABE PRISILNIH SREDSTEV	51
13.7 ODLOČANJE O PRITOŽBAH ZOPER POSTOPEK REDARJEV MOR	51
13.8 DISCIPLINSKA IN DRUGA ODGOVORNOST REDARJEV	51
14. SISTEM DELA MEDOBČINSKEGA REDARSTVA	51
14.1 RAZPORED IN ODPRAVA NA DELO	51
14.2 NALOGE V ZVEZI S PREKRŠKOVNIM POSTOPKOM	53
15. SODELOVANJE MEDOBČINSKEGA REDARSTVA S POLICIJSKO POSTAJO DOLENJSKE TOPLICE.....	53
16. SODELOVANJE MEDOBČINSKEGA REDARSTVA Z OBČINSKIMI REDARSTVI IN OBČINSKIMI REDARJI SOSEDNIH OBČIN.....	54
17. POVEZANOST MEDOBČINSKEGA REDARSTVA Z DEŽURNO SLUŽBO POLICIJSKE POSTAJE DOLENJSKE TOPLICE IN REGIJSKIM CENTROM ZA OBVEŠČANJE.....	55
18. SODELOVANJE MEDOBČINSKEGA REDARSTVA V OBČINSKEM SISTEMU ZAŠČITE IN REŠEVANJA.....	55

19. NAČINI SODELOVANJA REDARJEV MEDOBČINSKEGA REDARSTVA IN VARNOSTNIKOV ZASEBNO VARNOSTNIH SLUŽB	56
20. STROKOVNA POMOČ MINISTRSTVA ZA NOTRANJE ZADEVE	57
21. ADMINISTRACIJA IN VODENJE EVIDENC	58
22. INFORMACIJSKI SISTEM MEDOBČINSKEGA REDARSTVA.....	58
23. INTERNO NADZORSTVO NAD IZVRŠEVANJEM NALOG MEDOBČINSKEGA REDARSTVA	58
24. INŠPEKCIJSKO IN DRUGO UPRAVNO – STROKOVNO NADZORSTVO NAD DELOM MEDOBČINSKEGA REDARSTVA	59
25. ZAKLJUČEK.....	59
Priloga 1: ZAKON O OBČINSKEM REDARSTVU.....	61
Priloga 2: ODLOK O USTANOVITVI SKUPNE OBČINSKE UPRAVE- MEDOBČINSKEGA INŠPEKTORATA IN REDARSTVA	71
Priloga 3: OCENA VARNOSTNIH RAZMER NA OBMOČJU OBČINE STRAŽA (OCENA OGROŽENOSTI IN VARNOSTNIH TVEGANJ).....	78
Priloga 4: PROGRAM IN NAČRT STROKOVNEGA USPOSABLJANJA IN IZPOPOLNJEVANJA OBČINSKIH REDARJEV.....	101
Priloga 5: NAVODILA ZA DELO REDARJEV MEDOBČINSKEGA REDARSTVA	102
Priloga 6: PISNI PROTOKOL O SODELOVANJU S POLICIJSKO POSTAJO DOLENJSKE TOPLICE.....	113
Priloga 7: PISNI DOGOVOR O SODELOVANJU Z VARNOSTNIKI ZASEBNO VARNOSTNIH SLUŽB.....	115
Priloga 8: PISNI DOGOVOR O SODELOVANJU MEDOBČINSKEGA REDARSTVA V OBČINSKEM SISTEMU ZAŠČITE IN REŠEVANJA	116
Priloga 9: POROČILA O DELU MEDOBČINSKEGA REDARSTVA ZA OBČINE DOLENJSKE TOPLICE, MIRNA PEČ ŽUŽEMBERK IN STRAŽA	117
Priloga 10: INTERNA POROČILA MEDOBČINSKEGA REDARSTVA.....	118
Priloga 11: INŠPEKCIJSKA POROČILA (ZAPISNIKI) O DELOVANJU MEDOBČINSKEGA REDARSTVA ZA OBČINE DOLENJSKE TOPLICE, MIRNA PEČ, ŽUŽEMBERK IN STRAŽA	119
Priloga 12: SEZNAM EVIDENC MEDOBČINSKEGA REDARSTVA ZA OBČINE DOLENJSKE TOPLICE, MIRNA PEČ, ŽUŽEMBERK IN STRAŽA KOT PREKRŠKOVNEGA ORGANA.....	120
Priloga 13: EVIDENCA NARAVNE IN KULTURNE DEDIŠČINE	121
Območja Natura 2000	121
Naravne vrednote	122
Arheološka dediščina	123
1.1.1. Stavbna dediščina	124
1.1.2. Memorialna dediščina	128

**PREDSTAVITEV STRAŽE, RAZVOJA REDARSTVA V SLOVENIJI IN
PRIMERJALNO PRAVNI PREGLED REDARSTVA**

KOT OSNOVNO IZHODIŠČE ZA PRIPRAVO

**OBČINSKEGA PROGRAMA VARNOSTI
OBČINE STRAŽA**

SPLOŠNO O STRAŽI

Straža z okolico je bila naseljena že v davnini, čeprav je prvič omenjena leta 1250. To ime se je oprijelo naselja pod strmim skalnim pobočjem hriba Straške gore poraščene, pretežno z bukovjem, ki ga bujno prepleta srobotje, od tod tudi ime vrha Srobotnik. V spodnjem predelu ga krasi venec vinogradov z raztresenimi zidanicami, zdaj tudi z vikendi. Ker so nekoč tukajšnji prebivalci morali hoditi v strmino na stražo, morda čuvati grozdje pred živalmi, pticami, medvedi in še pred kom, je ostalo ime Straža.

Na obrežjih reke Krke, kjer leži omenjeno naselje, ali v njegovi neposredni bližini so prebivali staroselci kamene dobe. Znanе so najdbe kamenega orodja, med drugim lepo ohranjena, na obeh straneh koničasto zaobljena sekira z izdolbeno luknjo za držalo, stara okoli 5 tisoč let.

O zgodnji poselitvi pričajo tudi najdeni ostanki utrjenega kamenega obzidja ob Krki, edino znanega prazgodovinskega gradišča na ravninskem predelu na Slovenskem, iz obdobja starejše železne dobe v 1. tisočletju pr.n.š. in odkritje okoli 100 peči za taljenje rude ter grobišča.

Kraj Straža z okolico je bil poseljen tudi v antiki, kar dokazuje najdba 10 žganih grobov iz 2. in 3. stoletja. Po sredi strmega hrbtišča Straške gore pa so Rimljani, ko so prodrli iz zasedli te kraje in širili svoja osvajanja proti severovzhodu, zgradili cesto, ostanki so še danes vidni, o dogajanju na njej pa pričajo najdeni novci.

O naseljevanju Slovanov priča ohranjeno ime vasi Sela pri Straži, ki sega v zgodnji srednji vek nekje med 6. in 9. stoletje. V vznožju omenjene Straške gore ali njenega vrha Srobotnika tik nad vasjo Straža že stoletja prijazno duhovno nagovarja farane, ljubitelje umetnosti in kulture stara cerkev sv. Tomaža s fragmenti zgodnjegotskih fresk iz 14. stoletja in romansko ladjo ter tristranim prezbiterijem z grebenastim obokom iz 17. stoletja. Od konca stoletja je tudi cerkev v nekdanji Dolenji Straži Marije vnebovzete. Čez reko v Vavti vasi jima sledi njuna mlajša a mogočnejša sestra, baročna župnijska cerkev sv. Jakoba.

Straža kot naselje skupaj z Vavto vasjo se je začela razvijati v smeri moderne oziroma prihajajoče industrijske dobe v času Auerspergove lesne dejavnosti. Izkoriščanje roškega lesnega bogastva je terjalo sodobne povezave s svetom. Tako je bila v Vavti vasi na desnem bregu Krke 22. aprila 1878 zgrajena šola. Leta 1894 pa je v Stražo prisopihala dolenska železnica, ob kateri se je razcvetela parna žaga. Električno luč sta obe naselji dobili tik pred drugo svetovno vojno, 8. junija 1940.

Poleg razvoja so prebivalci pod Srobotnikom doživljali tudi hude trenutke. Kužno znamenje ob zgornji poti vinogradov oznanja, do kje je divjala kuga. Vinograde jim je v letu 1900 - 1901 skoraj uničila trtna uš, leto kasneje pa hud mraz. Srčno so jih obnovili z ameriškimi sortami.

Pravi industrijski razcvet in lokalno občinsko oblast je Straža kot krajevno območje z nekaj vasmi doživela šele po vojni. Iz nekdanje žage je nastal moderen lesni industrijski gigant, iz

skromnega, zastarelega tovornega prevoznega parka sodobno tranzitno tovorno in potniško podjetje z zametki gostinstva, močna ekonomska enota pa je bil tudi gozdni gospodarski sektor. Tako sta ob tradicionalnem, a skrčenem privatnem kmetijskem in živinorejskem zaposlitvenem področju, dopolnjenim z vinogradništvom, rasli lesna in tranzitna panoga, kar je izoblikovalo občino vse do njene nasilne ukinitve v letu 1960 z močno materialno in socialno ter duhovno osnovo. Po tem letu je vso to bogato dediščino prevzela nova občina Novo mesto, pri čemer je naselje Straža, kateremu so se po letu 1987 priključila še naselja Dolenja Straža, Hruševac in Sela, skupaj z Vavto vasjo s takrat dva tisoč zaposlenimi v podjetjih Novoles, Avtopromet in gostinstvo Gorjanci ter z Gozdnim gospodarstvom - enota Straža obdržalo prvenstvo v razvoju dolenjskih krajev. Obdržali bi ga tudi vnaprej, če bi iz krajevne skupnosti Straža nastala nova občina, kot je bilo to omogočeno drugim močnejšim novomeškimi krajevnimi skupnostim. Tako pa je ta začela nazadovati in naselji Straža-Vavta vas, ki sta urbano povsem spojeni in tvorita center krajevne skupnosti, sta pristali na repu razvoja najmočnejših središč Dolenjske.

RAZVOJ REDARSTVA V SLOVENIJI

Leto 1849 je pomenilo nov preboj za lokalno samoupravo v tedanji Kraljevini Avstriji, ko je dunajska vlada izdala zakon, ki je urejal delovanje občin. V svojem bistvu je urejal vrsto nalog, vendar je za naše proučevanje pomembno, da je določal tudi, da je občina odgovorna za varnost na svojem območju. Iz tega zakona se je razvijala krajevna policija, za katero je avstrijski notranji minister leta 1850 določil, da občine same določajo oborožitev pripadnikov krajevne policije, njihova uniforma pa ni smela biti enaka uniformam redne vojske, orožništva ali vojaški policijski straži. O njihovi uniformi, številu, oborožitvi pa so občine morale poročati občinskim glavarstvom, ta pa poveljnikom orožniških polkov, ki so delovali na določenih okoliših.

Kranjska je v letu 1866 dobila pravila, ki so določala občinski in volilni red. Ta pravila so leta 1866 naštele 13 izvornih nalog občin in na prvem mestu je bilo zapisano, da »skrbi, da sta človek in lastnina brez nevarnosti«. Država si je pridržala pravico, da sme iz višjih razlogov prenesti opravila krajevnega redarstva z občine na državo.

Občine na Slovenskem so največjo pozornost namenile varnosti v kmetijstvu in na cestah. Dežele so dobile pravice, da s svojimi predpisi urejajo varnost na nekaterih področjih, predvsem kmetijstvu, gozdarstvu, rudarstvu, lovu, ribištvu in vodnem gospodarstvu.

Za takratne občinske stražnike so veljala nekatera načela, med njimi, da stražno osebje potrdi in zapriseže okrajno glavarstvo, imajo pravice in dolžnosti javne straže, če so v uniformi ali vsaj nosijo vidno znamenje, njihovo pričanje je v kazenskih zadevah enakovredno izpovedi državnih stražnikov itd.

Občinski stražnik je smel osebo prijati v dveh primerih, in sicer, če jo je zaloti pri kaznivem dejanju v njegovi pristojnosti, a mu je bila nepoznana, ni imela prebivališča v stražnikovem okolišu, mu je ugovarjala, ga zmerjala ali se mu upirala, ali pa je zagrešila veliko škodo oziroma posebno hudobijo, če je stražnik sumil, da je neznana oseba storila ali bi lahko storila kaznivo dejanje iz njegove pristojnosti. Občinski stražnik je moral osebo takoj oziroma

najpozneje v 48 urah predati pristojnemu »oblastvu«. Če mu je pobegnila, jo je smel loviti tudi zunaj svojega nadzornega okoliša.

Kasneje, od leta 1875, je bil v veljavi poseben zakon, ki je opredeljeval varovanje poljščin. Tako so občine imele svoje poljske čuvaje, ki so naloge lahko opravljali za več občin hkrati, lahko pa je občina imela tudi več čuvajev, odvisno pa je bilo od njene finančne zmožnosti.

Spomladi leta 1887 je Vojvodina Kranjska sprejela svoj posebni zakon, ki je urejal znamenja čuvajev. Tako znamenje je moral po zaprisegi nositi vsak čuvaj v poljedelstvu, gozdarstvu, lovstvu, ribištvu ali vodnem gospodarstvu. Določilo ga je deželno »oblastvo«. To je bil podolgovrat obel ščit iz medenine ali rumenega kositra, ki je bil 10 centimetrov visok in 8 centimetrov širok. Sredi ščita je bil orel iz deželnega grba Kranjske, na desni strani napis »Offentliche Wache«, na levi pa »Javna straža«. Črke so bile velike 1 centimeter, črne barve, enake barve je bil tudi orel. Znak je bilo treba nositi na levi strani prsi.

Naslednje področje urejanja občin je bil cestni promet in delitev cest, ki je pomenila tudi pristojnosti za njihovo skrb in nadzorstvo, in tako je Vojvodina Kranjska leta 1874 sprejela predpise, ki so vsebovali vsa pravila prometa in kazni za kršitve.

Na Slovenskem so imela štiri mesta Ljubljana, Maribor, Celje in Ptuj status tako imenovanih statutarnih mest in so imela pravico in dolžnost do posebnega statusa svoje varnostne sile.

V Ljubljani, ki je bila deželna prestolnica, so svojo zakonsko podlago za tovrstno urejanje dobili poleti 1850, tudi s potrditvijo cesarja. Med naloge je sodila tudi skrb za krajevno policijo, ki pa ni zagotavljala javne varnosti, saj je ta naloga pripadala policijski direkciji, ki je v Ljubljani obstajala od konca 18. stoletja dalje, podrejena pa je bila državnim oblastem, mestna občina pa jo je v določenem delu financirala. Leta 1866 je bila policijska direkcija ukinjena, del njenih nalog je prešel na deželno vlado, del pa na mesto.

Ljubljana je vzpostavila svojo mestno varnostno stražo. Od leta 1898 je policijske zadeve v Ljubljani vodil policijski urad pri magistratu, ki je štel 9 oseb. Mestna straža mu je bila podrejena in je štela 51 mož, in sicer 2 vodji, 10 nad stražnikov, 20 stražnikov in 18 pomožnih stražnikov ter 1 detektiva. Dunaj je ocenil, da je straža ob protinemških demonstracijah jeseni 1908 v Ljubljani ukrepala preveč blago in neodločno, zato je začel s pripravami na podržavljanje te policije. Do tega je prišlo leta 1913, ko je v Ljubljani začela ponovno delovati policijska direkcija, ki so ji rekli ravnateljstvo. Namesto mestnih stražnikov so odslej za javno varnost skrbeli stražniki.

Leta 1866 so tudi druga statutarna mesta, in sicer Maribor, Celje in Ptuj, vzpostavila svojo mestno stražo skladno s svojimi potrebami in zmožnostmi.

Med prvo svetovno vojno so bile organizirane tako imenovane občinske straže, ki so predvsem pazile na sumljive osebe, tujce, varovale mostove na deželnih cestah, pomembne vodovode, poštno, telefonske, telegrafske in železniške naprave.

V času Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev (SHS) in Kraljevine Jugoslavije so v začetku veljali predpisi iz cesarskih časov. Razdrobljenost policijskih sil je motila oblasti v Beogradu, hkrati pa je vplivala tudi na slabo učinkovitost teh sil. Kralj je zato leta 1928 določil pravila, ki so veljala za občinske stražnike. Hkrati pa je potekala še reorganizacija policije, ki je pomenila ustanovitev predstojništev mestne policije v Mariboru in Celju, kasneje pa še v Kranju, na Ptujju pa je straža v ostala pristojnosti policije.

Leta 1933, skoraj 15 let po nastanku Kraljevine SHS, so poenotili ureditev občin. Določeno je bilo, da občina opravlja naloge krajevne policije, če jih ne opravlja država. Pojem krajevna policija je obsegal sedem področij in na prvem mestu je bila navedena skrb za javno, osebno in imovinsko varnost, moralo, red in mir v občini. Če kaznovanje teh prekrškov ni sodilo v pristojnost drugih »oblastev«, je to nalogo prevzela občina.

Že takrat sta v Ljubljani delovali dve zasebni čuvajski podjetji, v Mariboru pa eno.

Po drugi svetovni vojni, ko je prišlo do revolucionarnega prevzema oblasti, so se občine preoblikovale v ljudske odbore, krajevni ljudski odbor pa je imel tudi nalogo, da skrbi za javni red in mir in je za ta namen vodil pomožno milico. Med njihovimi nalogami, ki so bile na las podobne nalogam bivših stražnikov, čuvajev, redarjev, je bila na prvem mestu varstvo javnega reda in miru, osebna varnost ter premoženjska varnost.

Pomožna (ljudska) milica je bila neuspeh poskus, ki verjetno ni uspel tudi zaradi kadrovskih in prostorskih težav poklicne (ljudske) milice. Vsekakor pa je na neuspeh pomožne (ljudske) milice vplivala tudi zakonodaja, ki je pristojnosti, še boljše dolžnosti, poklicne (ljudske) milice vse bolj vezala na krajevni občinski ljudski odbor, med drugim tudi, da postaja ljudske milice zavaruje administrativno izvršitev njegovih sklepov in odločb, da mora na ukaz predsednika občinskega ljudskega odbora opravljati določene naloge.

Izjemna moč krajevnih odborov oziroma skupščin se je kazala v tem da so v soglasju z republiškim sekretarjem za notranje zadeve ustanavljali in odpravljali postaje oziroma oddelke milice, imenovali vodstvene starešine enot, komandir postaje milice v občini je bil za svoje delo in delo enote odgovoren občinski skupščini in njenemu svetu za notranje zadeve.

Kasneje je zakonodaja prinesla nekaj sprememb, povečala se je moč in vpliv republiškega sekretarja za notranje zadeve.

V okviru družbene samozaščite in splošnega ljudskega odpora je bila 1976. leta vzpostavljena narodna zaščita, ki je v krajevnih skupnostih in delovnih organizacijah skrbela za varovanje pogojev dela, družbeno lastnino in objekte skupnega pomena, za varovanje reda in zagotavljanje varnega in mirnega življenja.

Leta 1980 so občine dobile zakonsko možnost, da občinska skupščina ustanovi organ za nadzor nad izvajanjem predpisov o javnem redu in miru, parkiranju motornih vozil in komunalni urejenosti. Pravice, dolžnosti in obveznosti teh delavcev je lahko določil odlok občinske skupščine, hkrati pa je bila občinski skupščini podeljena pravica, da postaja milice s splošnim delovnim področjem daje smernice in napotke za opravljanje njenih nalog, pomembnih za varnost v občini.

Leta 1991 pa je prišlo do razpada Socialistične federativne republike Jugoslavije (SFRJ) in do ustanovitve neodvisne države Republike Slovenije, ki je s svojo zakonodajo in razvojem policije in občinskih redarstev prišla do stopnje razvoja, kot smo ji priča. Občinska redarstva vse bolj pridobivajo na svoji veljavi tako med prebivalstvom, kot tudi na zakonski podlagi z Zakonom o varnosti cestnega prometa (2004), Zakonom o prekrških (2003), Zakonom o varstvu javnega reda in mira (2006) ter Zakonom o občinskem redarstvu (2006).

PRIMERJALNO PRAVNI PREGLED REDARSTVA

Ob mednarodni pravni primerjalni analizi je opaziti temeljno značilnost, ki se nanaša na prisotnost ali odsotnost vpliva lokalnih skupnosti na zagotavljanje varnosti. Določen vpliv v obliki sodelovanja v različnih posvetovalnih telesih policije obstaja v zelo veliko državah, pristojnost organiziranja institucionaliziranih lokalnih instrumentov zagotavljanja varnosti pa imajo pretežno lokalne skupnosti v decentraliziranih državah (npr. Franciji, Italiji), medtem ko v federalnih državah (Nemčija, Avstrija) lokalna skupnost praviloma ne organizira lastnih varnostnih služb. Tradicionalno pomembno vlogo pa imajo lokalne varnostne službe v državah tako imenovanih anglosaksonskih državah, zlasti Združenem kraljestvu Velike Britanije in Združenih državah Amerike. Tudi v slovenskem policijsko-varnostnem izročilu so bile v različnih zgodovinskih obdobjih uveljavljene določene oblike lokalnih varnostnih organov in služb. Začenši z lokalnimi policijsko-varnostnimi organi slovenskih vinorodnih dežel – določeni so bili z normami slovenskega običajnega prava v 15. in 16. stoletju v znanih zbirkah predpisov Gorske bukve – do mestne policije in občinskih policijskih straž pod prvo slovensko oblastjo po razpadu Avstro-Ogrske monarhije. Tovrstne oblike lokalnih varnostnih služb so se na Slovenskem ohranjale vse do druge svetovne vojne. Ureditev lokalnih policijsko-varnostnih zadev po drugi svetovni vojni pa se je ohranila do osamosvojitve. Od osamosvojitve pa do sprejetja Zakona o policiji (1998), ki je upravljanje javne varnosti in javnega reda na lokalni ravni prepustil neobveznemu sodelovanju državne policije in bolj kot ne laičnim predstavnikom lokalne skupnosti.

V državah, kjer lokalne varnostne službe sicer niso del varnostne tradicije, se zaradi vedno novih varnostnih izzivov ukvarjajo s temi vprašanji. Deželna policija v Nemčiji je v deželni in ne zvezni pristojnosti, vendar je glede na status nemških dežel še vedno državna policija. Zaradi zavedanja o pomembnosti vloge lokalnih skupnosti pri zagotavljanju varnosti prebivalcev poskusno uvajajo »prostovoljne policiste«, njihovo področje dela pa je predvsem prisotnost, opazovanje in poročanje, prevencija pred kaznivimi dejanji, nadzor cestnega prometa, varovanje poslopij in javnih površin ter raziskovanje prekrškov. Nizozemska ne pozna lokalne policije, njena ureditev pa je zelo podobna slovenski. Lokalni redarji so odgovorni za nadzor mirujočega prometa, šolajo pa se pri policiji.

Avstrija sicer ne pozna lokalne policije, vendar ima urejeno lokalno varnostno oblast, ki je pristojna za javne varnostne zadeve na ravni okraja oziroma občine. Lokalnim nadrejena varnostna oblast države, ki si vedno pridržuje pravico odločanja, če presodi, da teža posameznih postopkov presega okvir lokalne oblasti in morajo biti za to pod njeno pristojnostjo. Okrajne varnostne službe so urejene v okrajnih zakonih. Namen zveznega policijskega prava je

namreč drugačen od namena okrajnega policijskega prava. Policijske dejavnosti v okrajih so usmerjene bolj v upravno policijske naloge, medtem ko je na zvezni ravni usmeritev bolj v varnostno-policijske dejavnosti. Vendar se tudi v okviru upravno-policijske dejavnosti v okrajih ukvarjajo z varnostno problematiko. Okrajno pravo se glede varnostne problematike ukvarja predvsem z vprašanji družbeno nezaželenega vedenja, kot na primer prepoved povzročanja hrupa, prepoved javnega žaljivega vedenja, prepoved prekrškov zoper čast in dobro ime, prepoved beračenja na javnih mestih, prepoved prostitucije izven dovoljenih krajev, prepoved posedovanja nevarnih živali, itd..

Občina lahko tem pogojem doda še svoje omejitve, v kolikor lokalne razmere na terenu zahtevajo posebno obravnavanje, na primer prepoved povzročanja hrupa, ki velja samo za določen čas ali območje. V primerih, ko se pojavi nevarna situacija, ki je tipična za neko občino in kot takšna ni urejena v zveznih ali okrajnih zakonih, je pristojnost nad ureditvijo le-te v rokah občine, lahko pa tudi okraja, npr. prepoved kopanja v gramoznih jamah. V izjemnih situacijah (razlog nujnosti) lahko takšen predpis sprejme župan, vendar ga mora občinska oblast potrditi, takoj ko je to mogoče. Kršitev prepovedi se obravnava kot upravni prekršek, kazen pa je določena v lokalnih oziroma okrajnih pravnih dokumentih. Nadzor in spoštovanje teh določil ureja in revidira občinska/okrajna varnostna oblast.

V **Franciji** je bilo področje lokalne policije v Franciji spremenjeno in drugače urejeno s spremembami zakonodaje v letu 1999 ter s sprejemom mnogih podzakonskih predpisov. Na podlagi spremenjene zakonodaje je župan pristojen izvajati potrebne ukrepe na področju javnega reda, varnosti in javne higiene v občinah. Pod administrativnim nadzorstvom predstavnika države v departmaju je župan pristojen za mestno in podeželsko policijo. Izjema je Pariz, ki je edino mesto, kjer župan nima pristojnosti mestne policije, te pristojnosti pa izvaja prefekt. Zakonodaja, ki ureja pristojnosti lokalne skupnosti podrobno našteva pristojnosti mestne policije, mestna policija pa ima na posameznem področju lahko še druge pristojnosti. Med prisilnimi sredstvi, ki jih lahko uporablja mestna policija, je tudi nošenje orožja, kamor uvrščajo strelno orožje in plinski razpršilec.

V **Italiji** ima lokalna policija dolgoletno tradicijo, saj njeni začetki segajo v sredino 18. stoletja. Zakonska podlaga za ustanavljanje lokalne policije sega v leto 1986. Mestna policija je organizirana v obliki policijske strukture na ravni občine in le redko za potrebe več občin. Je organ lokalne skupnosti in sodi v pristojnost krajevnih oblasti. Predstavlja vmesni člen med lokalnimi oblastmi, prebivalci in državnimi oblastmi.

V mestni policiji velja določena hierarhija v nazivih, pri dodeljenih pooblastilih in na področju dela. To pomeni, da vsi pripadniki enote ne opravljajo enakih del, saj se naloge dodeljujejo skladno z lokalnimi in državnimi predpisi in so prilagojene lokalnim interesom. Naloge lokalne policije se delijo v dve večji skupini, in sicer institucionalne naloge in upravne oziroma administrativne naloge.

Kandidat za mestnega policista mora končati za to predvidene izobraževalne programe, ki zajemajo šestmesečni tečaj in dve leti preizkusnega dela. Ker na območju občine opravljajo vse funkcije policije (ustavljajo vozila, obravnavajo vse vrste prometnih nesreč, preprečujejo in ugotavljajo vse kršitve), imajo enaka pooblastila kot vse druge državne policije v Italiji. Mestne policije v Italiji so ponekod oborožene, vendar je to odvisno od lokalnih oblasti. Če je

mestna policija oborožena, orožja nimajo vsi pripadniki mestne policije, temveč le tisti, ki od prefekta dobijo naziv uslužbenca javne varnosti. Mestni policisti lahko nosijo orožje le v službi, hranijo pa ga v enotah.

V **Veliki Britaniji** uniformirana neoborožena in oborožena policija tesno sodeluje z lokalnimi oblastmi in skupnostjo. Sodelovanje temelji na ugotovitvi, da se policija sama ne more uspešno boriti proti neredu in kriminalu. Lokalne oblasti, privatni sektor in drugi morajo sodelovati s policijo, da razvijajo in izvajajo strategije na področju zmanjševanja kriminala. Da bi dosegli te cilje, je reforma policijskega sistema v letu 2000 omogočila izvajanje nekaterih policijskih pooblastil »civilnim osebam«. Policija v te namene lahko usposobi državljane, ki nato v skladu z navodili in pod nadzorom policije prevzamejo in izvajajo specifične naloge. Policijski načelniki lahko imenujejo pomožno osebje, da štiri vrste nalog: zaščita skupnosti, preiskovanje, pridržanje in spremljanje. Stražniki lahko kaznujejo prekrške s področja asocialnega obnašanja (kršitve javnega reda). Kršitelje lahko legitimirajo, in če sumijo, da so podatki lažni, lahko kršitelja zadržijo do 30 minut, odvisno od prihoda policije. Stražnik lahko pri tem uporabi sprejemljiva sredstva, da izvede pridržanje. Med drugim lahko stražnik za doseg ciljev zaseže alkohol in tobačne izdelke ali celo vozilo. Stražniki lahko sodelujejo pri izvajanju policijskih kordonov, vendar jih ne morejo izvajati samostojno.

Lokalne oblasti lahko zaposlijo ulične oz. parkovne nadzornike. Za izvajanje nekaterih nalog s področja javnega reda jih pooblasti policijski načelnik, policija pa skrbi za sistem njihovega usposabljanja. Pooblaščen osebe lahko izrekajo fiksno določene kazni za prekrške, kot so kolesarjenje po peš poteh ali če psi onesnažujejo okolico. Glede legitimiranja oseb pa imajo enaka pooblastila kot stražniki, vendar brez pravice pridržanja.

Na podlagi prvega odstavka 6. člena Zakona o občinskem redarstvu (Uradni list RS, št. 139/2006, ZORed) je Občinski svet Občine Straža na predlog župana Alojza Knaflja in na podlagi usklajevanja s Policijsko postajo Dolenjske Toplice, na seji dne, sprejel

OBČINSKI PROGRAM VARNOSTI OBČINE STRAŽA

s katerim se v Občini Straža na podlagi ocene varnostnih razmer podrobneje določa vrsto in obseg nalog redarstva ter navedene naloge usklajuje s predpisi, programskimi dokumenti Ministrstva za notranje zadeve in policije na področju javne varnosti ter z drugimi potrebami varnosti v občini. Pri tem so za Občinski program varnosti Občine Straža (v nadaljevanju: OPV OS) in za delovanje Medobčinskega redarstva Občine Dolenjske Toplice, Mirna Peč, Žužemberk in Straža (v nadaljevanju: Medobčinsko redarstvo oziroma MOR) ključnega pomena predvsem Zakon o občinskem redarstvu, Zakon o varstvu javnega reda in miru, Zakon o varnosti cestnega prometa, Zakon o prekrških, Zakon o lokalni samoupravi in občinski odloki.

Občinski program varnosti OS obsega cilje, ki na celovit način urejajo oziroma zagotavljajo ustrezno stopnjo in kvaliteto varnosti v občini. To se bo dosegalo z ustrezno varnostno politiko ter sistemskimi, pravnimi in organizacijskimi predpisi ter ukrepi organov in služb OS ter konkretnimi ukrepi MOR, ki bodo usmerjeni v zagotavljanje javne in druge varnosti v občini.

OPV OS je zasnovan razvojno in hkrati dovolj konkretno ter ima naravo priporočil in programskih smernic, ki se bodo lahko realizirala skozi letne programe dela organov in služb OS ter redarjev MOR. Realizacija vseh ciljev OPV pa bo odvisna tudi od razpoložljivih finančnih sredstev, ki jih občina namenja za to področje dela ter od pravilnega razumevanja varnosti, kot temeljne človekove vrednote in potrebe, s strani tistih, ki odločajo o finančnih in drugih vložkih v varnost.

Zato je namen OPV OS dvigniti tudi varnostno kulturo vseh tistih, ki se tako ali drugače v občini srečujejo z varnostnimi problemi in vprašanji in so v okviru svojih pristojnosti odgovorni za varnost, cilj OPV pa je tudi vzpodbuditi vse druge, ki jim je občina Straža dom ali poslovni oziroma drugi center, k samozaščitnemu varnostnemu ravnanju.

Za uresničitev vseh navedenih in mnogih drugih varnostnih ter samozaščitnih ciljev pa bo vsekakor zelo pomembno sodelovanje vseh občinskih organov in služb ter MOR z državnimi in drugimi organi, službami, institucijami ter civilno družbo in sosednjimi občinami ter njihovimi organi in seveda predvsem s sosednjimi občinskimi redarstvi.

1. UVOD

OPV OS je temeljni strateško - varnostni dokument, s katerim so opredeljena izhodišča in usmeritve za zagotavljanje javne varnosti ter varnega in kvalitetnega življenja prebivalcev in obiskovalcev občine. Namen OPV je določiti enotne kriterije za zagotavljanje javne varnosti v občini in opredeliti ukrepe ter ravnanja pristojnih, ki zagotavljajo javno varnost in javni red na območju občine.

Pojem javna varnost lahko opredelimo kot dobrino, ki jo lahko pridobivamo in uživamo na družbeno organiziran način, ki mora biti v določeni količini na razpolago vsem članom družbe, ki ima to posebno značilnost, da se zagotavlja vedno le na javnopraven, na državo naslonjen in zato arbitraren način, ki jo lahko zagotavljamo samo in izključno prek države. Pomeni tudi stanje, v katerem so izključeni materialni protipravni akti, s katerimi se rušijo ali ogrožajo temeljne svoboščine in pravice občanov, osnovni elementi družbene ureditve ali druge zaščitene vrednote.

Namen OPV OS je tudi načrtno zagotavljati kvaliteto javnega prostora in območij v občini. Kvaliteten javni prostor pomeni predvsem zadovoljstvo občanov z okoljem, kjer živijo in delajo ter z okoljem kjer se šolajo in igrajo njihovi otroci. Kvaliteten javni prostor tudi pomeni zadovoljivo stopnjo javne varnosti in javnega reda; to pa konkretno pomeni, da so občinske ceste, ulice, parki in drugi odprti prostori čisti, varni in urejeni.

OPV OS je zelo pomemben in temeljni dokument, v katerem so na podlagi nacionalno - varnostne politike in strategije zajeti ukrepi in naloge, ki so ključnega pomena za delovanje vseh organov in služb OS, predvsem pa za delovanje Medobčinskega redarstva OS. V njem so opredeljena tudi izhodišča za zagotavljanje varnosti v občini, cilji in ukrepi za zagotovitev teh ciljev na ta način, da so opredeljeni konkretni nosilci oziroma odgovorne službe za doseg želenih ciljev. Posebno pozornost pa OPV OS tudi finančnim sredstvom, ki so potrebna za doseg zgoraj navedenih ciljev.

Namen OPV OS je tudi vzpostaviti partnerski odnos med policijo in MOR pri zagotavljanju javne varnosti v lokalni skupnosti oziroma pri izvajanju vseh pristojnosti občinskih redarjev, ki so opredeljene v 3. členu Zakona o občinskem redarstvu. Prav zaradi tega so v OPV OS opredeljene tudi zakonske osnove za vzpostavitev in delo redarske službe ter za sodelovanje s Policijsko postajo Dolenjske Toplice, Občinskim svetom za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, zasebno varnostnimi službami in drugimi pri zagotavljanju javne varnosti ter javnega reda na območju občine.

2. OCENA OGROŽENOSTI IN VARNOSTNIH TVEGANJ KOT STROKOVNA PODLAGA OBČINSKEGA PROGRAMA VARNOSTI OBČINE STRAŽA

Za oceno ogroženosti in varnostnih tveganj, kot strokovno podlago za pripravo OPV OS je pomemben posnetek stanja varnosti v Občini Straža, analiza in ocena varnostnih tveganj ter identificiranje in obvladovanje varnostnih tveganj. To so tudi sestavine »**Ocene varnostnih**

razmer v Občini Straža«, katera pa je tudi **najpomembnejša priloga Občinskega programa varnosti Občine Straža** ter je njegov neločljiv in sestavni del.

2.1 POSNETEK STANJA IN UPORABLJENE METODE POTREBNE ZA IZDELAVO OCENE OGROŽANJA

Za posnetek stanja varnostnih razmer na območju OS in oceno ogroženosti in varnostnih tveganj so bili zbrani ustrezni podatki od MOR ter drugih organov in služb OS, Občinskega sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu OS ter Policijske postaje Dolenjske Toplice (v nadaljevanju: PP Dolenjske Toplice), ki je zagotovila podatke o javnem redu in miru, varnosti cestnega prometa oziroma predvsem o prometnih nesrečah ter o kaznivih dejanjih. Mnogi podatki pa so bili pridobljeni iz drugih uradnih javnih evidenc, ki so bile dostopne.

Opravljen je bil tudi operativni pregled posameznih območij, cest, trgov, parkirnih mest, javnih poti, rekreacijskih površin in drugih javnih prostorov, kjer je varnostna problematika večja oziroma kjer je bilo za pričakovati, da je večja ogroženost varnosti in varnostnih tveganj. Opravljen pa je bil tudi ogled nekaterih zgradb in objektov naravne in kulturne dediščine, športnih centrov in drugih prireditvenih prostorov, ki so pomembni iz vidika Zakona o javnih zbiranjih oziroma ogrožanja javnih shodov in javnih prireditev.

V okviru priprave OPV za OS je bil opravljen informativni pregled organiziranosti in delovanja organov in služb znotraj OS, temeljitejši vpogled v organiziranost in delovanje posameznih organov in služb OS pa je bil opravljen pri tistih organih in službah, ki so delovno povezani z Medobčinskim redarstvom in tistih organov in služb, ki so v okviru svojih pristojnosti odgovorni tudi za varnost oziroma posamezna varnostna področja.

Z namenom priprave kvalitetnega, vsebinsko bogatega in z vidika zagotavljanja varnosti v OS so bili za potrebe OPV, pregledani zakonski in drugi predpisi ter dokumenti in drugo gradivo, ki se tako ali drugače nanaša na zagotavljanje varnostnih razmer v OS in na vzpostavitev MOR.

Pred začetkom izdelave OPV OS je bil opravljen razgovor z vodjo MOR in pomočnikom komandirja PP Dolenjske Toplice. Z vodjo MOR pa je bilo v času nastajanja OPV OS opravljenih več konstruktivnih pogovorov, ki so prispevali k kvaliteti pripravljene OPV OS.

2.2 ANALIZA IN OCENA OGROŽENOSTI TER VARNOSTNIH TVEGANJ

Analiza in ocena ogroženosti ter varnostnih tveganj za območje občine Straža je bila opravljena na podlagi statističnih podatkov, ki so bili pridobljeni od PP Dolenjski Toplic, MOR, Občinskega sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu OS ter organov in služb OS. Analiza je bila opravljena v sklopu petih področij in sicer: ogroženost javnega reda in miru, ogroženost varnosti cestnega prometa, ogroženost od kriminalnih pojavov, ogroženost javnih zgradb in objektov naravne in kulturne dediščine ter ukrepov MOR.

2.3 IDENTIFICIRANJE IN OBVLADOVANJE VARNOSTNIH TVEGANJ

Za identificiranje in obvladovanje varnostnih tveganj so bila obravnavana varnostna tveganja na področju varnosti cestnega prometa, varnosti občinskih javnih poti ter rekreacijskih in drugih površin, na področju zagotavljanja javnega reda in miru, na področju preprečevanja kriminalnih dejanj, na področju zagotavljanja varnosti javnega premoženja ter naravne in kulturne dediščine, na področju javnih shodov in prireditev ter na področju varstva okolja.

V okviru navedenega pa so nakazani načini obvladovanja varnostnih tveganj s strani MOR, hkrati pa so opredeljene tudi varnostne potrebe, izhajajoče iz **Ocene varnostnih razmer v Občini Straža** oziroma iz analize in ocene ogroženosti ter varnostnih tveganj.

3. NAMEN VZPOSTAVITVE REDARSTVA PO ZAKONU O OBČINSKEM REDARSTVU

3.1 SPLOŠNO O NAMENU VZPOSTAVITVE REDARSTVA

Zakon o občinskem redarstvu (2006) ureja delo občinskega, mestnega in medobčinskega redarstva (v nadaljevanju: redarstvo) tako, da izhaja iz načela enakosti pred zakonom, ki izključuje samovoljo občinskega, mestnega in medobčinskega redarja (v nadaljevanju: redar) ter preseganje njegovih pooblastil, saj po načelu strokovnosti z nadzorom nad opravljanjem redarske službe ne dopušča dvomov v korektnost dela redarja. Hkrati besedilo zakona temelji na načelu delitve odgovornosti med posameznimi nosilci nalog s področja varnosti v Republiki Sloveniji. Zakon o varnosti cestnega prometa (v nadaljevanju: ZVCP), ki določa pristojnost občine oziroma pooblastila redarstva na področju nadzora nad mirujočim prometom določa pristojnosti občin na tem področju na ta način, da so predpisana pooblastila, ki jih hkrati z državnimi organi (policijo) izvršujejo redarstva.

Podobno rešitev vsebuje Zakon o varstvu javnega reda in miru (v nadaljevanju: ZVJRM), ki določa, da občina oziroma njeni redarji ali redarstvo, na območju občine opravljajo naloge preprečevanja, odkrivanja in kaznovanja storilcev prekrškov zoper javni red in mir in sicer tako, da se ohranijo polna pooblastila pristojnih državnih organov. Zakon namreč določa, da ta nadzor opravljajo redarji in hkrati policisti, kar pomeni, da ne glede na določitev občinske pristojnosti, država svojo pristojnost ohrani. Vloga države oziroma policije je pri skupnih zadevah javne varnosti subsidiarna in še vedno odločilna. Če je javno varnostna zadeva takšne narave, da jo lahko rešuje redarstvo, je to njegova naloga. Policija nastopa šele, ko je to potrebno zaradi same narave stvari, npr. zahtevnost, stopnja nevarnosti, javni interes ipd., ali če tako sama oceni. V trenutku, ko policija iz takšnih ali drugačnih razlogov prevzame zadevo, je delovanje redarjev pod njenim poveljstvom. Policija tudi sicer v okviru zakona nudi redarstvu strokovno in operativno pomoč.

V skladu z Zakonom o občinskem redarstvu (v nadaljevanju: ZORed) so občine, mestne občine oziroma več občin skupaj (medobčinsko redarstvo) dolžne zagotoviti kadrovske, materialne in druge pogoje za delo redarstva. Država lahko v sodelovanju z organi lokalne oblasti načrtuje določene oblike uresničevanja javnih varnostnih ciljev iz njene pristojnosti s pomočjo redarstva in za to zagotovi tudi ustrezna finančna sredstva, npr. varovanje državne

strateške infrastrukture na lokalnem območju, državnih prirediteljev ipd. Občinsko redarstvo je del občinske uprave, njena samostojna notranja organizacijska enota. Delovno področje občinskega redarstva, s katerim so določena njegova pooblastila, določi zakon in občina z odlokom. V okviru svojega delovnega področja je redarstvo prekrškovni organ občine. Redarstvo vodi vodja, katerega položaj določa zakon in odlok o ustanovitvi redarstva.

3.2 POGOJI ZA OPRAVLJANJE NALOG POOBLAŠČENIH URADNIH OSEB REDARSTVA

V skladu z Zakonom o javnih uslužbencih (v nadaljevanju: ZJU) in Zakonom o prekrških (v nadaljevanju: ZP-1) so z ZORed določeni tudi pogoji, ki jih morajo izpolnjevati pooblašcene uradne osebe (v nadaljevanju PUO) redarstva. To so vsi tisti uradniki, ki imajo pooblastila za vodenje postopka in odločanje v prekrškovnem postopku ter pooblastila po Zakonu o občinskem redarstvu. Z določbami zakona, ki določajo naloge vodje redarstva ter določbami, ki določajo razmerja med občinsko oziroma mestno upravo in redarstvom, je zagotovljeno, da se lahko občinska redarstva, mestna redarstva in medobčinska redarstva organizirajo in delujejo kot strokovni organi. S takšno ureditvijo se zagotavlja spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter načela sorazmernosti v postopkih občinskega redarstva.

PUO redarstva morajo izpolnjevati splošne pogoje, določene z ZJU, opraviti predpisan preizkus znanja za vodenje in odločanje v prekrškovnem postopku ter preizkus znanja za opravljanje nalog redarstva in za uporabo pooblastil redarja.

Usposobljenost PUO redarstva za opravljanje nalog redarstva, uporabo pooblastil, določenih z zakonom, ter za ravnanje z napravami in tehničnimi sredstvi se zagotavlja s strokovnim usposabljanjem in obdobjim izpopolnjevanjem ter preizkusom znanja.

3.3 UPORABA POOBLASTIL IN PRISILNIH SREDSTEV REDARJEV

ZORed natančneje določa način določanja in izvajanja pooblastil redarja, ki pri opravljanju svojega dela prihaja neposredno v stik z državljani. Pooblastila redarja niso enaka policijskim pooblastilom. Njegova pooblastila so prilagojena nalogam za zagotavljanje javne varnosti in javnega reda na območju občine oziroma nalogam na področju prometa, varovanja javnega reda in miru, obravnavi prekrškov zoper javni red in mir ter nalogam pri varovanju javnega premoženja in nalogam varovanja naravne in kulturne dediščine.

Za uporabo prisilnih sredstev redarjev pa se smiselno uporabljajo določbe Zakona o policiji in podzakonskih predpisov, ki urejajo načela in način uporabe istovrstnih pooblastil policistov.

ZORed upošteva, da redarji ne izdajajo in vročajo le plačilnih nalogov, ki so v skladu z ZP-1, temveč so v neposrednih stikih z ljudmi v različnih okoliščinah in situacijah, v katerih lahko pride do nepravilnega ali celo nezakonitega in nesorazmernega ravnanja. Prav zaradi tega ZORed z 19. členom omogoča ljudem, ki izrazijo svoje nestrinjanje z ravnanji redarjev ali izrazijo sum v upravičenost, zakonitost in sorazmernost uporabe njihovih pooblastil, da se zoper njihove postopke pritožijo, ter da so po predpisanem postopku ugotovljene nepravilnosti redarjev ustrezno odpravljene ter zoper odgovornega redarja izrečeni z zakonom predpisani ukrepi (ZJU).

3. 4 PREVENTIVNA IN REPRESIVNA VLOGA REDARJEV

Preventivna oblika dela redarjev je vsekakor najbolj razširjena oblika preprečevanja kršitev, saj se z vsebino delovanja ne posega v temeljne človekove svoboščine in njihove pravice (nalaganje materialnih obveznosti, izrekanje kazni...), temveč se cilj dosega z opozarjanjem, poučevanjem ter drugimi oblikami delovanja, s katerim se poskuša posameznika ali širšo javnost prepričati o nepravilnosti ravnanja, ki predstavlja kršitev predpisa ali drugo družbeno nesprejemljivo in moteče dejanje. Tako preventivna oblika dela oziroma preventiva velja za prijaznejšo in mehkejšo obliko delovanja redarja, s katero se poskuša preprečiti nastanek kršitve ali jo odpraviti.

Represivna oblika dela redarjev velja kot trša oblika delovanja, saj je že iz opisa preventivnega delovanja mogoče ugotoviti, da so opozorila v veliki meri odvisna od nadaljnjih ukrepov, ki predstavljajo posledico pri kršitvi. V primerih, kadar cilja ni mogoče doseči zgolj z opozorili, je potrebno poseči po ukrepih, ki kršitelje sankcionirajo z mandatno kaznijo ali drugimi oblikami materialne odgovornosti, zaradi storitve prekrška.

Večina zakonskih in lokalnih predpisov v svoji vsebini predvideva kazenske določbe za posamezne kršitve. Pri tem je seveda najprej dana možnost preventivnega ukrepa, velikokrat pa je kršitev že v samem začetku takšna, ki ne dopušča uporabe preventivnih ukrepov.

Med represivne ukrepe redarjev lahko med drugim uvrstimo: izrek mandatne kazni, izrekanje mandatnih kazni z vročanjem plačilnih nalogov na kraju samem, podajanje predlogov sodniku za prekrške za uvedbo postopka o prekršku, itd.

4. CILJI OBČINSKEGA PROGRAMA VARNOSTI OBČINE STRAŽA

Osnovni cilj OPV OS je zagotoviti zadovoljivo stanje javne varnosti oziroma javnega reda na območju občine Straža z MOR. To pomeni, da je potrebno s pravno sistemskimi, organizacijskimi in konkretnimi ukrepi zagotoviti večjo stopnjo javne varnosti v občini. S pomočjo vseh teh ukrepov se zagotavlja kvalitetnejše življenje v občini ter odpravlja posamezne odklonske pojave.

Delo MOR mora biti usmerjeno v preprečevanje in odkrivanje kršitev, ki predstavljajo večjo nevarnost za javni red in imajo škodljive posledice za osebe, premoženje in okolje. Zato mora MOR v primeru zaznane kršitve ukrepati sorazmerno, v skladu z naravo kršitve in njenimi posledicami.

4.1 STRATEŠKI CILJ

V okviru priprave Občinskega programa varnosti OS je strateški cilj dvig kakovosti življenja in dela občanov občine Straža, kakor tudi vseh tistih, ki so kakor koli drugače vpeti v bivalno oziroma delovno okolje območja občine Straža. Poleg tega je strateški cilj OPV OS dvig stopnje javne varnosti in javnega reda ter varnosti na sploh na območju turističnega kraja Straža.

Ta cilj je krovni cilj za zagotavljanje varnosti v občini Straža z MOR. Njegova vsebina izhaja iz nacionalne varnostne politike, iz zakonskih določil, iz nacionalnih programov varnosti in iz splošnih varnostnih potreb slovenskih občin. Gre za dolgoročni cilj dvigovanja stopnje javne varnosti oziroma varnosti prebivalcev v občinah in seveda tudi za Občino Straža.

Aktivnosti in ukrepi za doseganje cilja:

- upoštevanje pravnih predpisov, ki na nacionalni in lokalni ravni urejajo varnost cestnega prometa, javnega reda in miru ter naravne in kulturne dediščine,
- upoštevanje programskih usmeritev Ministrstva za promet glede varnosti v cestnem prometu, Ministrstva za notranje zadeve in Policije glede varnosti v cestnem prometu, varnosti javnega reda in miru, preprečevanja kriminalnih pojavov ter varovanja ljudi in premoženja,
- izvajanje (spodaj navedenih) operativnih ciljev,
- preprečevanje prekrškov, kaznivih dejanj in drugih kaznivih ravnanj,
- obvladovanje varnostnih tveganj,
- zmanjševanje posledic (škod in izgub) nastalih zaradi izrednih dogodkov kot so naravne nesreče, prometne nesreče, onesnaževanje okolja, poškodovanje javnih zgradb ter poškodovanje objektov s statusom naravne in kulturne dediščine,
- uvajanje standardov kakovosti varovanja ljudi, premoženja, javnega prostora, javnih zgradb, okolja ter naravne in kulturne dediščine in
- vzpostavitev strokovnega izobraževanja redarjev MOR, ki bo omogočalo pridobitev potrebnih znanj, spretnosti in kompetenc za profesionalno izvajanje pristojnosti redarskih služb in pooblastil redarjev kot pooblaščenih uradnih oseb.

4.2 OPERATIVNI CILJI

4.2.1 Varnost cestnega prometa

V okviru varnosti cestnega prometa je cilj OPV OS zmanjšanje števila prometnih nesreč in njihovih posledic, zmanjšanje prometnih prekrškov na cestah v naseljih in na občinskih cestah izven naselij, zagotovitev prevoznosti in prehodnosti intervencijskih poti ter povečanje pretočnosti prometa z operativno dinamiko Medobčinskega redarstva in PP Dolenjske Toplice.

Varnost v cestnem prometu v OS še vedno ni zadovoljiva, kljub novo sprejetem zakonu na tem področju, saj se pred leti postavljeni cilji prometne varnosti še vedno niso v celoti uresničili. Tako se v cestnem prometu še vedno pojavlja preveč cestno prometno-varnostnih tveganj, ki jih je treba obvladati s stalnim in profesionalnim policijskim in redarskim nadzorom, z izboljšanjem rednega in investicijskega vzdrževanja cest, s širitvijo parkirnih kapacitet, s povečanjem nadzora nad parkirnimi površinami ter z dvigom profesionalnosti policistov in redarjev pri obvladovanju kršiteljev cestno prometnih predpisov in temeljnih vzrokov prometnih nesreč (hitrost, alkohol).

Tudi v OS so zastavljeni ambiciozni cilji, da se bo izboljšala prometna varnost. Pri tem je potrebno izhajati iz dejstva, da so za stanje prometne varnosti v občini Straža soodgovorni PP Dolenjske Toplice, MOR, inšpekcijske službe in drugi. Zato je v OS nujno potrebno zagotoviti tudi kvalitetno sodelovanje z Občinskim svetom za preventivo in vzgojo v cestnem prometu v OS. Vsi pristojni organi in službe OS ter MOR pa mora v okviru svojih pristojnosti krepiti in vplivati na ustvarjanje ustrezne prometno varnostne kulture vseh udeležencev v cestnem prometu.

Za uresničitev zelo pomembnega cilja, s katerim se zagotavlja varnost cestnega prometa, morajo pristojni organi in službe Občine Straža v okviru svojih pristojnosti storiti predvsem naslednje:

- sprejeti je potrebno Program varnosti cestnega prometa v OS (3. odstavek 22. člena Zakon o varnosti cestnega prometa (Ur. l. RS, št. 133/2006, ZVCP-1- UPB4),
- uporabiti oceno prometne ogroženosti in tveganj v cestnem prometu pri izdelavi letnega načrta dela MOR za področje varnosti v cestnem prometu,
- skleniti pisni protokol o sodelovanju med MOR in PP Dolenjske Toplice,
- redarjem MOR je potrebno omogočiti, da si pridobijo pravno, strokovno in drugo, predvsem praktično znanje za nadzor in urejanje cestnega prometa,
- redarje MOR je potrebno opremiti z ustreznimi vozili in opremo za nadzor ter urejanje prometa na mestnih ulicah, na občinskih cestah in drugih javnih poteh na območju občine Straža,
- redarji MOR se morajo usposobiti za ravnanje z napravami in tehničnimi sredstvi, ki jih uporabljajo pri svojem delu,
- v letnem načrtu dela MOR se mora med drugim opredeliti tudi naloge v zvezi nadzora prometne signalizacije in opredeliti naloge za večjo varnost otrok,
- poskrbeti je potrebno tudi za pregled prometne signalizacije in podati predloge za morebitne spremembe, zlasti z vidika varnosti otrok, pešcev in kolesarjev (vrtci, šole, zdravstveni zavodi, igrišča, stanovanjska naselja).

4.2.2 Varstvo javnega reda in mira

V okviru obvladovanja javnega prostora oziroma območja je cilj OPV OS zagotoviti fizično prisotnost redarjev na javnih območjih in prostorih na način, ki je v skladu z varnostno politiko, oceno varnostnih razmer ter s pravnimi predpisi in varnostno stroko.

Zakon o javnem redu in miru opredeljuje javni red in mir kot stanje, v katerem je zagotovljeno neovirano izvrševanje pravic in dolžnosti po ustavi in zakonih. Namen zakona je zato neposredno uresničevanje pravice ljudi do varnosti in dostojanstva z varovanjem pred dejanji, ki posegajo v telesno in duševno celovitost posameznika, ovirajo izvrševanje pravic in dolžnosti ljudi, državnih organov, organov samoupravnih lokalnih skupnosti in nosilcev javnih pooblastil.

Vzdrževanje javnega reda in miru je delovanje skupnosti, torej tudi OS, ki preko svojih organov in služb, s predpisi in različnimi ukrepi zagotavljajo, da se prepreči ravnanja in nevarnosti, ki ogrožajo varnost ter javni red in mir, kadar ta grozi skupnosti ali posamezniku.

Javni red in mir je dobrina, ki izključuje vsa protipravna dejanja, s katerimi se kršijo splošna pravila vsakdanjega dela in življenja. Javni red in mir je stanje, v katerem je zagotovljeno varno in mirno počutje ljudi, njihovo neovirano gibanje na javnih krajih in drugih površinah, uporaba javnih objektov, stanovanj in drugih prostorov, nemoteno opravljanje uradnih opravil državnih in drugih organov, organizacij in skupnosti oziroma stanje, s katerim se zagotavlja optimalna varnost znotraj družbene skupnosti. Javni red torej pomeni nek minimum socialnih pravil, ki jih velika večina prebivalstva razume kot nujno potrebne za svoje sožitje.

Vzdrževanje javnega reda in miru je torej delovanje skupnosti (tudi skupnosti OS), ki s predpisi in ukrepi državnih in drugih organov zagotavlja, da se preprečijo in obvladujejo ravnanja in nevarnosti, ki ogrožajo varnost ter javni red in mir, kadar ta grozi skupnosti in posamezniku. Gre torej za škodljiva ravnanja skupin ali posameznikov, ki se na javnem kraju nedostojno, drzno ali nasilno vedejo, ki ustvarjajo nered v gostinskih lokalih, na javnih shodih in na javnih prireditvah, ki uporabljajo nevarne predmete ali nevarne snovi, ki povzročajo hrup, ki beračijo, nedovoljeno kampirajo in prenočujejo na javnih krajih, ki ustvarjajo vandalizem, nehumano in v nasprotju s predpisi uporabljajo in vodijo živali, uničujejo državne simbole in pišejo po zgradbah. Vsa navedena škodljiva in kazniva ravnanja zmanjšujejo kakovost bivanja in gibanja na javnih površinah in v javnih prostorih.

Prav zaradi tega imajo redarstva in redarji pristojnosti, pooblastila in naloge, s katerimi se lahko aktivno vključijo v proces kontinuiranega zagotavljanja javnega reda in miru na območju občine.

Za uresničitev zelo pomembnega cilja, s katerim se zagotavlja javni red in mir v OS, morajo njihovi pristojni organi in službe v okviru svojih pristojnosti storiti predvsem naslednje:

- uporabiti oceno ogroženosti in varnostnih tveganj na področju zagotavljanja javnega reda in miru pri izdelavi letnega načrta dela MOR za področje javnega reda in miru,
- zagotoviti dobro usposobljenost redarjev MOR na področju poznavanja pooblastil občinskih redarjev za obvladovanje javnega reda in miru,
- zagotoviti dobro usposobljenost redarjev MOR za zakonito in strokovno uporabo prisilnih sredstev in drugih ukrepov,
- zagotoviti ustrezno usposobljenost redarjev MOR za hitre odzive na klice v sili in za ravnanje ter ukrepanje v tveganih okoliščinah,
- zagotoviti najustreznejšo in kvalitetno opremo redarjev Medobčinskega redarstva za obvladovanje kršiteljev,
- skleniti pisni protokol o sodelovanju med MOR in PP Dolenjske Toplice, s katerim se mora med drugim zagotoviti ustrezno strokovno pomoč s strani PP Dolenjske Toplice.

4.2.3 Varnost občinskih javnih poti in rekreacijskih površin

V okviru varnostnega obvladovanja javnih poti in rekreacijskih površin je cilj Občinskega programa varnosti OS zagotoviti na teh poteh in površinah prisotnost redarjev, ob strokovni pomoči policistov.

Javne poti, rekreacijske in druge javne površine, zlasti tiste v manj obljudenih in odmaknjenih krajih, predstavljajo določena varnostna tveganja za ljudi, prisotne na takih krajih. Takšne javne poti in rekreacijske površine se nahajajo tudi na območju OS. Na teh poteh in površinah so tveganja največkrat kriminalne narave. Zaradi tega je priporočljivo, da se redarji MOR usposobijo za odzive na klice v sili in na ustrezno ukrepanje, do prihoda policistov.

Za uresničitev cilja, s katerim se zagotavlja varnostno obvladovanje javnih poti in rekreacijskih površin v Občini Straža, morajo njihovi pristojni organi in službe v okviru svojih pristojnosti storiti predvsem naslednje:

- izdelati seznam varnostno ogroženih poti, krajev, površin in točk na območju občine Straža glede na oceno ogroženosti in varnostnih tveganj,
- skleniti pisni protokol o sodelovanju MOR in PP Dolenjske Toplice,
- izdelati načrt obhodov varnostno ogroženih poti, krajev, površin in drugih varnostno problematičnih območij,
- redarjem MOR je potrebno zagotoviti zanesljiva sredstva zvez za komuniciranje s Policijsko postajo Dolenjske Toplice,
- redarjem MOR je potrebno zagotoviti tudi ustrezna vozila za varnostne obvoze ogroženih poti, krajev, površin, trgov in drugih varnostno problematičnih območij.

4.2.4 Pretočnost intervencijskih poti

V okviru varnostnega obvladovanja intervencijskih poti je cilj Občinskega programa varnosti OS zagotoviti na teh poteh prisotnost redarjev MOR.

Intervencijske poti so namenjene lažji in hitrejši dostopnosti intervencijskih vozil (policija, gasilci, reševalci idr.) v primeru intervencijskih posegov. V primeru neprevoznosti oziroma neprehodnosti se povečujejo intervencijski časi, kar posledično vpliva na povečano stopnjo ogroženosti zdravja in življenja ljudi, varnosti premoženja in nepremičnega premoženja oziroma nasploh javne varnosti in javnega reda na območju občine Straža. Zaradi tega je potrebno zagotoviti, da občinski redarji spoznajo območja na katerih se nahajajo intervencijske poti, in da lahko na ta način, s svojim ukrepanjem zagotovijo optimalno prevoznost oziroma prehodnost intervencijskih poti.

Za uresničitev cilja, s katerim se zagotavlja varnostno obvladovanje intervencijskih poti v občini Straža, morajo njihovi pristojni organi in službe v okviru svojih pristojnosti storiti predvsem naslednje:

- izdelati načrt intervencijskih poti na območju občine Straža in sicer na podlagi ocene ogroženosti in varnostnih tveganj,
- skleniti pisni protokol o sodelovanju MOR in PP Dolenjske Toplice,
- izdelati načrt obhodov intervencijskih poti,
- redarjem MOR je potrebno zagotoviti kvalitetna in zanesljiva sredstva zvez za komuniciranje s Policijsko postajo Dolenjske Toplice,
- redarjem MOR je potrebno zagotoviti ustrezna vozila za varnostne obvoze intervencijskih poti.

4.2.5 Varnost zgradb in drugih objektov naravne in kulturne dediščine

V okviru preprečevanja ogroženosti naravne in kulturne dediščine (zgradb, spomenikov ipd.) in napadov nanjo na območju občine Straža je cilj Občinskega programa varnosti OS, da se zagotovi optimalna varnost navedenih zgradb in drugih objektov naravne in kulturne dediščine.

Varstvo kulturne dediščine je urejeno z Zakonom o varstvu kulturne dediščine (Ur. l. RS, št. 7/1999, in spremembe in dopolnitve št.: 110/2002, 126/2003, 63/2007 in 16/2008). Po tem zakonu imajo določene pristojnosti tudi lokalne skupnosti. Na splošno pa velja, da je ohranjanje in varovanje naravne in kulturne dediščine ter preprečevanje ogroženosti zgradb, muzejev, arheoloških najdbišč, grobišč, spomenikov in drugih nepremičnih in premičnih objektov, ki imajo status kulturne dediščine, skrb vseh in vsakogar (4. člen zakona). Zato so redarji kot pooblaščené uradne osebe tudi tisti subjekti, ki so dolžni skrbeti za preprečevanje ogroženosti in napadov na te objekte, kot tudi za zaščito sledov in ustrezno obveščanje policije ob morebitnem poškodovanju takega objekta.

Ob tem velja poudariti, da so na podlagi Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zasebnem varovanju (Ur. list RS, št. 102/2007) in Uredbe o obveznem organiziranju službe varovanja (Ur. list RS, št. 43/2008) gospodarske družbe, samostojni podjetniki posamezniki, zavodi, državni organi in organizacije dolžni organizirati službo varovanja, če hranijo arhivsko gradivo in predmete, ki predstavljajo kulturno dediščino. Navedeni zavezanci lahko v ta namen organizirajo lastno varnostno službo v skladu z Zakonom o zasebnem varovanju ali pa sklenejo za varovanje pogodbo z zasebno varnostno službo oziroma subjekti, ki so določeni v 3. členu Zakona o zasebnem varovanju (to so službe, ki se profesionalno ukvarjajo z zasebnim varovanjem).

Prav iz tega razloga je nujno, da MOR pri preprečevanja ogroženosti naravne in kulturne dediščine (zgradb, spomenikov ipd.) in napadov nanjo na območju občine Straža sodelujejo z navedenimi zasebno varnostnimi službami ter da si izmenjuje podatke, ki so pomembni za skupno zagotavljanje varnosti navedenih zgradb in objektov.

Za uresničitev cilja, s katerim se zagotavlja varnost zgradb in drugih objektov naravne in kulturne dediščine v občini Straža, morajo njihovi pristojni organi in službe v okviru svojih pristojnosti storiti predvsem naslednje:

- zagotoviti sodelovanje MOR z organizacijsko enoto Zavoda za varstvo kulturne dediščine, ki deluje na območju občine Straža,
- MOR si mora priskrbeti oziroma izdelati seznam (evidenco) zgradb, spomenikov, muzejev in drugih objektov, ki imajo status naravne in kulturne dediščine,
- MOR si mora izdelati načrt obhodov objektov naravne in kulturne dediščine,
- MOR si mora priskrbeti podatke o dosedanjih namernih poškodbah in napadih na objekte naravne in kulturne dediščine,
- MOR lahko sklène pisni dogovor o sodelovanju z zasebnimi varnostnimi službami, v katerem mora imeti posebno mesto sodelovanje pri varovanju zgradb in objektov naravne in kulturne dediščine.

4.2.6 Varstvo okolja

V okviru varstva okolja na območju občine Straža je cilj Občinskega programa varnosti OS izboljšati pregled nad stanjem in dogajanji na področju varstva okolja ter povečati obseg, profesionalnost in učinkovitost nad obvladovanjem občinske okoljske problematike.

Skrb za varstvo okolja je eno od bistvenih postavk v zagotavljanju kakovosti javnega prostora in območij ter kakovosti življenja in dela občanov tudi v občini Straža. Varstvo okolja urejajo številne evropske direktive, nacionalni predpisi, standardi in mednarodni sporazumi. V občini Straža gre pri varstvu okolja za skrb v tem smislu, da se MOR aktivno vključi v proces implementacije Nacionalnega programa varstva okolja ter v proces uresničevanja občinske okoljske politike in občinskega programa varstva okolja.

Za uresničitev cilja, s katerim se zagotavlja varstvo okolja v občini Straža, morajo njihovi pristojni organi in službe v okviru svojih pristojnosti storiti predvsem naslednje:

- da se redarji MOR v okviru izobraževanja, usposabljanja in izpopolnjevanja spoznajo z okoljsko zakonodajo, okoljsko problematiko in okoljsko politiko v Občini Straža,
- MOR se mora povezati z okoljsko inšpekcijo in skupaj z njo oblikovati sistem nadzora in ukrepanja zoper kršilce predpisov s področja varstva okolja.

5. VARNOSTNE POTREBE, IZHAJAJOČE IZ OCENE VARNOSTNIH RAZMER

Glede na »Oceno varnostnih razmer« in identificiranje varnostnih potreb v občini Straža, je dovolj jasno izkazana potreba po obvladovanju te problematike. Razreševanje problematike na področju kriminalitete, javnega reda in miru ter varnosti v cestnem prometu in drugih obravnavanih področjih terja vrsto oblik skupnega dela PP Dolenjske Toplice, Medobčinskega redarstva in drugih dejavnikov v občini, ki lahko dajo na področju varnosti svoj prispevek. V tej zvezi je potrebno tesno sodelovanje še zlasti s policijsko postajo, zasebno varnostnimi službami, inšpekcijskimi službami ter Občinskim svetom za preventivo in vzgojo v cestnem prometu OS.

Glede na navedeno mora MOR na območju občine Straža delovati plansko in selektivno, čas dela pa je potrebno prilagajati potrebam varnosti. Podatki kažejo, da je nujno potrebno povečati prisotnost redarja na določenih varnostno izpostavljenih mestih in s tem zagotoviti njihovo prisotnost ter delovanje v skladu z veljavno zakonodajo in pričakovanji občanov.

Ob takšni oceni bi bilo priporočljivo, da bi na območju občine Straža vsakodnevno delal en redar. Na ta način bi lahko MOR bistveno več delovalo preventivno in tako lažje delovalo v smeri community policing-a (v skupnost usmerjenega "policijskega" - varnostnega delovanja), ter s tem dejansko prispevalo k izboljšanju varnosti in tudi k povečanju občutka varnosti, ki je še kako pomemben za uresničitev strateškega cilja OPV OS, to je dviga kakovosti življenja in dela občanov ter dvig stopnje varnosti na območju občine Straža.

6. ORGANIZIRANOST MEDOBČINSKEGA REDARSTVA

Med drugim je prav organizacija organov in služb, ki zagotavljajo varnost, tako na državni, kot občinski ravni, ključnega pomena v smislu izvajanja vseh njihovih pravic in dolžnosti oziroma njihovih pooblastil, ter s tem povezano učinkovitostjo njihovega delovanja ter prijaznostjo do uporabnikov, torej do drugih organov, služb, organizacij, civilne družbe in nazadnje do delovnih ljudi, občanov občine in drugih državljanov.

Organiziranost Medobčinskega redarstva je določena z Odlokom o ustanovitvi organa skupne občinske uprave – »Medobčinski inšpektorat in redarstvo Občine Dolenjske Toplice, Občine Mirna Peč, Občine Žužemberk in Občine Straža« (Uradni list RS, št. 30/2011) in Aktom o sistemizaciji delovnih mest v skupni občinski upravi -medobčinski inšpektorat in redarstvo, št.: 100-1/2011, z dne 09. 05. 2011, ki ga je sprejel župan sedežne Občine Dolenjske Toplice. Oba akta sta **priloga OPV OS**.

Akt o sistemizaciji ureja notranjo organizacijo in sistemizacijo delovnih mest skupne občinske uprave - medobčinski inšpektorat in redarstvo. Organizacija skupne občinske uprave je določena kot skupni organ Občine Dolenjske Toplice, Občine Mirna Peč, Občine Žužemberk in Občine Straža, ki opravlja naloge inšpekcijskega in redarskega nadzorstva ter naloge prekrškovnega organa na območju občin ustanoviteljic in sicer je organiziran kot enovit organ.

Sedež organa je v Občini Dolenjske Toplice, ki ima status sedežne občine in delodajalca. Pravice in obveznosti iz delovnega razmerja izvršuje do delavcev, zaposlenih v organu, župan Občine Dolenjske Toplice, torej župan sedežne občine.

Prav tako župan sedežne občine sprejema vse splošne kadrovske, organizacijske in druge splošne akte, na podlagi pooblastila županov občin ustanoviteljic.

Skupno občinsko upravo **vodi predstojnik občinske uprave**, ki je uradnik na položaju, **kot vodja medobčinske inšpekcije in redarstva ter prekrškovnega organa** občin ustanoviteljic. Vodja medobčinske inšpekcije in redarstva (v nadaljevanju: vodja MOR) mora ravnati v skladu z usmeritvami in nalogami, ki jih določijo župani in direktorji občin ustanoviteljic.

Tako deluje MOR v okviru skupne občinske uprave, ki je skupni organ Občine Dolenjske Toplice, Občine Mirna Peč, Občine Žužemberk in Občine Straža (tudi v nadaljevanju: MOR). Delovno področje Medobčinskega redarstva:

- zagotavlja pripravo občinskega in medobčinskega programa varnosti,
- nadzorovati varen in neoviran cestni promet v naseljih,
- varovati ceste in okolje v naseljih in na občinskih cestah zunaj naselij,
- skrbeti za varnost na občinskih javnih poteh, rekreacijskih in drugih javnih površinah,
- varovati javno premoženje, naravno in kulturno dediščino in
- vzdrževati javni red in mir.
- vodi prekrškovni postopek v skladu z zakonom,
- vodi predpisane evidence o izrečenih ukrepih in v zvezi s prekrškovnim postopkom,

- opravlja nadzor nad izvajanjem predpisov občin Dolenjske Toplice, Mirna Peč, Žužemberk in Straža in drugih aktov, s katerimi navedene občine ureja zadeve iz svoje pristojnosti.

MOR vodi vodja medobčinskega redarstva oziroma predstojnik skupne občinske uprave (v nadaljevanju vodja MOR) in je za svoje delo odgovoren županom in direktorjem občinskih uprav občin ustanoviteljic.

7. KADROVSKI SESTAV MEDOBČINSKEGA REDARSTVA

V Medobčinskem redarstvu sta sistemizirani dve delovni mesti in sicer:

- inšpektor - vodja medobčinske inšpekcije in redarstva in
- redar.

Obe delovni mesti sta tudi zasedeni. Pri tem pa je potrebno poudariti, da tako vodja MOR in redar svoje naloge opravljata za vse občine ustanoviteljice Dolenjske Toplice, Mirna Peč, Žužemberk in Straža.

8. VODENJE MEDOBČINSKEGA REDARSTVA

Naloge Medobčinskega redarstva, kot pooblaščen uradne osebe, opravljata vodja Medobčinskega redarstva in en redar.

8.1 MESTO IN VLOGA VODJE MEDOBČINSKEGA REDARSTVA

Vodjo MOR imenujejo in razrešujejo župani občin Dolenjske Toplice, Mirna Peč, Žužemberk in Straža. Vodja MOR odloča o zadevah iz pristojnosti MOR, organizira in koordinira svoje in redarjevo delo z drugimi organi in službami ter v okviru svojih pooblastil odgovarja za zakonitost in strokovnost dela Medobčinskega redarstva.

8.2 DELO IN EVIDENTIRANJE DELA REDARJA MEDOBČINSKEGA REDARSTVA

Redar MOR opravlja svoje delo na podlagi Zakona o občinskem redarstvu in drugih predpisih ter pravnih aktov občin Dolenjske Toplice, Mirna Peč, Žužemberk in Straža.

Svoje delo evidentira v okviru delovnega naloga in tedenskega poročila o delu redarja. Takšno evidentiranje dela je nujno potrebno zaradi narave dela redarjev, ki pri svojem delu uporabljajo pooblastila, ki posegajo v temeljne svoboščine ljudi in njihove pravice. Navedeni nalog in poročilo mora vodja Medobčinskega redarstva sprotno temeljito pregledati, zlasti pa tiste zapise, kjer redar zapiše postopek pri katerem je uporabil pooblastila in ukrepe proti kršilcem predpisov ter zapise, če je redar ukrepal proti drugim osebam, zaradi njihovega nezakonitega ali nedovoljenega ravnanja.

9. PRISTOJNOSTI MEDOBČINSKEGA REDARSTVA

9.1 PRAVNA PODLAGA ZA DELOVANJE REDARSTVA IN REDARJEV

Pravna podlaga za delovanje občinskega, mestnega in medobčinskega redarstva predstavljajo pravice in dolžnosti redarstev oziroma redarjev, ki so določene v Zakonu o občinskem redarstvu (ZORed), Zakonu o varstvu javnega reda in miru (ZJRM), Zakonu o varnosti cestnega prometa (ZVCP), Zakonu o prekrških (ZP-1), Zakonu o lokalni samoupravi (ZLS) in v občinskih odlokih.

Pravna podlaga za delovanje MOR pa sta Odlok o ustanovitvi organa skupne občinske uprave – »Medobčinski inšpektorat in redarstvo Občine Dolenjske Toplice, Občine Mirna Peč, Občine Žužemberk in Občine Straža« (Uradni list RS, št. 30/2011) in Aktom o sistemizaciji delovnih mest v skupni občinski upravi -medobčinski inšpektorat in redarstvo, št.: 100-1/2011, z dne 09. 05. 2011, ki ga je sprejel župan sedežne občine. Z odlokom, je v skladu z 2. členom ZORed, ustanovljeno Medobčinsko redarstvo, z aktom o sistemizaciji pa je določena sistemizacija delovnih mest v MOR. Oba odloka sta **priloga** OPV Občine Straža.

Ob tem je potrebno poudariti, da so temeljne pristojnosti redarstva določena v ZORed, ki ureja uresničevanje pristojnosti občine za ustanovitev in organizacijo ter določitev delovnega področja in nalog redarstva. Navedeni zakon tudi določa pogoje za opravljanje nalog PUO redarstva, pooblastila, uniformo, označbe in opremo redarjev ter vsebino in način vodenja evidenc.

ZORed v svoji osnovi neprestano uporablja terminologijo, s katero vse navezuje na občinsko redarstvo in občinskega redarja. Le 2. člen ZORed določa, da se lahko ustanovi tudi mestno in medobčinsko redarstvo, v katerih pa opravljajo naloge občinski redarji oziroma »redarji«. Tako se praviloma uradno ne uporablja pojma mestni redar in medobčinski redar. Tudi, ko zakon v 10. členu določa pooblastila redarjev, uporablja le pojem občinski redar.

9.2 PRISTOJNOSTI MEDOBČINSKEGA REDARSTVA IN REDARJEV GLEDE NA ZAKON O OBČINSKEM REDARSTVU

Kot je bilo že zapisano je Zakon o občinskem redarstvu temeljni zakon za ustanovitev, organizacijo ter delovnega področja in nalog občinskega redarstva oziroma redarstva na sploh. Tako je v 2. odstavku 3. člena zakona določeno, da občinsko redarstvo na podlagi posameznih zakonov in občinskih predpisov, izdanimi na njihovi podlagi ter na podlagi OPV, skrbi za javno varnost in javni red na območju občine.

Glede na navedeno je Medobčinsko redarstvo pristojno:

- nadzorovati varen in neoviran cestni promet v naseljih,
- varovati ceste in okolje v naseljih in na občinskih cestah zunaj naselij,
- skrbeti za varnost na občinskih javnih poteh, rekreacijskih in drugih javnih površinah,
- varovati javno premoženje, naravno in kulturno dediščino in
- vzdrževati javni red in mir.

ZORed je torej temeljen sistemski in organizacijski predpis, ki ureja uresničevanje pristojnosti občin za ustanovitev in organizacijo ter določitev delovnega področja in nalog redarstva. Na tem mestu je treba poudariti, da naloge redarjev niso določene po principu *numerus clausus* (točno določeno število nalog), saj je v 1. odstavku 3. člena ZORed eksplicitno določeno, da delovno področje in naloge redarstva določa zakon ali na podlagi zakona izdan občinski predpis.

9.3 PRISTOJNOSTI MEDOBČINSKEGA REDARSTVA IN REDARJEV GLEDE NA ZAKON O VARSTVU JAVNEGA REDA IN MIRU

V Zakonu o varstvu javnega reda in miru (Uradni list RS, št. 70/2006, ZJRM-1) je v določbi 1. odstavka 27. člena generalno opredeljena pristojnost občinskega redarstva za nadzor nad izvajanjem določenih določb tega zakona oziroma pristojnost za odločanje o posameznih prekrških, ki so opredeljeni v ZJRM-1.

Tako lahko MOR v skladu z določbami ZJRM-1 v prekrškovnem postopku odloča o naslednjih kršitvah:

- nedostojno vedenje (7. člen),
- beračenje na javnem kraju (9. člen),
- uporaba nevarnih predmetov (prvi odstavek 11. člena),
- poškodovanje uradnega napisa, oznake ali odločbe (12. člen),
- pisanje po objektih (13. člen),
- vandalizem (16. člen),
- kampiranje (18. člen),
- uporaba živali (19. člen) in
- neupoštevanje zakonitega ukrepa uradnih oseb (prvi in tretji odstavek 22. člena).

9.4 PRISTOJNOSTI MEDOBČINSKEGA REDARSTVA IN REDARJEV GLEDE NA ZAKON O VARNOSTI CESTNEGA PROMETA

V Zakonu o varnosti cestnega prometa (Uradni list RS, št. 57/2008 - ZLDUVCP, 58/2009, 36/2010, 106/2010) so opredeljena pooblastila redarstva na področju cestnega prometa v občini. Skladno z določbo 14. člena ZVCP lahko redarji MOR, zaradi zagotavljanja varnega in neoviranega cestnega prometa:

- urejajo in nadzirajo promet na cestah subjektov samoupravnih lokalnih skupnosti in državnih cestah v naselju,
- izvajajo nadzor nad ustavljenimi in parkiranimi vozili ter ovirami v naselju,
- izvajajo nadzor nad ravnanjem udeležencev cestnega prometa v območju umirjenega prometa in območju za pešce,
- ugotavljajo kršitve določb 113. člena ZVCP¹ o varstvu cest in okolja v naselju in na občinskih cestah zunaj naselja in

¹ 113. člen ZVCP: (1) Z uporabo vozila se ne sme povzročati čezmernega hrupa oziroma ropota ali kako drugače onesnažiti okolja. (2) Ko voznik na cesti vozilo ustavi za več kot tri minute ali ga parkira, mora takoj ugasniti

- opravljajo nadzor prometa s samodejnimi merilnimi napravami za nadzor prometa, v katerih se prekrški slikovito dokumentirajo.

Pri opravljanju navedenih nalog redarji MOR izrekajo globe in opozorila ter izvajajo pooblastila in ukrepe, ki so preneseni nanje s tem in drugimi zakoni, ter ukrepe, določene z občinskimi predpisi.

Redarji MOR lahko pri opravljanju zgoraj navedenih nalog zahtevajo od voznika motornega vozila vozniško dovoljenje in prometno dovoljenje, od drugega udeleženca cestnega prometa pa listino, s katero ugotovi njegovo istovetnost. Udeleženec cestnega prometa mora izročiti redarju zahtevano listino na vpogled.

9.5 PRISTOJNOSTI MEDOBČINSKEGA REDARSTVA IN REDARJEV GLEDE NA ZAKON O PREKRŠKIH IN ZAKON O LOKALNI SAMOUPRAVI

Redar je oseba, ki ima poseben status, ki mu ga določa ZORed in ostali zakoni ter podzakonski akti, v katerem so opredeljena njegova pooblastila. Iz vsebine pooblastil, ki so določena v ZORed, ZJRM, ZVCP, ZP-1 in občinskih odlokih lahko neposredno ugotovimo, da ima redar posebni status. Redar je skladno z določbo 126. člena Kazenskega zakonika² in zgoraj navedenimi predpisi, pooblaščen uradna oseba oziroma ima status pooblaščen uradne osebe in hkrati vse pravice in dolžnosti, ki izhajajo iz tega statusa. Tudi redarji, ki delajo v MOR imajo ob statusu PUO tudi status prekrškovnega organa.

Prekrškovni organi oziroma organi za odločanje o prekrških so določeni v 45. členu Zakona o prekrških.³ Z vidika redarstva je pomemben tudi Zakon o lokalni samoupravi⁴, ki v prvem odstavku 21. člena opredeljuje določene naloge občine na

motor. Ta določba se ne uporablja za vozila, pri katerih motor poganja naprave za opravljanje določenih del (vozilo za zbiranje in odvoz odpadkov, vozilo za čiščenje kanalov, avtomobilsko dvigalo ipd.). Prepovedano je sunkovito speljevanje, zaviranje ali ustavljanje. (3) Na cesti ali ob njej je prepovedano izpuščati, puščati, odlagati, odmetavati ali postavljati karkoli, kar bi oviralo potek prometa, ogrozilo njegovo varnost, škodovalo ljudem, živalim, rastlinam ali onesnažilo okolje. Zlasti je prepovedano vozišče močiti ali ovirati odtokanje vode z njega, odlagati nanj sneg ali led, postavljati stebričke, verige ali druge naprave za ograjevanje parkirnih prostorov oziroma preprečevanje parkiranja, puščati na njem zabojnike za smeti ali druge predmete, razsipati po njem sipek material, ga pomazati z mazili ali drugače pomastiti ali kako drugače onesnažiti. (4) Preden se vključi v promet na cesti s kolovozne poti ali druge zemljiške površine, mora voznik odstraniti z vozila zemljo ali blato, ki bi lahko onesnažilo vozišče. (5) Izvajalec gradbenih ali drugih del mora pri izvozu z gradbišča ali druge zemljiške površine, na kateri se izvajajo dela, očistiti zemljo ali blato z vozil, ki se s te površine vključujejo v cestni promet. (6) Zemljo ali blato, ki v primeru iz četrtega ali petega odstavka tega člena onesnaži vozišče, mora voznik oziroma izvajalec del takoj odstraniti z vozišča. Če tega ne stori, očisti vozišče na njegove stroške pristojni izvajalec rednega vzdrževanja cest.

² 126. člen KZ: (2) Uradna oseba po tem zakoniku je lahko: 1) poslanec državnega zbora, član državnega sveta in član lokalnega ali regionalnega predstavnškega telesa; 2) oseba, ki pri državnem organu opravlja uradne dolžnosti ali ima uradno funkcijo; 3) druga oseba, ki opravlja določene uradne dolžnosti na podlagi pooblastil, katera ji daje zakon ali na podlagi zakona izdani predpisi ali na podlagi zakona sklenjena pogodba o arbitraži; 4) vojaška oseba, ki je kot takšna določena s posebnimi predpisi, kadar gre za posebna kazniva dejanja, pri katerih je navedena uradna oseba, pa niso določena kot kazniva dejanja zoper vojaško dolžnost; 5) oseba, ki v tuji državi na katerikoli ravni opravlja zakonodajno, izvršilno ali sodno funkcijo, oziroma drugo uradno dolžnost in ki po vsebini izpolnjuje pogoje iz 1., 2. ali 3. točke tega odstavka; 6) oseba, ki ji mednarodna javna organizacija daje položaj uradne osebe in ki po vsebini izpolnjuje pogoje iz 1., 2. ali 3. točke tega odstavka; 7) oseba, ki pri mednarodnem sodišču opravlja sodniško, tožilsko ali drugo uradno dolžnost ali funkcijo.

³ 45. člen ZP-1: (1) O prekrških odločajo prekrškovni organi in sodišča. (2) Prekrškovni organi so upravni in drugi državni organi in nosilci javnih pooblastil, ki izvajajo nadzorstvo nad izvrševanjem zakonov in uredb, s katerimi so

področju zagotavljanja nadzorstva nad krajevnimi prireditvami (javni shodi in javne prireditve) ter v zvezi z organiziranjem komunalno-redarske službe, ki skrbi za red v občini.

9.5 PRISTOJNOSTI MEDOBČINSKEGA REDARSTVA IN REDARJEV GLEDE NA SPREJETE OBČINSKE ODLOKE V OBČINI STRAŽA

Zakona o prekrških (Uradni list RS, št. 29/2011) v 1. odstavku 3. člena določa, da se lahko prekrški določijo tudi z odlokom lokalne skupnosti. V občini Straža določajo pristojnosti MOR predvsem naslednji pravni akti:

- Odlok o urejanju in čiščenju javnih površin v Občini Straža (Uradni list RS 103/09)
- Odlok o tržnicah in prodaji blaga zunaj prodajaln v Občini Straža (Uradni list RS, št. 98/08)
- Odlok o plakatiranju v Občini Straža (Uradni list RS, št. 63/09)
- Odloka o pokopališki in pogrebni dejavnosti, urejanju pokopališč ter o pogrebnih svečanostih v Občini Straža (Uradni list RS, št. 62/09)
- Odlok o javni razsvetljavi (Uradni list RS, št. 81/09)
- Odloku o občinskih cestah v Občini Straža (Uradni list RS, št. 1/09)
- Odloku o nekategoriziranih cestah v Občini Straža (Uradni list RS, št. 20/2009)
- Odloku o grbu in zastavi Občine Straža (Uradni list RS, št. 4/2008)
- Odlok o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne in padavinske vode na območju Občine Straža (Uradni list RS, št. 38/2010)
- Odlokom o oskrbi s pitno vodo na območju Občine Straža (Uradni list RS, št. 38/10)
- Odloka o izvajanju gospodarske javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki in gospodarske javne službe odlaganja ostankov komunalnih odpadkov na območju Občine Straža (Uradni list RS, št. 38/10)
- Odloka o sobodajalstvu v nestanovanjskih objektih v Občini Straža (Uradni list RS, št. 36/09)

določeni prekrški, in organi samoupravnih lokalnih skupnosti, ki so s posebnimi predpisi pooblašteni za odločanje o prekrških.

⁴ 21. člen ZLS: Občina samostojno opravlja lokalne zadeve javnega pomena (izvirne naloge), ki jih določi s splošnim aktom občine ali so določene z zakonom. Občina za zadovoljevanje potreb svojih prebivalcev opravlja zlasti naslednje naloge: – upravlja občinsko premoženje; – omogoča pogoje za gospodarski razvoj občine in v skladu z zakonom opravlja naloge s področja gostinstva, turizma in kmetijstva; – načrtuje prostorski razvoj, v skladu z zakonom opravlja naloge na področju posegov v prostor in graditve objektov ter zagotavlja javno službo gospodarjenja s stavbnimi zemljišči; – ustvarja pogoje za gradnjo stanovanj in skrbi za povečanje najemnega socialnega sklada stanovanj; – v okviru svojih pristojnosti ureja, upravlja in skrbi za lokalne javne službe; – pospešuje službe socialnega skrbstva, za predšolsko varstvo, osnovno varstvo otroka in družine, za socialno ogrožene, invalide in ostarele; – skrbi za varstvo zraka, tal, vodnih virov, za varstvo pred hrupom, za zbiranje in odlaganje odpadkov in opravlja druge dejavnosti varstva okolja; – ureja in vzdržuje vodovodne in energetske komunalne objekte; – ustvarja pogoje za izobraževanje odraslih, ki je pomembno za razvoj občine in za kvaliteto življenja njenih prebivalcev; – pospešuje vzgojno izobraževalno, informacijsko dokumentacijsko, društveno in drugo dejavnost na svojem območju; – pospešuje razvoj športa in rekreacije; – pospešuje kulturnoumetniško ustvarjalnost, omogoča dostopnost do kulturnih programov, zagotavlja splošnoizobraževalno knjižnično dejavnost ter v skladu z zakonom skrbi za kulturno dediščino na svojem območju; – gradi, vzdržuje in ureja lokalne javne ceste, javne poti, rekreacijske in druge javne površine in skladu z zakonom ureja promet v občini ter opravlja naloge občinskega redarstva; – opravlja nadzorstvo nad krajevnimi prireditvami; – organizira komunalno-redarstveno službo in skrbi za red v občini; – skrbi za požarno varnost in organizira reševalno pomoč; – organizira pomoč in reševanje za primere elementarnih in drugih nesreč; – organizira opravljanje pokopališke in pogrebne službe; – določa prekrške in denarne kazni za prekrške, s katerimi se kršijo predpisi občine in opravlja inšpekcijsko nadzorstvo nad izvajanjem občinskih predpisov in drugih aktov, s katerimi ureja zadeve iz svoje pristojnosti, če ni z zakonom drugače določeno; – sprejema statut občine in druge splošne akte; – organizira občinsko upravo; – ureja druge lokalne zadeve javnega pomena.

10. POGOJI ZA DELOVANJE MEDOBČINSKEGA REDARSTVA

Med materialne in druge pogoje za delovanje medobčinskega redarstva in redarjev lahko uvrščamo prostore MOR, opremo, ki jo uporabljajo redarji MOR, uniformo, simbole in oznake redarstva ter službeno izkaznico redarjev. Opremo redarjev določa Pravilnik o opremi in načinu uporabe opreme občinskih redarjev (Uradni list RS, št. 78/2007), uniformo, simbole in oznake ter službeno izkaznico pa določa Pravilnik o enotni uniformi, označbah in službeni izkaznici občinskih redarjev (Uradni list RS, št. 103/2007 in 64/2010), ki ju je izdal minister za notranje zadeve.

10.1 PROSTORI MEDOBČINSKEGA REDARSTVA

Prostori Medobčinskega redarstva so v stavbi Občine Dolenjske Toplice, na naslovu Sokolski trg 4, p. Dolenjske Toplice in se nahajajo v prvem nadstropju.

10.2 OPREMA MEDOBČINSKEGA REDARSTVA

Med opremo redarjev se uvršča:

- službena vozila,
- tehnična oprema in
- osebna oprema.

10.2.1 Službena vozila

Medobčinsko redarstvo lahko uporablja službena vozila bele barve z napisom »MEDOBČINSKO REDARSTVO« in simbol medobčinskega redarstva. Izvedbe napisov in simbolov so odvisne od velikosti in tipov službenih avtomobilov (isti tipi službenih avtomobilov morajo biti enako označeni).

MOR lahko uporablja tudi motorna kolesa s tem, da se napis in simbol mestnega redarstva določi na način, kot je določeno za službena vozila.

MOR lahko uporablja tudi kolesa z motorjem in kolesa, ki so lahko različne barve, brez nalepk, napisov in simbolov.

10.2.2 Tehnična oprema redarja

Tehnična oprema redarjev MOR po navedenem pravilniku o opremi je:

- prenosna naprava za brezžično radijsko zvezo,
- oprema za komunikacijo z zbirkami osebnih podatkov,
- fotoaparati,
- oprema za izvajanje redarskih pooblastil,
- oprema za urejanje cestnega prometa in nadzor nad njim,
- posebna tehnična sredstva in posebni tehnični pripomočki,
- informacijska in telekomunikacijska oprema ter

- oprema in pripomočki za usposabljanje.

10.2.3 Osebna oprema redarja

Med osebno opremo redarja se šteje kovinske lisice, plastična zatega, plinski razpršilec, delovni pas s torbico za lisice in torbico za plinski razpršilec, službena torbica, odsevni brezrokavnik, piščalka z vrvico, STOP loparček in žepna svetilka.

Tipizacija oziroma tehnična specifikacija zgoraj navedene osebne opreme za redarja je določena v prilogi, ki je sestavni del Pravilnika o opremi in načinu uporabe opreme občinskih redarjev.

Redarji morajo opremo uporabljati in nositi tako, kot je predpisano v posebnih aktih in navodilih proizvajalca.

10.2.4 Uniforma redarja

Redar MOR mora med opravljanjem nalog nositi službeno uniformo. Uniforma redarjev je v vseh občinah enotna. Uniformo redarjev in njene sestavne dele lahko redar nosi le v skladu z njihovim namenom.

Uniforma redarja je zimska in poletna ter je po sestavi glede posameznih delov različna za redarje in redarke. Sestavni deli uniforme redarja so tudi dopolnilni deli uniforme (dežni plašč s kapuco, dežne hlače, delovni pas, prevleka za kapo s ščitnikom in položajne oznake redarjev), kolesarski komplet in komplet redarja motorista.

10.2.5 Simboli in oznake redarjev

Kot simbol Medobčinskega redarstva se uporablja grb in ime sedežne občine, torej Občine Dolenjske Toplice. Simbol Medobčinskega redarstva se nosi na levem rokavu in je izvezen grb sedežne občine s pripisom »MEDOBČINSKO REDARSTVO«.

Nad levim žepom delov uniforme redarja je dodatni našitek v rumeni barvi z napisom »MEDOBČINSKO REDARSTVO«, nad desnim žepom pa našitek v rumeni barvi s priimkom in začetno črko imena redarja. Velikost našitka in črk je odvisna od vrste oblačila.

Označbe nazivov v obliki položajnih oznak uradnih oseb redarstva se nosijo na epoletah in kot obesek na desnem žepu uniforme. Označbe nazivov so na modri podlagi iz tkanine z izvezanimi znaki zlato rumene barve, velikosti 20 mm. Določene so položajne oznake za vodjo redarstva, položajne oznake za redarja I, redarja II, redarja III in položajna oznaka za redarja pripravnika.

10.2.6 Službena izkaznica redarjev

Pooblaščen uradna oseba redarstva, torej tudi MOR, mora imeti službeno izkaznico, ki jo mora imeti pri sebi med opravljanjem svojega dela na terenu in jo mora pokazati na zahtevo posameznika, zoper katerega vodi postopek za prekršek. Službeno izkaznico izda župan ob imenovanju v naziv. PUO mora službeno izkaznico vrniti županu, če ji je preneha delovno razmerje v MOR.

Službena izkaznica vsebuje naziv PUO MOR, njene identifikacijske podatke in pooblastila. Službena izkaznica redarja je sestavljena iz identifikacijske kartice in usnjenega ovitka iz črnega usnja.

11. VRSTE IN OBSEG NALOG MEDOBČINSKEGA REDARSTVA

11.1 SPLOŠNO O VRSTAH IN OBSEGU NALOG MEDOBČINSKEGA REDARSTVA

Redarstvo ni tipična služba občinske, mestne oziroma medobčinske uprave. Enako velja tudi za redarja, ki prav tako ni tipično delovno mesto občinske oziroma mestne uprave. Redar je PUO (primerjava s policijo), katerega delo je v večini represivnega značaja. Ker redar opravlja delo na podlagi diskrecijske pravice odločanja iz področja svojega dela, je podvržen najrazličnejšim pritiskom, konfliktom in celo fizičnim obračunavanjem ter drugim neugodnim delovnim razmeram. Te posledice se odražajo, tako v službenem, kot privatnem času. Redar opravlja svoje naloge z zelo podobnimi metodami in način kot sorodne službe (policija, inšpektorji, carina) s to razliko, da pri svojem delu nima takšne količine ustreznih mehanizmov zaščite kot navedeni, kar se odraža na pritiskih in drugih oblikah nasilja nad redarjem.

Z Zakonom o občinskem redarstvu, Zakonom o varstvu javnega reda in miru, Zakonom o varnosti v cestnem prometu in spremembami in dopolnitvami tega zakona, Pravilnikom o enotni uniformi, označbah in opremi pooblaščenih delavcev občinskega redarstva ter sprejetimi odloki in odredbami občin Dolenjske Toplice, Mirna Peč, Žužemberk in Straža, se je vrsta in obseg nalog spremenil tudi za MOR.

11.2 KONKRETNE NALOGE GLEDE NA VRSTE IN OBSEG NALOG MEDOBČINSKEGA REDARSTVA

MOR izvaja preventivne in represivne naloge, glede na vrsto in obseg nalog pa predvsem naslednje:

- naloge na področju zagotavljanja varnosti cestnega prometa v naseljih,
- naloge na področju zagotavljanja varnosti na občinskih javnih poteh, rekreacijskih in drugih javnih površinah,
- naloge zagotavljanja varnosti javnega premoženja ter zgradb in drugih objektov naravne in kulturne dediščine,
- naloge vzdrževanja javnega reda in miru,
- naloge na področju preprečevanja kaznivih dejanj in drugih kaznivih ravnanj in
- naloge na področju varstva okolja.

11.2.1 Naloge na področju zagotavljanja varnosti cestnega prometa v naseljih

Naloge na področju zagotavljanja varnosti cestnega prometa oziroma zagotavljanja varnega in neoviranega cestnega prometa MOR opravlja predvsem na ta način, da:

- ureja in nadzira promet na cestah občine Straža in cestah v naselju,
- dosledno izvaja nadzor nad ustavljenimi in parkiranimi vozili ter ovirami v naselju s tem, da v primeru zaznanih kršitev ustrezno in zakonito ukrepa,
- dosledno izvaja nadzor nad ravnanjem udeležencev cestnega prometa v naselju, še zlasti pa v območju umirjenega prometa in območju za pešce,
- ugotavlja kršitve določb zakona o varstvu cest in okolja v naselju in na občinskih cestah zunaj naselja,
- opravlja nadzor prometa s samodejnimi merilnimi napravami za nadzor prometa, v katerih se prekrški slikovito dokumentirajo,
- sodeluje v akcijskih oblikah dela, ki so nacionalnega pomena,
- sodeluje v akcijah sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu ter
- zagotavlja prometno ureditev ob varnostno zahtevnejših prireditvah in praznikih ter skupnih akcijah s policijo.

11.2.2 Naloge na področju zagotavljanja varnosti na občinskih javnih poteh, rekreacijskih in drugih javnih površinah občine Straža

Naloge na področju zagotavljanja varnosti na občinskih javnih poteh, rekreacijskih in drugih javnih površinah občine Straža Medobčinsko redarstvo zagotavlja predvsem:

- s preventivnimi obhodi na javnih poteh, rekreacijskih in drugih javnih površinah ter ugotavljanjem vseh tistih ravnanj udeležencev, ki se kažejo predvsem kot kršitve javnega reda in miru, motenje rekreativnih in zdravstveno rekreativnih dejavnosti, ali kažejo znake kaznivih dejanj oziroma drugih kaznivih ravnanj,
- z ustnim opozarjanjem in opozarjanjem preko sredstev javnega obveščanja o eventualnih nevarnostih in ogrožanjih, če se pojavijo na javnih poteh, rekreacijskih in drugih javnih površinah in območjih,
- s stalnim sodelovanjem s policisti in organiziranjem skupnih akcij s PP Dolenjske Toplice, katerih namen je preventivno delovanje in opozarjanje na kršitve in druge nepravilnosti udeležencev in
- drugimi oblikami delovanja (obveščanjem pristojnih o poškodbah na javnih poteh, o nezakonitih odstranitvah signalizacije...).

11.2.3 Naloge zagotavljanja varnosti javnega premoženja ter zgradb in drugih objektov naravne in kulturne dediščine v občini Straža

Naloge zagotavljanja varnosti javnega premoženja ter naravne in kulturne dediščine na območju občine Straža MOR zagotavlja na ta način, da:

- v okviru svojih pristojnosti skrbi za preprečevanje ogroženosti in napadov na javno premoženje ter zgradb in drugih objektov naravne in kulturne dediščine,

- poskrbi za zaščito sledov in zavarovanje kraja kaznivega dejanja ali drugega kaznivega ravnanja, ter da na ustrezen način o tem ali poškodovanju teh objektov obvesti PP Dolenjske Toplice,
- sodeluje z zasebno varnostnimi službami, ki varujejo zgradbe in druge objekte naravne in kulturne dediščine,
- da opravlja druge naloge, s katerimi lahko prispeva k večji varnosti javnega premoženja ter zgradb in drugih objektov naravne in kulturne dediščine ter
- sodeluje s Policijsko postajo Dolenjske Toplice pri akcijskem in rednem delu varovanja zgradb in objektov naravne in kulturne dediščine.

11.2.4 Naloge vzdrževanja javnega reda in miru

Naloge vzdrževanja javnega reda in miru je poleg zagotavljanja varnosti cestnega prometa ena izmed osrednjih in pomembnejših nalog vseh redarstev v Republiki Sloveniji. Ne nazadnje imajo redarstva in občinski redarji pristojnosti, pooblastila in naloge, da se morajo aktivno in dejavno vključiti v vse procese in aktivnosti kontinuiranega zagotavljanja javnega reda in miru.

Glede na navedeno mora MOR na področju izvajanja nalog vzdrževanja javnega reda in miru zlasti:

- s preventivnimi in drugimi ukrepi preprečevati izvrševanje prekrškov s področja javnega reda in miru in drugih prekrškov, s katerimi se posega v kakovost življenja in dela občanov OS in njihovih obiskovalcev,
- s preventivnimi in drugimi ukrepi preprečevati tudi druge kršitve javnega reda, s katerimi se znižuje stopnja varnosti javnega prostora oziroma območij občine Straža,
- ustrezno ukrepati po ZJRM v primeru zaznave primerov nedostojnega vedenja (7. člen), beračenja na javnem kraju (9. člen), uporabe nevarnih predmetov (prvi odstavek 11. člena ZJRM); zaznave poškodovanj uradnih napisov, oznak ali odločb (12. člen), zaznave pisanj po objektih (13. člen) zaznav vandalizma (16. člen, zaznav nedovoljenega kampiranja (18. člen) v primeru nedovoljene uporabe živali (19. člen),
- ustrezno ukrepati v primeru neupoštevanja zakonitega ukrepa uradnih oseb (1. in 3. odstavek 22. člena ZJRM),
- zagotoviti občasno fizično prisotnost redarja na tistih mestih in krajih, ki so varnostno problematični glede na varnostno oceno ter varnostna tveganja in
- sodelovati s PP Dolenjske Toplice pri preprečevanju kršitev javnega reda in miru in njihovih akcijah na območju OS.

MOR oziroma redar mora na kraju dogodka zadržati storilca prekrška, če ga je zalotil pri storitvi prekrška. Takšno pridržanje lahko traja do prihoda policije, vendar največ 1 uro.

11.2.5 Naloge na področju preprečevanja kaznivih dejanj in drugih kaznivih ravnanj

Naloge na področju preprečevanja kriminalnih pojavov so naloge, s katerimi se preprečuje izvrševanje kaznivih dejanj in drugih kaznivih ravnanj, kamor med drugim sodijo tudi prekrški ter kršitve finančnih, davčnih in drugih predpisov.

MOR mora na področju preprečevanja kaznivih dejanj in drugih kaznivih ravnanj ter kriminalnih pojavov v okviru svojih pristojnosti zlasti:

- s preventivnimi in drugimi ukrepi preprečevati kazniva dejanja in druga kazniva ravnanja, ter s tem prispevati k večji varnosti in kakovosti življenja in dela v občini Straža,
- zagotoviti občasnno fizično prisotnost redarja na tistih mestih in krajih, ki so varnostno problematični z vidika izvrševanja kaznivih dejanj in drugih kaznivih ravnanj in glede na varnostno oceno na področju preprečevanja kaznivih dejanj na območju občine S in
- sodelovati s PP Dolenjske Toplice in drugimi organi pri akcijah in drugih organiziranih oblikah preprečevanja kaznivih dejanj in drugih kaznivih ravnanj, kakor tudi sodelovati z navedenimi organi in službami pri rednem opravljanju redarskih nalog.

Poleg navedenega pa imajo redarji na področju preprečevanja in odkrivanja kaznivih dejanj še naslednji dve obveznosti:

- redar sme oziroma »mora« na kraju kaznivega dejanja zadržati storilca kaznivega dejanja, ki ga je zalotil pri storitvi kaznivega dejanja in sicer do prihoda policije, vendar največ eno uro,
- redar je dolžan v skladu z določbami zakona, ki ureja kazenski postopek, obvestiti policijo (lahko tudi državno tožilstvo), če pri opravljanju svojih nalog ugotovi, da se pripravlja, izvršuje ali je že izvršeno kaznivo dejanje, za katerega se storilec preganja po uradni dolžnosti ali na predlog.

11.2.6 Naloge na področju varstva okolja

Varstvo okolja je zelo široko področje, v katerega je mogoče posegati z bagatelnimi dejanji in ravnanji, ki so varnostno manj problematična, lahko pa tudi z hujšimi oblikami takšnih ravnanj (množična naklepna poškodovanja, vandalizem, požigi...), največkrat pa se v okolje posega zaradi nastalih izrednih dogodkov kot so naravne nesreče (potresi, poplave, požari...), prometne nesreče z »ekološkimi posledicami«, onesnaževanje okolja, poškodovanje zgradb in drugih objektov naravne in kulturne dediščine ter drugo.

Glede na navedeno mora MOR na področju varstva okolja zlasti:

- s preventivnimi in drugimi ukrepi preprečevati vse možne oblike poseganja v okolje ter s tem prispevati k večji varnosti in kakovosti življenja in dela v občini Straža,
- zagotoviti občasnno fizično prisotnost redarja na tistih mestih in krajih, ki so varnostno problematični z vidika varstva okolja in tistih mestih, kjer pogosteje prihaja do nezakonitega in nedopustnega poseganja v okolje,
- storiti vse potrebno v okviru svojih pristojnosti za zmanjševanje posledic (škod, poškodb in izgub) nastalih zaradi naravnih in drugih nesreč ter izrednih dogodkov,

- sodelovati s PP Dolenjske Toplice in drugimi organi pristojnimi za varstvo okolja pri akcijah in drugih organiziranih oblikah zagotavljanja varstva okolja, kakor tudi sodelovati z navedenimi organi in službami pri rednem opravljanju redarskih nalog in
- opravljati druge naloge na področju varstva okolja, s katerimi se dviguje stopnja varnosti na javnih prostorih in območjih občine Straža.

11.3 DRUGE NALOGE MEDOBČINSKEGA REDARSTVA

Med druge naloge MOR lahko štejemo predvsem:

- naloge, določene v odlokih občine Straža.
- izvajanje nadzora nad nepravilno ustavljenimi in parkiranimi vozili na določenih mestih in krajih v občini Straža,
- naloge na področju dinamičnega prometa,
- prostorski obseg izvajanja nalog,
- naloge povezane z drugimi področji dela in
- logistične in druge naloge MOR.

11.3.1 Naloge Medobčinskega redarstva po odlokih Občine Straža

Naloge redarjev Medobčinskega redarstva so določene predvsem v naslednjih odlokih in sicer:

- Odlok o urejanju in čiščenju javnih površin v Občini Straža (Uradni list RS 103/09)
- Odlok o tržnicah in prodaji blaga zunaj prodajaln v Občini Straža (Uradni list RS, št. 98/08)
- Odlok o plakatiranju v Občini Straža (Uradni list RS, št. 63/09)
- Odloka o pokopališki in pogrebni dejavnosti, urejanju pokopališč ter o pogrebnih svečanostih v Občini Straža (Uradni list RS, št. 62/09)
- Odlok o javni razsvetljavi (Uradni list RS, št. 81/09)
- Odloku o občinskih cestah v Občini Straža (Uradni list RS, št. 1/09)
- Odloku o nekategoriziranih cestah v Občini Straža (Uradni list RS, št. 20/2009)
- Odloku o grbu in zastavi Občine Straža (Uradni list RS, št. 4/2008)
- Odlok o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne in padavinske vode na območju Občine Straža (Uradni list RS, št. 38/2010)
- Odlokom o oskrbi s pitno vodo na območju Občine Straža (Uradni list RS, št. 38/10)
- Odloka o izvajanju gospodarske javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki in gospodarske javne službe odlaganja ostankov komunalnih odpadkov na območju Občine Straža (Uradni list RS, št. 38/10)
- Odloka o sobodajalstvu v nestanovanjskih objektih v Občini Straža (Uradni list RS, št. 36/09)

Pri izvajanju navedenih nalog redarji MOR po potrebi sodelujejo s Policijsko Postajo Dolenjske Toplice in drugimi organi in službami OS.

11.3.2 Izvajanje nadzora nad nepravilno ustavljenimi in parkiranimi vozili na določenih mestih in krajih območja občine Straža

Zakon o varnosti cestnega prometa v 47. členu daje neposredno pooblastilo za izvajanja nadzora mirujočega prometa lokalni skupnosti. Glede na navedeno MOR izvaja nadzor nad nepravilno ustavljenimi in parkiranimi vozili in izreka globe v primeru kadar je vozilo:

- na prehodu za pešce in v razdalji, manjši od 5 m pred prehodom,
- na kolesarski stezi, kolesarski poti, pločniku, pešpoti ali kolesarskem pasu,
- na železniškem prehodu ali manj kot 15 m od prehoda oziroma proge,
- v križišču in v razdalji, manjši od 5 m od najbližjega prečnega roba vozišča,
- v predoru, podvozu, galeriji, na mostu in nadvozu,
- na označenem avtobusnem postajališču na vozišču ali manj kot 15 m od njega, je pa dovoljena ustavitev na postajališču izven vozišča, če s tem ni oviran avtobusni promet,
- na ozkem in nepreglednem odseku ceste (ovinku, pod klancem), če drugo vozilo ne bi moglo varno voziti mimo,
- na delu ceste, kjer bi bil prost prehod med ustavljenim oziroma parkiranim vozilom in nepretrgano vzdolžno črto na vozišču ali nasprotnim robom vozišča ali kakšno drugo oviro na cesti širok manj kot 3 m,
- na pospeševalnem, zaviralnem, prehitevalnem in odstavnem pasu,
- na mestu, na katerem bi vozilo zakrivalo postavljeni prometni znak ali napravo, ki daje svetlobne ali zvočne signale,
- na vozišču ceste izven naselja,
- na vseh prometnih površinah, ki niso namenjene prometu vozil,
- na mestu, na katerem bi parkirano vozilo onemogočilo vključitev v promet že parkiranemu vozilu,
- na cestah v naselju z dvema ali več prometnimi pasovi za vožnjo v isto smer in
- na označenem parkirnem prostoru za invalide, razen invalidov iz 49. člena tega zakona.

11.3.3 Naloge Medobčinskega redarstva na področju dinamičnega prometa

V letu 2008 so bile sprejete Spremembe in dopolnitve zakona o varnosti cestnega prometa (Ur. list RS št. 37/2008, kjer se je na področju dinamičnega oziroma gibajočega prometa vneslo korenite spremembe glede pristojnosti redarjev.

Pri tem sta najpomembnejši dve pristojnosti redarjev, torej tudi redarjev MOR in sicer:

- da lahko urejajo in nadzirajo promet na cestah občine Straža in državnih cestah v naselju ter
- da lahko opravljajo nadzor prometa s samodejnimi merilnimi napravami za nadzor prometa, v katerih se prekrški slikovito dokumentirajo.

Pri izvajanju navedenih nalog redarji MOR po potrebi sodelujejo s PP Dolenjske Toplice in drugimi organi in službami OS.

11.3.4 Prostorski obseg izvajanja nalog Medobčinskega redarstva

Z realnim pogledom na prostorsko zaokroženost občine Straža in s predpostavko, da je intenziteta nadzora določena predvsem na območja v centru mesta, se okolico mesta pokriva predvsem na podlagi ugotavljanja potreb, sporočanja ter zbiranja obvestil. Tako je prostorski obseg dela MOR vezan predvsem na center Straža, ter občasno tudi na njeno okolico.

Takšno odločitev utemeljujejo tudi uradni podatki o obsegu dela na nekaterih področjih občine Straža, kar je razvidno iz Ocene varnostnih razmer na območju OS in iz poročil o delu MOR.

11.3.5 Naloge Medobčinskega redarstva povezane z drugimi področji dela

Pri nalogah MOR, ki so povezane z drugimi področji dela, gre za preprečevanje kršitev predpisov, za katere izvajanje in nadzorovanje ni pristojno MOR. Ne glede na to pa gre za kršitve predpisov, ko lahko MOR s preventivnimi in drugimi oblikami izvajanja nalog, v okviru svojih pristojnosti, ukrepa tako, da kršilce opozarja na kršitve in o tem obvešča pristojne lokalne in državne organe ter službe.

V to kategorijo predpisov sodijo tisti zakonski in podzakonski predpisi, za katere izvrševanje so pristojni drugi organi in službe, MOR pa lahko ob kršitvah teh predpisov izreka opozorila in podatke o kršitvah in kršilcih sporoča pristojnim organom in službam, ki lahko kasneje ustrezno ukrepajo v skladu s svojimi pristojnostmi ter vplivajo na preprečevanje oziroma odpravljanje takšnih kršitev.

11.3.6 Logistične in druge naloge Medobčinskega redarstva

V okviru vrste in obsega nalog MOR so bile do sedaj predstavljene predvsem operativne naloge MOR in naloge redarjev oziroma PUO MOR.

Ob učinkovitem in uspešnem delu redarjev na terenu se zaradi načina in metodologije dela in izvajanja nalog hote ali nehote zbira množica podatkov (podatki o kršitvah, operativne informacije, zaznave kaznivih dejanj...), ki brez nadaljnje obdelave ne predstavljajo nikakršne vrednosti ali pomena. Navedeni podatki so zelo pomembni za pripravo ustrezne strategije delovanja MOR ter pripravo konkretnih načrtov za odzivanje na kršitve in preventivno delovanje tam, kjer so gostitve negativnih pojavov in tam kjer se posega v kvaliteto življenja in dela v občini Straža.

Prav zaradi tega je v MOR v organizacijskem in vsebinskem smislu vzpostavljena ustrezna logistična (oprema, vozila, osebna oprema...) in informacijska podpora operativnemu delu in delu prekrškovnega organa.

Najbolj obsežna logistična podpora je namenjena obdelavi podatkov v zvezi z vodenjem prekrškovnih postopkov. Glede na to, da je prekrškovni postopek kompleksen in sestavljen iz

različnih vej obdelave, MOR pri posodabljanju dela izhajalo iz nekaterih temeljnih izhodišč in usmeritev Občine Straža in sicer:

- povečati strokovnost dela,
- zagotoviti takšno tehnologijo, ki bo ne glede na količino podatkov, časovno sposobna njihove obdelave (pri tem se je upoštevalo predvsem zakonite roke),
- zmanjšati čas administrativnega dela redarja,
- zmanjšati število napak v procesu dela in
- znižati stroške pri obdelavi podatkov, zlasti pa pri vodenju prekrškovnih postopkov.

Za izvedbo zastavljenih temeljnih izhodišč in usmeritev OS je potrebno nenehno spremljati, razvijati in posodabljati informacijske in druge programe za kvalitetno in učinkovito delo MOR, seveda v skladu z razvojem informacijskih in drugih tehnologij v svetu.

12. NAČIN IZVAJANJA ZAKONSKIH POOBLASTIL REDARJA MEDOBČINSKEGA REDARSTVA

12.1 SPLOŠNO O IZVAJANJU ZAKONSKIH POOBLASTIL REDARJA MEDOBČINSKEGA REDARSTVA

Pooblastila lahko opredelimo kot mandat, ki ga redarji potrebujejo za uspešno opravljanje nalog, ki so določene z zakonom in občinskimi predpisi. Takšna upravičenja oziroma posebne pravice niso zgolj pravice, temveč največkrat istočasno predstavljajo tudi dolžnosti, saj zakonodajalec od tistega, ki ima pooblastila zahteva, da jih tudi mora uporabiti ob pogojih, ki jih določa zakon in na način, ki je določen v zakonu in podzakonskih aktih.

Pooblastila v najširšem pomenu pomenijo pravico, največkrat tudi dolžnost določenih oseb, da lahko ali pa morajo opraviti uradno dejanje oziroma izvršiti določene ukrepe ali opravila. Pooblastilo je pravica in dolžnost določenih oseb, da v primerih določenih z zakonom in način, ki je določen z zakonom, izvajajo proti osebam določene ukrepe in opravila oziroma je pravica, da kdo uradno veljavno opravi oziroma opravlja kako pravno dejanje.

V Zakonu o občinskem redarstvu (ZORed) so določena tista pooblastila, s katerimi je redarjem zagotovljeno izvajanje nalog javne varnosti in javnega reda na območju občine. Glede na predpise lahko uporabljajo naslednje ukrepe:

- opozorilo,
- ustno odredbo,
- ugotavljajo istovetnost,
- varnostni pregled osebe,
- zaseg predmetov,
- zadržanje storilca prekrška in kaznivega dejanja,
- fizično silo ter sredstva za vklepanje in vezanje ter
- plinski razpršilec.

V ZP-1 so določena pooblastila redarjev, ki jih izvajajo v postopkih o prekrških, posamezna pooblastila pa jim dajejo tudi drugi (specialni) zakoni. Tako lahko med pooblastila redarjev na določen način štejemo tudi predvsem naslednje ukrepe:

- izvajajo nadzor nad ustavljenimi in parkiranimi vozili ter ovirami v naselju,
- izvajajo nadzor nad ravnanjem udeležencev cestnega prometa v območju umirjenega prometa in območju za pešce,
- ugotavljajo kršitve določb 113. člena zakona o varstvu cest in okolja v naselju in na občinskih cestah zunaj naselja,
- zahtevajo od voznika motornega vozila vozniško dovoljenje in prometno dovoljenje, od drugega udeleženca cestnega prometa pa listino, s katero ugotovijo njegovo istovetnost,
- uporabljajo znake, ki jih uporabljajo policisti z zakonom in podzakonskimi akti.

12.2 OPOZORILO

ZORed v 10. členu določa, da ima redar pri opravljanju nalog pooblastilo izrekanja opozorila. Drugi odstavek istega člena določa, da se za izvajanje pooblastila opozorila uporabljajo tudi določbe Zakona o policiji in podzakonski predpisi, ki urejajo načela in način uporabe istovrstnih pooblastil policistov.

Zakon o policiji določa v 34. členu, da policisti z opozorilom opozarjajo osebe, državne organe, gospodarske družbe, samostojne podjetnike, posameznike, organe, organizacije in samoupravne lokalne skupnosti na okoliščine ali ravnanja, ki ogrožajo življenje, osebno varnost ali premoženje ljudi, kot tudi na splošno nevarnost.

Opozorila so lahko ustna, pisna oziroma dana z drugimi primernimi sredstvi. Vselej morajo biti jasna, kratka, korektna in nedvoumna ter morajo vsebovati razlog in namen opozarjanja.

Pri tem je bistveno, da je potrebno pooblastilo opozorilo ločiti od pooblastila ukaz, ki ga je dovoljeno dajati le za ukrepe in dejavnosti, od katerih je neposredno odvisno uspešno opravljanje nalog policije, in za toliko časa, kolikor je potrebno, da se lahko te naloge opravijo. Ob upoštevanju navedenega je potrebno upoštevati, da gre pri uporabi opozorila kot pooblastila redarja za pooblastilo, ki ga ima redar na podlagi ZORed. Tako lahko redar pooblastilo opozorilo uporabi v primerih, ko osebo v postopku seznanja (opozarja) na nevarnosti. Za neupoštevanje opozorila, ki ga izreče redar na podlagi določil ZORed, niso določene nobene posledice.

Poudariti je treba, da imajo redarji možnost izreka opozorila tudi po ZP-1, ki določa, da lahko pooblaščen uradna oseba prekrškovnega organa namesto izreka sankcije, kršitelja opozori, če je storjeni prekršek neznatnega pomena in če pooblaščen uradna oseba oceni, da je glede na pomen dejanja opozorilo zadosten ukrep. O izrečenih ukrepih se lahko vodi evidenca, vendar obdelava osebnih podatkov pri tem ni dovoljena.

12.3 USTNA ODREDBA

ZORed v 10. členu določa, da ima redar pri opravljanju svojih nalog pooblastilo, da lahko izreka ustne odredbe. Podrobneje je pooblastilo za izrek ustne odredbe opredeljeno v 11. členu ZORed, ki določa, da z ustno odredbo redar daje obvezna navodila in prepovedi, odreja ukrepe in dejavnosti, od katerih je neposredno odvisno uspešno opravljanje nalog iz pristojnosti redarstva. Z odredbo se zahteva, da mora kdo kaj storiti ali opustiti zaradi zagotovitve teh nalog.

Delno je mogoče pooblastilo izrekanja ustne odredbe primerjati s pooblastilom „ukazovanja“, ki ga imajo policisti na podlagi določb 34. člena Zakona o policiji (ZPol), ki določa, da z ukazom policisti dajejo posameznikom, državnim organom, gospodarskim družbam, samostojnim podjetnikom posameznikom, organom, organizacijam in skupnostim navodila in zahteve za ukrepe in dejavnosti, ki jih mora kdo storiti ali opustiti, da bi se zavarovalo življenje ljudi, varovalo premoženje pred uničenjem, poškodovanjem, tatvino in drugimi oblikami škodljivega ravnanja, zagotovila varnost prometa, preprečili neredi, nemiri in druge podobne kršitve javnega reda ali odvrnile škodljive posledice naravnih in drugih nesreč, v skladu z odločitvami organov, pristojnih za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Ustno odredbo kot pooblastilo uporabi redar v tistih primerih, ko mora od koga zahtevati, da ta nekaj stori ali opusti in je to nujno potrebno, da lahko redar uspešno opravi nalogo iz svoje pristojnosti in s tem poskrbi za javno varnost in javni red na območju občine.

12.4 UGOTAVLJANJE ISTOVETNOSTI

ZORed v 10. členu določa, da ima redar pri opravljanju nalog pooblastilo ugotavljanja istovetnosti. Ugotavljanje istovetnosti je ukrep, dejanje oziroma opravilo, s katerim se ugotavlja, ali je določena oseba resnično tista, za katero se izkazuje ali za katero se misli, da je. To opravilo je v policiji znano kot legitimiranje, to pa je uradno dejanje, s katerim policisti, smiselno pa tudi redarji, ugotavljajo istovetnost in osebne podatke svojih oseb v postopku.

Podrobneje je pooblastilo za ugotavljanje istovetnosti opredeljeno v 12. členu ZORed, ki določa, da redar ugotavlja istovetnost osebe, ki s svojim obnašanjem in ravnanjem na določenem kraju ali ob določenem času vzbuja sum, da bo ogrozila varnost ljudi ali premoženja, izvršuje ali je izvršila prekršek ali kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti.

Istovetnost oseb se ugotavlja na podlagi vpogleda v osebno izkaznico ali drugo veljavno listino, ki je opremljena s fotografijo in ki jo je izdal državni organ. Istovetnost je mogoče ugotavljati tudi na podlagi tuje potne listine ali druge javne listine, ki je opremljena s fotografijo, na podlagi katere je mogoče ugotoviti istovetnost ali na podlagi drugih dokumentov, ki vsebujejo podatke o osebi, ali ob pomoči drugih, ki osebo poznajo.

Osebo, katere istovetnost ugotavlja, je redar dolžan seznaniti z razlogi za ugotavljanje istovetnosti. Če redar ne more ugotoviti istovetnosti osebe, jo zadrži in obvesti policijo, ki mora prevzeti nadaljevanje identifikacijskega postopka.

Redar lahko pri opravljanju nalog zagotavljanja varnega in neoviranega cestnega prometa zahteva od voznika motornega vozila voziško dovoljenje in prometno dovoljenje, od drugega udeleženca cestnega prometa pa listino, s katero ugotovi njegovo istovetnost. Udeleženec cestnega prometa mora izročiti redarju zahtevano listino na vpogled.

12.5 VARNOSTNI PREGLED OSEBE

ZORed v 10. členu odloča, da ima redar pri opravljanju nalog pooblastilo izvajanja varnostnega pregleda osebe. Drugi odstavek istega člena določa, da se za izvajanje pooblastil varnostnega pregleda, uporabljajo določbe ZPol in podzakonskih predpisov, ki urejajo načela in način uporabe istovrstnih pooblastil policistov.

Ob upoštevanju navedenega, morajo redarji pri izvajanju pooblastila „varnostni pregled“, poznati vsebino enakega pooblastila iz ZPol, ki v 38. členu določa, da lahko policisti pri opravljanju nalog, določenih z zakonom, v primeru, ko obstaja verjetnost napada ali samopoškodovanja s strani določene osebe, opravijo varnostni pregled te osebe.

Pod istimi pogoji lahko opravijo varnostni pregled tudi redarji. Iz navedenega torej izhaja, da lahko, pooblastilo varnostnega pregleda uporabijo zgolj in samo iz varnostnih razlogov.

Pri tem je potrebno opozoriti, da varnostni pregled po ZPol obsega pregled osebe, njenih stvari in prevoznega sredstva, pri čemer se ugotavlja, ali je ta oseba oborožena in ali ima pri sebi oziroma s seboj druge nevarne predmete.

Podrobneje je način izvedbe pooblastila varnostnega pregleda določen v 22., 23. in 24. členu Pravilnika o policijskih pooblastilih, ki določajo:

- da pri varnostnem pregledu policist z rokami pretipa oblačila osebe, rokavice, pokrivalo in lase ter pregleda obutev. Če pri tem zazna predmet ali snov, ki bi ju oseba lahko uporabila za napad ali samopoškodovanje, predmet ali snov vzame in pregleda. Policist pregleda tudi druge predmete, ki jih ima oseba pri sebi in bi lahko bilo v njih skrito orožje ali drugi nevarni predmeti. Varnostni pregled osebe praviloma opravlja oseba istega spola, razen kadar varnostnega pregleda ni mogoče odložiti (22. člen),
- da lahko policisti opravijo tudi varnostni pregled stvari, prevoznega sredstva, ki so v neposredni bližini in dostopni osebi, ki jo varnostno pregleduje (23. člen) in

da lahko policist, če pri varnostnem pregledu najde orožje ali drug nevaren predmet, le tega odvzame. Če policist najde predmet, ki mora biti zasežen na podlagi zakona, ki ureja kazenski postopek in zakona, ki ureja postopek o

- prekrških, ali na podlagi drugega zakona, policist po pregledu nadaljuje postopek po teh predpisih (24. člen).

Tako kot je to določeno v ZPol, se varnostni pregled opravlja vselej, ko obstaja verjetnost (sum), da bo oseba napadla redarja z orodjem, orožjem ali kakim drugim predmetom (šop ključev, prenosni telefon) ali poškodovala samega sebe.

12.6 ZADRŽANJE STORILCA PREKRŠKA IN KAZNIVEGA DEJANJA

ZORed v 10. členu določa, da ima redar pri opravljanju nalog pooblastilo zadržanja storilca na kraju prekrška ali kaznivega dejanja. V 13. členu ZORed pa je določeno, da sme redar na kraju dogodka zadržati storilca prekrška in osebo, zaloteno pri kaznivem dejanju, katerega storilec se preganja po uradni dolžnosti ali na predlog. Zadržanje sme trajati do prihoda policistov, vendar najdalj eno uro.

Ukrep je podoben policijskemu ukrepu omejitve gibanja na določenem prostoru, ki pomeni prepoved zapustitve določenega prostora oziroma območja do prihoda policije. Tudi s tem ukrepom se posega v človekove pravice in temeljne svoboščine kot smo omenili pri drugih ukrepih. Ukrep zadržanja oseb do prihoda policije lahko izvršijo redarji proti storilcu prekrška in proti osebi, ki je bila zalotena pri kaznivem dejanju, katerega storilec se preganja po uradni dolžnosti ali na predlog oškodovanca, do prihoda policije. Takšna dikcija je povzeta po Zakonu o kazenskem postopku, ki določa, da tistemu, ki je zasačen pri kaznivem dejanju, katerega storilec se preganja po uradni dolžnosti, sme vsakdo vzeti prostost s tem, da ga mora takoj izročiti preiskovalnemu sodniku oziroma policiji.

Po ZORed sme redar zadržati do prihoda policije le tistega, ki ga zaloti pri storitvi prekrška ali pri izvrševanju kaznivega dejanja, katerega storilec se preganja po uradni dolžnosti ali na predlog oškodovanca. Takšno zadržanje sme glede na 13. člen ZORed trajati najdlje dve uri. S tem zakonodajalec ne zavezuje le redarja, temveč tudi policijo, da le-ta storilca tudi prevzame čim prej. Zalotitev redarja pomeni tudi zasledovanje osebe, če ta ob zalotitvi pobegne s kraja, kjer je bila zalotena, do kraja, na katerem ji redar pobeg onemogoči in jo od tega trenutka dalje zadrži do prihoda policije.

V vseh drugih primerih, ko storilec izvrši kaznivo dejanje oziroma kaznivo ravnanje ali kako drugače ogroža varnost ljudi ali premoženja, sme redar ukrepati v skladu z zakonom in uporabiti druge ukrepe, ki jih ima na voljo, seveda le v skladu z zakonom in če so izpolnjeni vsi pogoji.

Ob zadržanju osebe do prihoda policije mora redar ugotoviti njeno istovetnost in pridobiti podatke o zadržani osebi in sicer:

- osebno ime, rojstne podatke, naslov stalnega ali začasnega prebivališča zadržane osebe,
- razlog zadržanja,
- čas in kraj zadržanja,
- čas obveščanja policije in čas predaje zadržane osebe policiji,
- morebitne telesne poškodbe in uporabo sredstev za vklepanje.

Če so podani razlogi, zaradi katerih redar ne more ugotoviti istovetnosti osebe ali bi bilo nevarno, da na kraju zadržanja ugotavlja istovetnost zadržane osebe, sme redar z ugotavljanjem istovetnosti in pridobivanjem zgoraj navedenih podatkov počakati do prihoda policije.

Pri izvajanju tega pooblastila je potrebno omeniti, da je s pooblastilom zadržanja storilca prekrška in kaznivega dejanja neposredno povezano pooblastilo izrekanja ustne odredbe. Da bi se zagotovila jasna opredelitev med posameznimi dejanji oziroma fazami izvajanja postopka redarja je nujno, da se ga poveže s pooblastilom izdajanja ustne odredbe, s katero se storilcu jasno pove oziroma odredili zadržanje. Od izrečene odredbe dalje pa teče tudi enourni rok, ki ga ima redar na voljo za izvajanje pooblastila zadržanja.

Zakon o kazenskem postopku določa v 160. členu, da sme tistemu, ki je zasačen pri kaznivem dejanju, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, vsakdo vzeti prostost. Osebo, ki ji je bila na tej osnovi vzeta prostost se mora takoj izročiti preiskovalnemu sodniku ali policiji, če tega ni mogoče storiti, pa je potrebno o tem takoj obvestiti nekoga od teh organov.

12.7 ZASEG PREDMETOV IN RAVNANJE Z ZASEŽENIMI PREDMETI

ZORed določa, da imajo redarji pooblastilo za zaseg predmetov, pri tem pa morajo uporabljati določbe ZPol in podzakonske predpise, ki urejajo načela in način uporabe istovrstnega pooblastila policistov. ZPol določa v 46. členu, da policisti zasežejo predmete na podlagi odredbe pristojnega organa ali iz razlogov, določenih z zakonom.

Policisti pri opravljanju drugih nalog, določenih z zakonom, zasežejo predmete, namenjene za napad ali samopoškodovanje, kakor tudi predmete, s katerimi se lahko huje ogrozi javni red ali splošna varnost ljudi ali premoženja, ali predmete, ki so bili uporabljeni, pridobljeni oziroma so nastali s prekrškom ali kaznivim dejanjem.

Predmete so policisti dolžni izročiti pristojnemu organu. V primeru, da zoper osebo, ki so ji bili predmeti zaseženi, ni bil uveden postopek pred pristojnim organom, je treba predmete osebi vrniti, razen če gre za nevarne predmete. Podrobneje je način izvedbe pooblastila zasega predmetov in ravnanje z zaseženimi predmeti določeno v 58., 59., 60., 61. in 62. členu Pravilnika o policijskih pooblastilih, ki določajo:

- če okoliščine to dopuščajo, policist ukaže osebi, naj sama pokaže ali izroči predmet, ki ga je potrebno zaseči,
- nevaren predmet odvzame policist ali druga strokovno usposobljena oseba, ki lahko poskrbi za nadaljnjo hrambo ali uničenje,
- policist predmet zaseže tako, da prepreči njegovo poškodovanje,
- do izpolnitve zapisnika ali potrdila mora biti predmet pod vidnim nadzorom njegovega upravičenca ali v zapečatenem ovoju,
- v akt o zasegu policist vpiše komu, kje in kdaj je bil predmet zasežen, zakonsko podlago zasega, kdo ga je zasegel in natančen opis predmeta,
- opis mora vsebovati vrsto in značilnosti ter tudi vidne poškodbe predmeta, tako da ga je mogoče razlikovati od drugih podobnih predmetov,
- policist lahko v postopku fotografira ali posname predmet in okolje, v katerem je bil najden,
- o zasegu hitro pokvarljivega blaga mora policist takoj obvestiti pristojnega državnega tožilca ali sodišče za prekrške, ki odloči o nadaljnjem postopku z zaseženim blagom.

Policist zasežen predmet odstopi pristojnemu organu. Če je potrebno na predmetu iskati sledove kaznivega dejanja ali prekrška ali opraviti drugo kriminalistično tehnično opravilo, policist ta postopek izvede pred pošiljanjem predmeta pristojnemu organu.

Nevaren predmet, ki ne bo vrnjen osebi, mora policist komisijsko uničiti oziroma odstopiti pristojni organizaciji, ki je usposobljena za njegovo uničenje, ter o tem napisati zapisnik o uničenju in obvestiti osebo, ki ji je bil predmet zasežen. Če predmet ni nevaren ali ni bil predlagan postopek pred pristojnim organom, ga mora policist, takoj ko je mogoče, vrniti osebi, ki ji je bil zasežen, ali drugi upravičeni osebi. O vrnitvi zaseženih predmetov policist obvesti upravičenca in ga pozove, da predmete prevzame na sedežu organa praviloma v kraju njenega prebivališča, hkrati pa ga opozori na njegovo pravico zahtevati, da se mu predmeti dostavijo na dom.

S predmetom, ki je bil zasežen osumljencu kaznivega dejanja in ni njegova last, ali je bil najden na kraju kaznivega dejanja in je njegov lastnik neznan, policist ravna po določili zakona, ki ureja kazenski postopek.

Policijska enota zasežene predmete do izročitve pristojnemu organu hrani vidno ločeno v posebnem prostoru ter vodi njihov pregled. Na vsakem predmetu morajo biti naslednji podatki:

- šifra v skladu s pravili o pisarniškem poslovanju,
- njegova zaporedna številka v posamezni zadevi ter
- ime in priimek policista, ki je vodil postopek.

V policijski enoti so lahko predmeti v drugem prostoru le, kadar je to upravičeno zaradi preiskovanja zadeve (npr. pregled večje količine dokumentov), neupravičenim osebam pa je onemogočen dostop.

ZP-1 določa, da se smejo odvzeti predmeti, ki so bili uporabljeni ali namenjeni za prekršek, ali pa so nastali s prekrškom, če so storilčeva last, ali če z njimi razpolaga pravna oseba, ki je storilec prekrška. Predmeti se smejo vzeti tudi, če niso storilčeva last, ali z njimi ne razpolaga pravna oseba, ki je storila prekršek, če to terjajo splošna varnost, varovanje življenja in zdravja ljudi, varstvo okolja in ohranjanje narave, gospodarska razmerja ali razlogi morale, kot tudi v drugih primerih, ki jih določa zakon. S tem pa ni prizadeta pravica drugih, terjati odškodnino od storilca.

Tudi z zakonom, ki določa prekršek, se sme določiti odvzem predmetov. Pri odvzemu predmetov po navedenih zakonih morajo biti redarji še posebej pozorni na to, kakšni pogoji so določeni za odvzem. Bistveno je, kaj je določeno. Ali se morajo, ali se lahko, odvzamejo oziroma zasežejo.

ZJRM-1 določa, da lahko redar zaseže brez odločbe pristojnega organa acetilen (karbid) ali druge plinske zmesi za pokanje, če je pri njihovi uporabi prišlo do vznemirjenja ali občutka ogroženosti ljudi. ZVCP določa, da lahko redar odvzame neupravičeno uporabljeno parkirno karto.

Opozoriti je potrebno, da tudi občinski predpisi določajo prekrške, za katere je lahko predpisan tudi ukrep oziroma pooblastilo odvzema predmetov.

13. NAČIN UPORABE PRISILNIH SREDSTEV

13.1 SPLOŠNO O NAČINU UPORABE PRISILNIH SREDSTEV

Zakon o občinskem redarstvu v 1. odstavku 10. člena določa, da ima redar pri opravljanju nalog pravico in dolžnost uporabiti tudi prisilna sredstva. Drugi odstavek istega člena pa določa, da se za uporabo prisilnih sredstev uporabljajo določbe Zakona o policiji in podzakonski predpisi, ki urejajo načela in način uporabe istovrstnih pooblastil policistov, če Zakon o občinskem redarstvu ne določa drugače. V nadaljevanju pa navedeni zakon določa, da sme redar uporabiti sledeča prisilna sredstva:

- fizično silo,
- sredstva za vklepanje in vezanje ter
- plinski razpršilec.

Fizično silo in plinski razpršilec sme redar uporabiti samo v primeru, če drugače ne more od sebe ali koga drugega odvrniti istočasnega protipravnega napada, sredstva za vklepanje in vezanje pa zoper osebo, ki jo sme v skladu z Zakonom o občinskem redarstvu zadržati, če se upira zadržanju ali želi pobegniti.

13.2 UPORABA FIZIČNE SILE

Fizična sila je, glede na Zakon o občinskem redarstvu, skrajni ukrep redarja, ki ga lahko uporabi le, če drugače ne more od sebe ali koga drugega odvrniti istočasnega protipravnega napada. Kot je razvidno, je pogoj za uporabo fizične sile zelo natančno opredeljen, zakon pa ne opredeljuje kaj sodi v okvir uporabe fizične sile. To opredeljuje Pravilnik o policijskih pooblastilih, ki določa, da sme policist uporabiti fizično silo v obliki strokovnih prijemov, udarcev in metov ter drugih posamičnih ali skupinskih prijemov, kot je na primer dvigovanje ali prenos oseb s kraja, na katerem s pasivnim ali aktivnim upiranjem ogrožajo lastno varnost, varnost drugih ljudi ali premoženja, potiskanje in razdvajanje skupine, ki s svojim ravnanjem ogroža varnost ljudi in premoženja.

Glede na navedeno in določilo 10. člena ZORed, da se za uporabo prisilnih sredstev uporabijo določbe Zakona o policiji in podzakonski predpisi, ki urejajo načela in način uporabe istovrstnih pooblastil policistov, se za uporabo fizične sile štejejo:

- **strokovni prijemi** so prijemi, povzeti iz nekaterih borilnih veščin, predvsem aikida, in se opirajo na tehniko vzvodov. Ti vzvodi se lahko izvajajo na različnih delih človeškega telesa, najpogosteje na zapestju, rokah in komolcu. Med strokovne prijeme uvrščamo tudi različne tehnike davljenja ter druge prijeme;
- **strokovni meti**, so povzeti predvsem iz tehnik metov, ki se uporabljajo pri borilni veščini judo. Vsa tehnika je grajena na principu, da se nasprotnikovo telo spravi iz

ravnatežja in se ga nato s pomočjo svojega telesa vrže na tla. Pri tem se uporabljajo različni deli telesa, po tem so praviloma tudi poimenovani posamezni meti, kot so: ročni meti, nožni meti, bočni meti, meti na stran itd. Strokovne mete uvrščamo med najhujšo uporabo fizične sile, saj se pri tem vrže nasprotnika na tla, pri tem pa lahko pride do različnih, tudi zelo hudih poškodb;

- **strokovni udarci** so udarci, ki so prevzeti iz borilne večine karate. Ločuje se predvsem udarce z roko, udarce z robom dlani, udarce z glavo in udarce z ного. Z udarci se udarja v različne dele telesa, vendar se ne sme udarjati v tiste dele telesa, pri katerih se lahko telo hudo poškoduje (glava, vrat, predel srca, hrbtenica in druge vitalne dele telesa). Strokovni udarec je hujša oblika fizične sile kot strokovni prijemi in lažja oblika od strokovnih metov, saj je mogoče strokovne udarce ustrezno kontrolirati, kar je pri strokovnih metih težko. Bistvo strokovnosti udarca je kontrola moči, hitrosti in smeri udarca;
- **drugi posamični ali skupinski prijemi** so primeri dvigovanja ali prenosa oseb s kraja, na katerem s pasivnim ali aktivnim upiranjem ogrožajo lastno varnost, varnost drugih ljudi ali premoženja ter potiskanje in razdvajanje skupine, ki s svojim ravnanjem ogroža varnost ljudi in premoženja.

Pri fizični sili je potrebno poudariti, da se sme fizična sila uporabiti samo **strokovno**. To seveda pomeni, da morajo biti redarji za to ustrezno usposobljeni in izurjeni. O uporabi fizične sile zato ni mogoče govoriti pri nestrokovnih udarcih, klofutah, brcah in podobnem. Dejstvo je, da zakonodajalec uvršča redarje med tiste osebe, ki smejo pri opravljanju svojih nalog uporabiti tudi silo, torej fizično silo. To je dopustno le nekaterim, ki jih mora zakon vselej izrecno določiti, kar pomeni, da se tisti, proti kateremu redar uporabi fizično silo, zoper to silo ne sme upreti oziroma upirati. Torej se nima pravice sklicevati na silobran, da se brani, da odvrta protipravni napad, ker fizična sila, ki jo uporabi redar, ni protipravni napad, ni protipravno dejanje, temveč pravno oziroma zakonito dejanje oziroma ravnanje redarja.

Redar ima torej pravico, da uporabi fizično silo z namenom, da zagotovi izvršitev svoje naloge oziroma ukrepa, ki ga je dolžan izvršiti. Pri tem gre v prvi vrsti za uporabo fizične sile, ki jo poznamo kot prisilno sredstvo, ki ga sme uporabiti policist. Ob dosledni uporabi pravil, ki veljajo za policiste, bi to pomenilo, da morajo tudi redarji najprej uporabiti strokovne prijeme, nato strokovne mete in strokovne udarce. To za redarja pomeni, da mora, če je glede na okoliščine dopustno uporabiti različne oblike fizične sile, uporabiti najprej strokovni prijem in šele, ko ugotovi, da s strokovnimi prijemi ne bo dosegel zakonitega namena, lahko uporabi strokovne udarce in mete. To seveda velja samo takrat, ko redar uporabi fizično silo zato, da odvrne od sebe ali koga drugega istočasni protipravni napad.

Pred uporabo fizične sile mora redar skrbno in preudarno oceniti okoliščine in razloge za njeno uporabo ter opozoriti osebo, da se z upoštevanjem njegovih zahtev izogne posledicam. Tako bo v konkretnem primeru redar izrekel opozorilo na primer na naslednji način: zahtevam, da prenehate s kršitvijo javnega reda in miru, ali zahtevam, da prenehate groziti, ali zahtevam, da prenehate z napadom.

Redar je dolžan uporabljati fizično silo tudi tako, da z najmanjšimi posledicami doseže

zakoniti namen, z uporabo pa mora prenehati takoj, ko prenehajo razlogi, zaradi katerih je bila fizična sila uporabljena, ali ob ugotovitvi, da zakonitega namena na ta način ni mogoče uresničiti. Če redar pri uporabi fizične sile osebe telesno poškoduje, je dolžan poskrbeti, da takšna oseba čim prej dobi medicinsko pomoč, o tem pa mora obvestiti vodjo MOR in ravnati v skladu s 16. členom ZORed.

13.3 SREDSTVA ZA VKLEPANJE IN VEZANJE

Sredstva za vklepanje in vezanje lahko redar v skladu z 2. odstavkom 14. člena ZORed uporabiti zoper osebo, ki jo sme v skladu tem zakonom zadržati, če se upira zadržanju ali želi pobegniti. Namen teh sredstev je, da se osebi oziroma kršitelju onemogoči ali omeji gibanje, prepreči beg, upiranje in napad ali samopoškodovanje. Uporaba sredstev za vklepanje in vezanje se uvršča med milejša prisilna sredstva, vendar se z njimi še vedno posega v osebno svobodo, dostojanstvo in integriteto osebe, proti kateri se uporablja tovrstna prisilna sredstva. Slednje redarja zavezuje, da uporablja sredstva za vklepanje in vezanje zakonito ter strokovno. Ta ukrep je časovno omejen do prihoda policije in na omejitve, da ne sme trajati več kot dve uri.

Med sredstva za vklepanje in vezanje lahko pri policistih štejemo lisice, plastično zatego, vrvico in druga primerna sredstva. Uporaba drugih primernih sredstev za vezanje je načeloma dovoljena samo, če policist nima pri sebi katerega od naštetih sredstev za vklepanje in vezanje. Druga sredstva, primerna za vezanje, so lahko hlačni ali drugi pas, kravata, primerne čvrste in raztegljive nogavice, čvrste in močne vezalke, gumijasti trak ali lepilni trak in temu primerna sredstva. Pri uporabi vseh sredstev za vklepanje in vezanje velja osnovno načelo, da je potrebno, kolikor je le mogoče, spoštovati človekovo dostojanstvo.

Redar mora paziti na to, da osebam, ki jih vklene ali zveže, ne prizadene nepotrebnih poškodb, predvsem pa mora paziti na to, da ne zaustavlja pretoka (cirkulacije) krvi na okončinah, kjer izvaja vklepanje oziroma »vezanje«. O uporabi sredstev za vklepanje mora redar ustrezne podatke o tem vnesti v poročilo o uporabi sredstev za vklepanje ali vezanje in ga predložiti vodji MOR.

13.4 PLINSKI RAZPRŠILEC

Ob upoštevanju določb 10. člena ZORed, ki določa uporabo »plinskega razpršilca« kot uporabo prisilnega sredstva, je potrebno poznati tudi določbe Zakona o policiji, ki v zvezi navedenega prisilnega sredstva določajo, da lahko plinski razpršilec policist uporabi, če ne more drugače obvladati upiranja osebe, ki ne izpolnjuje zakonitih ukazov, moti javni red, ali upiranja osebe, ki jo je treba prijeti, priversti ali ji odvzeti prostost, kot tudi, če mora odvrniti napad na osebe ali objekte, ki jih varuje, ali napad na sebe ali koga drugega.

Za redarja pa ZORed v 14. členu določa, da lahko plinski razpršilec uporabi samo v primeru, če drugače ne more od sebe ali koga drugega odvrniti istočasnega protipravnega napada.

Pravilnik o policijskih pooblastilih določa, da se za uporabo plinskega razpršilca šteje uporaba utekočinjenega plina ali drugega pršila, ki se ga uporabi tako, da se s pritiskom na sprožilec plinsko sredstvo ali pršilo sprosti. Pri tem je potrebno paziti, da je curek ali oblak plina

usmerjen neposredno proti osebi zoper katero se ga uporablja. Pred uporabo plinskega razpršilca mora redar osebo na ustrezen način opozoriti, če to okoliščine dopuščajo.

Način uporabe plinskega razpršilca je določen z navodili proizvajalca, ki poleg načina uporabe predpisuje tudi mere varnosti, nudenje prve pomoči in rok trajanja ter način razgradnje plinskega sredstva. Obstaja več vrst plinskih razpršilcev, zato se mora redar pred njihovo uporabo prepričati na kakšni osnovi deluje, saj je delovanje plinskega razpršilca na poprovi osnovi popolnoma drugačno od plinskega razpršilca, ki deluje na osnovi solzilnega plina (npr. CS). V nadaljevanju je predstavljena uporaba plinskega razpršilca, ki deluje na osnovi organske oljnate smole iz kajenske in drugih vrst pekoče paprike (t.i. pepper spray). Plinski razpršilec povzroča vnetje, solzenje, takojšnje otekanje oči in sluznice v dihalnih poteh. Zaradi navedenih efektov bo kršilec oziroma storilec prisiljen opustiti napad, ki ga je pred tem izvajal. Po uporabi razpršilca oziroma takoj, ko okoliščine to dopuščajo, mora redar osebo odstraniti z nevarnega območja (prostora) in mu nuditi prvo pomoč. Učinke uporabe plinskega razpršilca se najučinkovitejše odpravi s sprejem za dekontaminacijo, če pa tega redar nima, pa je osebi potrebno sprati obraz in oči z hladno vodo. Učinek plinskega razpršilca preneha delovati po približno 30 minutah, v kolikor se oči spira z vodo. Oči se izpira izključno s čisto vodo.

13.5 OBVEŠČANJE O ZADRŽANJU IN UPORABI PRISILNIH SREDSTEV

O izvedbi pooblastila zadržanja osebe in uporabi prisilnih sredstev mora redar napisati poročilo in ga predložiti v pregled vodji MOR oziroma svojemu nadrejenemu ali osebi, ki jo ta pooblasti. Na podlagi izkušenj, ki jih ima policija pri pisanju tovrstnih poročil je smiselno, da poročilo redarja o zadržanju in uporabi fizične sile vsebuje predvsem sledeče:

- datum, čas in kraj uporabe prisilnega sredstva oziroma odreditve zadržanja,
- vrsto uporabljenega prisilnega sredstva,
- podatke o osebi proti kateri je bilo sredstvo uporabljeno,
- pooblastilo, ki ga je izvajal pred uporabo prisilnega sredstva oziroma zadržanja,
- vzrok in način uporabe prisilnega sredstva oziroma zadržanja,
- posledice uporabe prisilnega sredstva in
- druge okoliščine, ki so pomembne za oceno zakonitosti in strokovnosti uporabe prisilnega sredstva oziroma zadržanja.

V primeru, da je oseba zoper katero je redar uporabil prisilno sredstvo, v postopku telesno poškodovana, ji mora redar nuditi nujno pomoč in ji v najkrajšem možnem času zagotoviti ustrezno medicinsko pomoč. V primeru, da je osebi med postopkom povzročena telesna poškodba ali smrt, je vodja MOR dolžan nemudoma oziroma takoj obvestiti župana Občine Dolenjske Toplice in župana občine, na katerega območju je bila povzročena telesna poškodba ali smrt (Mirna Peč, Žužemberk ali Straža).

V obvestilu županu mora vodja MOR navesti podatke o osebi, razlogu, času in kraju zadržanja, uporabi prisilnega sredstva, vrste uporabljenega prisilnega sredstva ter podatke o drugih okoliščinah in dejstvih, ki so pomembna za oceno zakonitosti in strokovnosti ravnanja

redarja MOR.

13.6 OCENJEVANJE UPORABE PRISILNIH SREDSTEV

Na podlagi poročila ocenjuje zakonitost in strokovnost ravnanja redarja vodja MOR. V primeru ugotovitve kršitve je dolžan sprožiti postopek za ugotavljanje odgovornosti. V primeru da je uporaba prisilnih sredstev imela za posledico telesno poškodbo ali smrt, ali je bilo prisilno sredstvo uporabljeno proti več kot trem osebam, oceno ravnanja redarja opravi komisija, ki jo imenuje župan ODT. Župan ODT mora imenovati neodvisno, največ petčlansko komisijo za oceno zakonitosti in strokovnosti ravnanj MOR. V komisiji morajo biti direktor Mestne uprave, predstavnik policije in predstavniki nevladnih organizacij, zainteresiranih za nadzor nad varstvom človekovih pravic in svoboščin.

Navedena komisija obravnava tudi pritožbe zoper delo MOR, lahko pa obravnava tudi druge primere uporabe prisilnih sredstev v postopkih MOR, kadar oceni, da je to potrebno. Komisija lahko k sodelovanju povabi tudi druge strokovnjake, če oceni, daje takšno sodelovanje potrebno in pomembno za odločitev v konkretnem primeru.

13.7 ODLOČANJE O PRITOŽBAH ZOPER POSTOPEK REDARJEV MOR

Posameznik, ki meni, da so mu bile z dejanjem ali opustitvijo dejanja redarja kršene njegove pravice ali svoboščine, se lahko v 30 dneh pritoži županu Občine Straža. Glede na ZORed mora župan takšno pritožbo proučiti in o ugotovitvah in ukrepih v 30 dneh pisno obvestiti tistega, ki je podal pritožbo in župana Občine Dolenjske Toplice.

13.8 DISCIPLINSKA IN DRUGA ODGOVORNOST REDARJEV

Pri svojem delu so redarji dolžni ravnati zakonito, strokovno ter v skladu z ZORed ter drugimi predpisi, ki urejajo njihovo delovno področje ter njihove pravice in dolžnosti oziroma pooblastila. V primeru nezakonitega dela in nestrokovnega dela lahko redarja ob disciplinski odgovornosti doleti tudi odškodninska oziroma materialna odgovornost in kazenska odgovornost, katera se ugotavlja v skladu s predpisi, ki urejajo to področje.

O disciplinskih kršitvah oziroma o disciplinski odgovornosti redarjev pa se odloča v disciplinskem postopku v skladu z zakonom, ki ureja položaj javnih uslužbencev.

14. SISTEM DELA MEDOBČINSKEGA REDARSTVA

14.1 RAZPORED IN ODPRAVA NA DELO

Delo MOR se načrtuje z mesečnim in tedenskim razporedom dela. V slednjem se konkretizira posamezne naloge redarja in območje njihovega delovanja.

Redar MOR ima pred nastopom službe odpravo na delo in sicer se na odpravi določi oziroma konkretizira naloge, ki jih mora opraviti določenega dne. Prav tako se redarju določijo območja nadzora in se ga seznanijo s posebnostmi na njih. Območja nadzora so lahko razdeljena na cone, ki zajemajo posamezne sklope ulic ali zaokrožena območja.

Način dela redarja je tudi intervencijski, kar pomeni, da reagira na podlagi obvestil občanov in pristojnih organov in služb, kjer gre predvsem za izvajanje konkretnih pooblastil, ki jih ima redar. Seveda pa redar izvajajo svoje naloge na podlagi delovnih nalog in lastne zaznave kršitev za katere so pristojni. Prav slednje pa se največkrat nanaša na izdajanje obvestil o prekršku.

14.2 NALOGE V ZVEZI S PREKRŠKOVNIM POSTOPKOM

Naloge v zvezi s prekrškovnim postopkom so vodenje in odločanje v prekrškovnem postopku (odločbe, sklepi, pozivi, ipd) in vodenje predpisanih evidenc o izrečenih ukrepih v zvezi s prekrškovnim postopkom.

15. SODELOVANJE MEDOBČINSKEGA REDARSTVA S POLICIJSKO POSTAJO DOLENJSKE TOPLICE

MOR že po naravi dela ter glede na svoja pooblastila in obseg nalog sodeluje s PP Straža, ki deluje na območju OS. To sodelovanje je nujno potrebno zaradi celovitega zagotavljanja varnosti na območju občine Straža.

Prav zaradi tega je skrb za varnost in kakovost življenja ter dela občanov in skrb za dvig stopnje varnosti javnega prostora v OS tako pomembna, da je na področju zagotavljanja varnosti nujno potrebno usklajeno delovanje vseh varnostnih subjektov, ki v OS skrbijo za javno varnost in javni red. Sodelovanje s PP Dolenjske Toplice, ki deluje na območju občine Straža in sodelovanje s policisti na terenu je opredeljeno v 11. poglavju tega OPV OS, v katerem so naloge MOR opredeljene glede na vrsto in obseg nalog. Pri tem je sodelovanje s PP Dolenjske Toplice (policisti) opredeljeno zelo konkretno po posameznih vsebinskih področjih in sicer za:

- naloge na področju zagotavljanja varnosti cestnega prometa v naseljih,
- naloge na področju zagotavljanja varnosti na občinskih javnih poteh, rekreacijskih in drugih javnih površinah,
- naloge zagotavljanja varnosti javnega premoženja ter zgradb in drugih objektov naravne in kulturne dediščine,
- naloge vzdrževanja javnega reda in miru,
- naloge na področju preprečevanja kaznivih dejanj in drugih kaznivih ravnanj,
- naloge na področju varstva okolja in
- za druge naloge Medobčinskega redarstva.

Pri tem je v navedenem poglavju sodelovanje opredeljeno tudi prostorsko (v naseljih, javnih poteh, zgradbe in objekti naravne in kulturne dediščine...) in časovno (prazniki, vnaprej planirane velike prireditve, ob planiranih akcijah s policijo...). Časovno in prostorsko sodelovanje pa se planira tudi sprotno, glede na varnostne potrebe, izhajajoče iz konkretnih varnostnih razmer.

Policijska postaja Dolenjske Toplice in Občina Dolenjske Toplice se zavezujeta:

1. da izvajata skupne akcije oz. skupni nadzor nad cestno-prometnimi predpisi in predpisi, ki urejajo javni red in mir.
2. da si bosta medsebojno ažurno zagotavljala pomoč pri izmenjavi informacij na področju varnostne in druge problematike ter v zvezi z navedenim predlagala sprejem ustreznih ukrepov ter si sporočala ugotovljene kršitve.
3. da po potrebi izvajata skupne preventivne akcije na področju varnosti cestnega prometa.

O načinu in vsebini nadzora se dogovorita vodja redarske službe in komandir PO Dolenjske Toplice oz. po njih pooblašcene osebe.

16. SODELOVANJE MEDOBČINSKEGA REDARSTVA Z OBČINSKIMI REDARSTVI IN OBČINSKIMI REDARJI SOSEDNIJH OBČIN

ZORed in drugi predpisi, ki redarstvom ter redarjem določajo pravice in dolžnosti oziroma pooblastila ter jim nalagajo določene obveznosti temeljijo na predpostavki, da je zagotavljanje javne varnosti in javnega reda na območju občine, ne le skrb redarstva in drugih organov in služb občine, temveč tudi države s svojimi organi in službami.

Prav zaradi tega je zakon zelo jasen glede razmejevanja pristojnosti med redarstvi in drugimi državnimi in lokalnimi organi ter službami, ki v okviru svojih pristojnosti izvajajo varnostne naloge. Zato so tudi v Občinskem programu varnosti OS zajeti določeni dogovori o sodelovanju med navedenimi organi.

Zelo pomembno pa je sodelovanje Medobčinskega redarstva z občinskimi redarstvi in občinskimi redarji sosednjih občin. To sodelovanje je izredno pomembno pri zagotavljanju javne varnosti in javnega reda, saj ogrožanje varnosti ljudi in premoženja, varnosti cestnega prometa, varnosti javnega reda in miru ter varnosti drugih vrednot, ne pozna državnih meja, kaj šele občinskih meja.

Zato je zelo pomembno, da sosednje občine in Občina Straža samostojno in preko MOR vzpostavi takšno sodelovanje med občinami in redarstvi, ki zagotavljajo uspešno zoperstavljanje vsem oblikam ogrožanja javne varnosti in javnega reda na tem širšem območju in na mejnih območjih občin. To sodelovanje mora temeljiti predvsem na:

- medsebojnem obveščanju o vseh varnostno zanimivih informacijah, ki so iz varnostnega vidika pomembne za posamezne občine,
- medsebojni izmenjavi podatkov, ki so pomembni za javno varnost in javni red v posamezni občini,
- medsebojnih delovnih srečanjih in sestankih, kjer se lahko oblikuje skupna varnostna politika pri zagotavljanju varnosti na mejnih območjih in področjih, ki so skupnega pomena,
- skupnih varnostnih akcijah, intervencijah in medsebojnem sodelovanju pri obravnavi konkretnih varnostnih problemov in
- drugih oblikah sodelovanja in konkretnem operativnem delu.

Ne glede na navedeno bo Medobčinsko redarstvo sprejelo pisni dogovor o sodelovanju z občinskimi redarstvi sosednjih občin. **Pisni dogovor je priloga Občinskemu programu varnosti Občine Straža.**

17. POVEZANOST MEDOBČINSKEGA REDARSTVA Z DEŽURNO SLUŽBO POLICIJSKE POSTAJE DOLENJSKE TOPLICE IN REGIJSKIM CENTROM ZA OBVEŠČANJE

V skladu z Zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami sta pristojna organa Občine Straža, na področju zaščite, reševanja in pomoči, župan OS in poveljnik civilne zaščite OS.

Veljavni način obveščanja organov OS ob naravnih in drugih nesrečah je tak, da mora tisti, ki obvešča Regijski center za obveščanje, Operativno komunikacijski center, policijsko postajo in druge, obvestilo predati osebi, zadolženi za zaščito, reševanje in civilno obrambo OS. S predajo obvestila tej osebi na se šteje, da so obveščeni pristojni organi OS (tudi MOR) v skladu z Zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami. Oseba zadolžena za zaščito, reševanje in civilno obrambo OS v nadaljevanju izvede aktivnosti v skladu svojimi pristojnostmi in po presoji obvešča poveljnika civilne zaščite OS in župana OS in vodjo MOR.

Osebo, zadolženo za zaščito, reševanje in civilno obrambo OS je praviloma potrebno obvestiti o vseh požarih in drugih nesrečah, pri katerih:

- je potrebno posredovanje treh ali več enot javnih gasilskih služb,
- je ali bi utegnil biti potreben umik ljudi iz objekta,
- je prišlo do poškodbe pripadnika katerekoli reševalne službe,
- je potrebna evakuacija in namestitvev ljudi,
- je potrebno zagotavljati osnovne življenjske pogoje,
- je potrebno alarmiranje ogroženih ljudi ali je to bilo izvedeno,
- je požar v javnih objektih (vzgoja, izobraževanje, zdravstvo, uprava, objekti z velikim številom ljudi),
- v drugih primerih po oceni Republiškega centra za obveščanje.

V primeru dvoma, ali je to osebo potrebno obvestiti ali ne, se obveščanje izvede. S tem, ko je obvestilo predano osebi, zadolženi za zaščito, reševanje in civilno obrambo OS se šteje, da je obveščen pristojni organ Občine Straža (župan, vodja MOR...)

18. SODELOVANJE MEDOBČINSKEGA REDARSTVA V OBČINSKEM SISTEMU ZAŠČITE IN REŠEVANJA

Osnovno načelo sodelovanja vseh oddelkov in služb OS v sistemu zaščite in reševanja je, da le ti opravljajo enake naloge, kot je to določeno z aktom o organizaciji in sistemizaciji OS. Iz tega izhaja, da mora MOR v primeru naravnih in drugih nesreč skrbeti za javno varnost in javni red in sicer mora:

- vzpostavljati javni red in miru,
- zagotavljati varen in neoviran cestni promet,
- zagotoviti varovanje javnega premoženja in
- sodelovati pri zbiranju informacij o posledicah oziroma vzpostavljanju ocene posledic nesreče, takoj po nesreči.

Posebno navodilo za ukrepanje občinskih redarjev MOR ob izrednih dogodkih ne obstaja. Po nekaterih ocenah poseben akt ni potreben, ker se aktivnosti odvijajo v okviru pristojnosti, ki jih določa Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami.

19. NAČINI SODELOVANJA REDARJEV MEDOBČINSKEGA REDARSTVA IN VARNOSTNIKOV ZASEBNO VARNOSTNIH SLUŽB

Zasebno varovanje je varovanje ljudi in premoženja, ki ga ne zagotavlja država in ga kot pridobitno gospodarsko dejavnost opravljajo gospodarske družbe in samostojni podjetniki posamezniki oziroma zasebno varnostne službe, ki so registrirane za opravljanje dejavnosti zasebnega varovanja v skladu z Zakonom o zasebnem varovanju in zakonom, ki ureja gospodarske družbe.

Zasebno varovanje kot dejavnost se lahko opravlja v naslednjih oblikah:

- varovanje oseb,
- varovanje ljudi in premoženja,
- prevoz in varovanje gotovine ter drugih vrednostnih pošiljk,
- varovanje javnih zbiranj,
- upravljanje z varnostno-nadzornim centrom,
- načrtovanje varnostnih sistemov in
- izvajanje sistemov tehničnega varovanja.

Zgoraj naštetih dejavnosti, ki so določene glede na osnovne storitve v dejavnosti zasebnega varovanja in so primerljive s tujimi zakonodajami, dejansko predstavljajo temeljne oblike zasebnega varovanja v Republiki Sloveniji.

Zaradi narave svojega dela, predvsem interventnih patrolj varnostnikov (prisotnost v okolju, kjer prihaja do deviantnih pojavov v dnevnem in nočnem času ter ob dela prostih dneh, hitra mobilnost, kvalitetna in stalna komunikacijska povezanost s svojim varnostno nadzornim centrom, strokovna usposobljenost in sposobnost zaznavanja dogodkov, uporaba sile, itd.), lahko varnostniki tudi veliko prispevajo k večji varnosti v občini Straža. Ne da lahko, varnostniki tudi v resnici s svojo prisotnostjo ob varovanju pomembnih objektov, zgradb, gospodarskih družb in drugih organov in organizacij, pomembno prispevajo k večji varnosti v OS.

Seveda pa poteka sodelovanje predvsem na klasični način tako, da zasebni varnostniki o zaznavah ogrožanj javne varnosti in javnega reda na območju občine Straža, pravočasno obveščajo MOR, po potrebi pa tudi PP Dolenjskih Toplic. Obveščanje o kršitvah oziroma o sumih kršitev pa se bo največkrat nanašalo na kršitve, ki so v pristojnosti redarjev.

Seveda pa lahko varnostniki ukrepajo tudi samostojno izven njihovega varovanega območja v smislu »državlanske aretacija« - odvzem prostosti pri zalotitvi oseb pri storitvi hujših kaznivih dejanj za katere se storilec preganja po uradni dolžnosti - 160. člen Zakona o kazenskem postopku.

20. STROKOVNA POMOČ MINISTRSTVA ZA NOTRANJE ZADEVE

Strokovno pomoč pri pripravi in izvajanju občinskega programa varnosti daje v skladu z 8. členom Zakona o občinskem redarstvu Ministrstvo za notranje zadeve.

Strokovno pomoč pri pripravi in izvajanju občinskega programa varnosti, tudi za OPV Občine Straža, daje Ministrstvo za notranje zadeve na naslednjih segmentih priprave in izvajanja občinskega programa varnosti:

- usmerjanje pri pripravi ocen varnostnih razmer oziroma ocen ogroženosti in varnostnih tveganj ter oblikovanja varnostnih potreb Občine Straža,
- usklajevanje občinskih odlokov z novim zakonom,
- uporaba prisilnih sredstev,
- sodelovanje med občinskimi redarji in policisti,
- sodelovanje med občinskimi redarji in varnostniki,
- strokovna pomoč pri organiziranju usposabljanja občinskih redarjev,
- vključevanje v predavanja in vaje v okviru programa usposabljanja vodij občinskih redarstev in občinskih redarjev,
- opozarjanje na napake in pomanjkljivosti,
- načini nadziranja občinskega redarstva.

Navedena strokovna pomoč se lahko realizira v obliki strokovnih predavanj ter odgovorov na ustna vprašanja in v obliki strokovnih pregledov občinskih programov varnosti.

Ob tem ZORed v 7. členu določa tudi uskladitev občinskih programov s predpisi, programskimi dokumenti Ministrstva za notranje zadeve in policije na področju javne varnosti ter s potrebami varnosti v občini. V 2. odstavku istega člena pa je določeno, da za uskladitev občinskih programov ter za zagotovitev rednega medsebojnega sodelovanja občinskega redarstva in policije, skrbijo župan in vodja organizacijske enote policije, pristojne za območje občine. To pomeni, da sta v Občini Straža za to področje dejavnosti pristojna župan in komandir Policijske postaje Dolenjske Toplice.

V operativnem smislu pa to pomeni, da morata pri zagotavljanju javne varnosti in javnega reda v Občini Straža sodelovati Medobčinsko redarstvo in Policijska postaja Dolenjske Toplice. Zato mora biti med obema organoma vzpostavljena ustrezna komunikacija. Tako mora komunikacija potekati na:

lokalnem nivoju:

- komunikacija znotraj Medobčinskega redarstva,
- komunikacija med MOR in občinskimi organi in službami,
- komunikacija MOR in sosednjimi ter drugimi redarstvi,
- komunikacija med MOR in Policijsko postajo Dolenjske Toplice,
- komunikacija med MOR in inšpekcijami,
- komunikacija med MOR in zasebno varnostnimi službami in
- komunikacija med MOR in ostalimi službami (zaščita in reševanje, gasilske službe...) in

državnem nivoju:

- komunikacija med MOR in ministrstvi (Ministrstvo za notranje zadeve, Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, Ministrstvo za promet).

Sodelovanje in komunikacija pomenita predvsem to, da MOR pri opravljanju svojega dela z naštetimi službami izmenjuje strokovna mnenja, stališča, predlaga izvedbo skupnih akcij na terenu, se odziva na pobude za izvedbo akcij, analizira skupno varnostno problematiko in drugo problematiko ter podobno.

21. ADMINISTRACIJA IN VODENJE EVIDENC

V MOR administracijo vodijo pooblašene uradne osebe v obliki evidenc, ki jih predpisuje zakonodaja. Evidence se vodijo v elektronski obliki v informacijskem sistemu MOR in sicer:

- evidence po Zakonu o občinskem redarstvu (po sprejemu OPV) in
- evidence po Zakonu o prekrških (vpisniki).

22. INFORMACIJSKI SISTEM MEDOBČINSKEGA REDARSTVA

MOR uporablja pri svojem delovanju dva povezana informacijska sistema in sicer:

- za shranjevanje in obdelavo podatkov o prekrških in
- za zajem podatkov o prekrških na terenu.

Oba sistema sta usklajena s trenutno veljavno zakonodajo s področja prekrškov, kot tudi z zakonodajo s področja varovanja osebnih podatkov.

23. INTERNO NADZORSTVO NAD IZVRŠEVANJEM NALOG MEDOBČINSKEGA REDARSTVA

Interno nadzorstvo na izvrševanju nalog MOR je določeno v Odlok o ustanovitvi organa skupne občinske uprave – »Medobčinski inšpektorat in redarstvo Občine Dolenjske Toplice, Občine Mirna Peč, Občine Žužemberk in Občine Straža« (Uradni list RS, št. 30/2011) in Aktu o sistemizaciji delovnih mest v skupni občinski upravi-medobčinski inšpektorat in redarstvo, št.: 100-350/2008-01/08 z dne 22. 7. 2008, ki ga je sprejel župan sedežne občine.

Vodja MOR (skupne občinske uprave), je odgovoren za delo MOR županu Občine Dolenjske Toplice, županu Občine Mirna Peč, županu Občine Žužemberk in županu Občine Straža. Hkrati pa vodja MOR opravlja notranji nadzor nad delom redarja.

Notranja revizija lahko po pooblastilu župana izvaja nadzorstvo nad poslovanjem in delom MOR in izdela poročilo o morebitnih nepravilnostih in tveganjih, ki jih mora vodja odpraviti v določenem roku z izdelavo odzivnega poročila. V ZORed so določene tudi neposredne pristojnosti župana pri oceni zakonitosti in strokovnosti ravnanja MOR, kakor tudi pri

obravnavanju pritožbe nad delom redarja, ko posameznik meni, da so mu bile z dejanjem ali opustitvijo dejanja redarja kršene njegove pravice ali svoboščine.

24. INŠPEKCIJSKO IN DRUGO UPRAVNO – STROKOVNO NADZORSTVO NAD DELOM MEDOBČINSKEGA REDARSTVA

Inšpekcijsko nadzorstvo nad zakonitostjo dela občinskih organov, občinskih uprav in občinskih redarstev pri izvrševanju Zakona o občinskem redarstvu upravlja Ministrstvo za notranje zadeve (1. odstavek 30. člena). Navedeno nadzorstvo, glede na 2. člen Zakona o občinskem redarstvu, opravlja Ministrstvo za notranje zadeve tudi nad mestnim redarstvom in medobčinskim redarstvom. To pomeni, da pod ta nadzor sodi tudi Medobčinsko redarstvo, ki te naloge opravlja za občine Dolenjske Toplice, Mirna Peč, Žužemberk in Straža.

Glede nadzorstva nad zakonitostjo izvrševanja posameznih pooblastil občinskega redarstva oziroma občinskih redarjev (opozorilo, varnostni pregled, zaseg predmetov in za uporabo prisilnih sredstev) je pristojen organ, ki ga določa zakon, s katerim so navedena pooblastila določena. To določa 2. odstavek 30. člena Zakona o občinskem redarstvu. Za navedena pooblastila in uporabo prisilnih sredstev pa Zakon o občinskem redarstvu v 2. odstavku 10. člena določa, da se za uporabo teh sredstev in pooblastil uporabljajo določbe Zakona o policiji in podzakonski predpisi, ki urejajo načela in način uporabe istovrstnih pooblastil policistov. Tako je za nadzorstvo nad zakonitostjo izvrševanja navedenih pooblastil (opozorilo, varnostni pregled in zaseg predmetov) in za uporabo prisilnih sredstev MOR in njihovih redarjev pristojna policija v okviru svojih pristojnosti.

Nadzorstvo nad zakonitostjo v zvezi s prekrški, ki so določeni v ZORed pa je pristojna inšpekcija za notranje zadeve (Inšpektorat Republike Slovenije za notranje zadeve).

ZORed v 31. členu v 31. členu določa, da je za nadzorstvo nad izvrševanjem nalog občinskega redarstva, določenih z občinskimi predpisi, pristojen župan. Enako seveda velja za župana Občine Straža, ki je pristojen za nadzor nad izvrševanjem nalog MOR v Občini Straža.

25. ZAKLJUČEK

Občinski program varnosti Občine Straža ima glede na določbe Zakona o občinskem redarstvu značaj dokumenta trajne narave. To pomeni, da upošteva potrebo po trajnosti, zato ga je treba dosledno izvajati od dneva njegovega sprejema. Organi OS najmanj enkrat letno ocenijo izvajanje OPV OS, zato je tudi omogočeno obdobjo ocenjevanje njegovega izvajanja oziroma merjenje rezultatov. Ocenjevanje izvajanja OPV OS omogoča ovrednotenje vsebinskih, operativnih, organizacijskih, finančnih in drugih ukrepov za zagotavljanje javne varnosti in javnega reda v OS.

Ocenjevanje OPV OS poteka tako, da se dosledno preverja izpolnjevanje ukrepov, ki so opredeljeni za doseg konkretnega cilja, ki je opredeljen v OPV OS. Takšen način ocenjevanja pa se zagotovi z izdelavo mesečnih in drugih obdobjnih poročil o delu MOR OS.

OPV OS se glede na novo nastale varnostne razmere v Občini Straža sprotno dopolnjuje in spreminja. To pomeni, da odgovorna oseba v primeru spremenjenih varnostnih razmer v OS,

ustrezno spremeni in dopolni oceno varnostnih razmer, nato pa še OPV OS, če je to potrebno. Ustrezna in temeljita ocena varnostnih razmer je podlaga za opredelitev obsega in vrste nalog MOR.

OBČINA STRAŽA
ŽUPAN ALOJZ KNAFELJ

PRILOGE

Priloga 1: ZAKON O OBČINSKEM REDARSTVU

Na podlagi druge alineje prvega odstavka 107. člena in prvega odstavka 91. člena Ustave Republike Slovenije izdajam

U K A Z

o razglasitvi Zakona o občinskem redarstvu (ZORed)

Razglašam Zakon o občinskem redarstvu (ZORed), ki ga je sprejel Državni zbor Republike Slovenije na seji 18. decembra 2006.

Št. 001-22-202/06

Ljubljana, dne 27. decembra 2006

dr. Janez Drnovšek l.r.
Predsednik
Republike Slovenije

Z A K O N O OBČINSKEM REDARSTVU (ZORed)

1. člen

(vsebina zakona)

(1) Ta zakon ureja uresničevanje pristojnosti občine za ustanovitev in organizacijo ter določitev delovnega področja in nalog občinskega redarstva.

(2) Zakon določa pogoje za opravljanje nalog pooblaščenih uradnih oseb občinskega redarstva, pooblastila, uniformo, označbe in opremo občinskih redarjev ter vsebino in način vodenja evidenc.

I. OBČINSKO REDARSTVO

2. člen

(ustanovitev)

(1) Mestna občina ustanovi mestno redarstvo, občina pa lahko ustanovi občinsko redarstvo (v nadaljnjem besedilu: občinsko redarstvo) z odlokom, ki ga na predlog županje ali župana (v nadaljnjem besedilu: župan) sprejme občinski svet.

(2) Dve ali več občin lahko z odlokom, ki ga na predlog župana v enakem besedilu sprejmejo njihovi občinski sveti, ustanovi medobčinsko redarstvo kot organ skupne občinske uprave.

(3) Če občina ne ustanovi občinskega redarstva ali medobčinskega redarstva, določi z

odlokom o organizaciji in delovnem področju občinske uprave, da naloge občinskega redarstva opravlja občinski redar ali občinska redarka (v nadaljnjem besedilu: občinski redar).

3. člen

(delovno področje in naloge občinskega redarstva)

(1) Delovno področje in naloge občinskega redarstva določa zakon ali na podlagi zakona izdan občinski predpis.

(2) V okviru in v skladu s predpisi iz prejšnjega odstavka in z občinskim programom varnosti iz 6. člena tega zakona skrbi občinsko redarstvo za javno varnost in javni red na območju občine in je pristojno:

- nadzorovati varen in neoviran cestni promet v naseljih,
- varovati ceste in okolje v naseljih in na občinskih cestah zunaj naselij,
- skrbeti za varnost na občinskih javnih poteh, rekreacijskih in drugih javnih površinah,
- varovati javno premoženje, naravno in kulturno dediščine,
- vzdrževati javni red in mir.

4. člen

(prekrškovni organ)

(1) Občinsko redarstvo je občinski prekrškovni organ.

(2) Medobčinsko redarstvo je prekrškovni organ občin ustanoviteljic.

(3) Občina, ki ne ustanovi občinskega redarstva v skladu s prvim ali drugim odstavkom 2. člena tega zakona, določi z odlokom občinski prekrškovni organ, pooblaščen za odločanje o prekrških z delovnega področja občinskega redarstva.

5. člen

(opravljanje nalog občinskega redarstva)

(1) Naloge občinskega redarstva kot pooblaščene uradne osebe opravljajo vodja občinskega redarstva ali vodja medobčinskega redarstva ter občinski redarji.

(2) Vodjo občinskega redarstva imenuje in razrešuje župan, vodjo medobčinskega redarstva pa imenujejo in razrešujejo župani občin ustanoviteljic soglasno.

(3) Vodja občinskega redarstva odloča o zadevah iz pristojnosti občinskega redarstva, organizira in koordinira delo pooblaščenih uradnih oseb ter v okviru svojih pooblastil odgovarja za zakonitost in strokovnost dela občinskega redarstva.

II. PROGRAM VARNOSTI

6. člen

(občinski program varnosti)

(1) Občinski svet na predlog župana sprejme občinski program varnosti, s katerim na podlagi ocene varnostnih razmer v občini podrobneje določi vrsto in obseg nalog občinskega redarstva.

(2) Dve ali več občin lahko sprejme skupen občinski program varnosti.

- (3) Občinski organi najmanj enkrat letno ocenijo izvajanje občinskega programa varnosti.
(4) Sredstva za izvajanje občinskega programa varnosti se zagotovijo v proračunu občine.

7. člen

(usklajevanje programov)

- (1) Občinski program varnosti se pred sprejemom uskladi s predpisi, programskimi dokumenti ministrstva, pristojnega za notranje zadeve, in policije na področju javne varnosti ter s potrebami varnosti v občini.
(2) Za uskladitev programov iz prejšnjega odstavka ter za zagotovitev rednega medsebojnega sodelovanja občinskega redarstva in policije skrbijo župan in vodja organizacijske enote policije, pristojne za območje občine.

8. člen

(zagotavljanje strokovne pomoči)

Strokovno pomoč pri pripravi in izvajanju občinskega programa varnosti daje ministrstvo, pristojno za notranje zadeve.

9. člen

(sodelovanje redarjev in policistov)

- (1) Pri opravljanju nalog in pooblastil občinski redarji sodelujejo s policisti.
(2) Če občinski redarji opravljajo naloge, ki jih določa zakon, skupaj s policisti, so dolžni ravnati po navodilu policista oziroma vodje policijske enote.

III. POOBLASTILA OBČINSKEGA REDARJA

10. člen

(vrste pooblastil)

- (1) Občinski redar ima pri opravljanju nalog naslednja pooblastila:
- opozorilo;
 - ustna odredba;
 - ugotavljanje istovetnosti;
 - varnostni pregled osebe;
 - zaseg predmetov;
 - zadržanje storilca prekrška in kaznivega dejanja;
 - uporaba fizične sile, sredstev za vklepanje in vezanje in plinskega razpršilca (v nadaljnjem besedilu: prisilna sredstva).
- (2) Če s tem zakonom ni drugače določeno, se za izvajanje pooblastil opozorila, varnostnega pregleda, zasega predmetov in uporabo prisilnih sredstev uporabljajo določbe Zakona o policiji in podzakonskih predpisov, ki urejajo načela in način uporabe istovrstnih pooblastil policistov.

11. člen

(ustna odredba)

Z ustno odredbo občinski redar daje obvezna navodila in prepovedi, odreja ukrepe in dejavnosti, od katerih je neposredno odvisno uspešno opravljanje nalog iz pristojnosti občinskega redarstva in jih mora kdo storiti ali opustiti zaradi zagotovitve teh nalog.

12. člen

(ugotavljanje istovetnosti)

(1) Občinski redar ugotavlja istovetnost osebe, ki s svojim obnašanjem in ravnanjem na določenem kraju ali ob določenem času vzbuja sum, da bo ogrozila varnost ljudi ali premoženje, izvršuje ali je izvršila prekršek ali kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti.

(2) Istovetnost ugotavlja občinski redar tako, da od osebe zahteva na vpogled osebno izkaznico ali drugo veljavno listino, opremljeno s fotografijo, ki jo je izdal državni organ, tujo potno listino ali drugo javno listino, opremljeno s fotografijo, na podlagi katere je mogoče ugotoviti istovetnost.

(3) Istovetnost lahko občinski redar ugotovi tudi na podlagi drugih dokumentov, ki vsebujejo podatke o osebi, ali ob pomoči drugih, ki osebo poznajo.

(4) Osebo, katere istovetnost ugotavlja, je občinski redar dolžan seznaniti z razlogi za ugotavljanje istovetnosti.

(5) Če občinski redar ne more ugotoviti istovetnosti osebe, jo zadrži in obvesti policijo, ki mora prevzeti nadaljevanje identifikacijskega postopka.

13. člen

(zadržanje storilca na kraju kaznivega dejanja ali prekrška)

(1) Občinski redar sme na kraju dogodka zadržati storilca prekrška in osebo, zaloteno pri kaznivem dejanju, katerega storilec se preganja po uradni dolžnosti ali na predlog.

(2) Zadržanje iz petega odstavka prejšnjega člena in prejšnjega odstavka sme trajati do prihoda policistov, vendar najdlje eno uro.

14. člen

(uporaba prisilnih sredstev)

(1) Občinski redar sme uporabiti fizično silo in plinski razpršilec samo v primeru, če drugače ne more od sebe ali koga drugega odvrniti istočasnega protipravnega napada.

(2) Sredstva za vklepanje in vezanje sme občinski redar uporabiti zoper osebo, ki jo sme v skladu s tem zakonom zadržati, če se upira zadržanju ali želi pobegniti.

15. člen

(obveščanje o kaznivem dejanju)

Če občinski redar ugotovi, da se pripravlja, izvršuje ali je izvršeno kaznivo dejanje, za katerega se storilec preganja po uradni dolžnosti ali na predlog, je dolžan v skladu z določbami zakona, ki ureja kazenski postopek, obvestiti policijo.

16. člen

(obveščanje o zadržanju in uporabi prisilnih sredstev)

(1) O zadržanju osebe in uporabi prisilnih sredstev je občinski redar dolžan napisati poročilo in ga predložiti v pregled vodji občinskega redarstva oziroma svojemu nadrejenemu ali osebi, ki jo ta pooblasti.

(2) Če je oseba pri zadržanju in uporabi prisilnih sredstev telesno poškodovana, je občinski redar dolžan zagotoviti, da v najkrajšem možnem času dobi ustrezno medicinsko pomoč.

(3) Če je osebi med postopkom povzročena telesna poškodba ali smrt, je dolžan vodja občinskega redarstva nemudoma obvestiti župana občine, kjer je sedež občinskega redarstva.

(4) V obvestilu iz prejšnjega odstavka morajo biti navedeni podatki o osebi, razlogu, času in kraju zadržanja, uporabi prisilnega sredstva, vrsti uporabljenega prisilnega sredstva ter drugih okoliščinah in dejstvih, pomembnih za oceno zakonitosti in strokovnosti ravnanja občinskega redarja.

17. člen

(ocena uporabe prisilnih sredstev)

(1) Župan oziroma župani občin ustanoviteljic imenujejo neodvisno, največ petčlansko, komisijo za oceno zakonitosti in strokovnosti ravnanja občinskega redarstva (v nadaljnjem besedilu: komisija). V komisiji mora biti direktor občinske uprave, v primeru medobčinskega redarstva pa direktor občinske uprave s sedežem medobčinskega redarstva, predstavnik policije in predstavniki nevladnih organizacij, zainteresiranih za nadzor nad varstvom človekovih pravic in svoboščin.

(2) Vodja občinskega redarstva mora na podlagi poročila iz prvega odstavka prejšnjega člena oceniti, ali je bilo ravnanje občinskega redarja zakonito in strokovno. Ob ugotovljenih kršitvah je dolžan sprožiti postopek za ugotavljanje odgovornosti.

(3) V primeru, da je bila osebi pri uporabi prisilnih sredstev povzročena telesna poškodba ali smrt, ali je bilo prisilno sredstvo uporabljeno proti več kot trem osebam, oceno ravnanja občinskega redarja opravi komisija. Sejo komisije skliče župan.

(4) Komisija obravnava pritožbe zoper delo občinskega redarstva in lahko obravnava tudi druge primere uporabe prisilnih sredstev v postopkih občinskega redarstva, kadar oceni, da je to potrebno. K sodelovanju lahko povabi tudi druge strokovnjake, če meni, da je njihovo sodelovanje pomembno za odločitev v konkretnem primeru. Komisija svoje poslovanje natančneje uredi s poslovníkom.

(5) V primeru medobčinskega redarstva je za imenovanje komisije pristojen župan občine, v kateri je sedež medobčinskega redarstva.

18. člen

(postopek komisije za oceno uporabe prisilnih sredstev)

(1) Komisija iz prejšnjega člena zbere potrebna obvestila in dokaze o okoliščinah, dejstvih in razlogih uporabe prisilnih sredstev. V zvezi s tem lahko od občinske uprave in policije zahteva potrebno pomoč in sodelovanje. Pri svojem delu smiselno uporablja določbe zakona o splošnem upravnem postopku.

(2) O zbranih obvestilih, dokazih in ugotovitvah komisija najkasneje v 30 dneh od dneva imenovanja sestavi zapisnik, v katerem poda tudi mnenje, ali je bilo ravnanje občinskega redarja v skladu s predpisi, strokovno in sorazmerno.

(3) Če komisija ugotovi znake kaznivega dejanja, katerega storilec se preganja po uradni dolžnosti ali na predlog, zlorabe človekovih pravic in temeljnih svoboščin ali drugih kršitev, za katere so z zakonom določene sankcije, obvesti o tem pristojni organ.

19. člen

(odločanje o pritožbah)

(1) Posameznik, ki meni, da so mu bile z dejanjem ali opustitvijo dejanja občinskega redarja kršene njegove pravice ali svoboščine, se lahko v 30 dneh pritoži županu.

(2) Župan mora pritožbo iz prejšnjega odstavka proučiti in o svojih ugotovitvah in ukrepih v 30 dneh pisno obvestiti pritožnika.

(3) O disciplinskih kršitvah občinskega redarja se odloča v disciplinskem postopku v skladu z zakonom, ki ureja položaj javnih uslužbencev.

IV. POGOJI ZA OPRAVLJANJE NALOG POOBLAŠČENIH URADNIH OSEB OBČINSKEGA REDARSTVA

20. člen

(pogoji za opravljanje nalog)

(1) Pooblaščene uradne osebe občinskega redarstva morajo izpolnjevati splošne pogoje, določene z zakonom, ki ureja sistem javnih uslužbencev, opraviti predpisan preizkus znanja za vodenje in odločanje v prekrškovnem postopku ter preizkus znanja za opravljanje nalog občinskega redarstva in za uporabo pooblastil občinskega redarja.

(2) Kandidat za vodjo občinskega redarstva mora imeti najmanj visokošolsko izobrazbo prve stopnje ali njej enakovredno raven izobrazbe, za občinskega redarja pa najmanj srednjo splošno ali srednjo strokovno izobrazbo.

(3) Za vodenje postopka in izdajo plačilnega naloga iz pristojnosti občinskega redarstva je pooblaščen občinski redar, za vodenje postopka in izdajo odločbe o prekrških pa je lahko pooblaščena uradna oseba, ki ima najmanj visokošolsko izobrazbo prve stopnje ali njej enakovredno raven izobrazbe.

21. člen

(strokovno usposabljanje in preizkus znanja)

- (1) Usposobljenost pooblaščenih uradnih oseb občinskega redarstva za opravljanje nalog občinskega redarstva, uporabo pooblastil, določenih z zakonom, ter za ravnanje z napravami in tehničnimi sredstvi se zagotavlja s strokovnim usposabljanjem in obdobjim izpopolnjevanjem ter preizkusom znanja.
- (2) Program in čas strokovnega usposabljanja ter način opravljanja preizkusa znanja za opravljanje nalog občinskega redarstva, program in način obdobjega izpopolnjevanja ter vsebino in način vodenja evidence usposabljanja in izpopolnjevanja, opravljenih preizkusov in izdanih potrdil o usposobljenosti, predpiše minister, pristojen za notranje zadeve. Minister, pristojen za notranje zadeve, imenuje komisijo za opravljanje preizkusov znanja.
- (3) Strokovno usposabljanje občinskih redarjev in preizkusi znanja iz prejšnjega odstavka so strošek občine. Sredstva za izvedbo strokovnega usposabljanja občinskih redarjev za uporabo pooblastil iz 10. člena tega zakona zagotavlja ministrstvo, pristojno za notranje zadeve.

22. člen

(občinski redar – pripravnik)

- (1) Dokler občinski redar ne opravi strokovnega usposabljanja in preizkusa znanja, je občinski redar – pripravnik in ne sme samostojno opravljati nalog občinskega redarja.
- (2) Občinski redar – pripravnik mora opraviti preizkus znanja najkasneje eno leto po sklenitvi pogodbe o zaposlitvi v občini.

23. člen

(plača občinskega redarja)

Pooblastila občinskega redarja iz 10. člena tega zakona se upoštevajo pri določitvi plače občinskega redarja v skladu s predpisi, ki urejajo plače javnih uslužbencev.

V. UNIFORMA, OZNAČBE IN OPREMA

24. člen

(enotna uniforma in označbe)

- (1) Občinski redar ima med opravljanjem nalog pravico in dolžnost nositi službeno uniformo občinskih redarjev. Uniforma občinskih redarjev je v vseh občinah enotna.
- (2) Označba občinskega redarstva je simbol na enotni uniformi in vozilih, ki ga sestavlja ime občinskega redarstva z imenom občine, lahko pa tudi grb občine ali ime medobčinskega redarstva, ter označbe nazivov in položajne označbe pooblaščenih uradnih oseb občinskega redarstva na enotni uniformi.
- (3) Enotno uniformo občinskega redarja, obliko in vsebino označb, ki jih uporablja občinsko redarstvo ali medobčinsko redarstvo, ter način njihove uporabe predpiše minister, pristojen za lokalno samoupravo.

25. člen

(zaščita uniforme in označb)

Državni organi, gospodarske družbe, samostojni podjetniki posamezniki, društva ter druge pravne in fizične osebe ne smejo reproducirati ali uporabljati uniforme in označb, ki so po barvi, kroju, označbah nazivov in položajnih označbah enake ali podobne uniformi in označbam občinskega redarstva, ter reproducirati in uporabljati v prometu vozil, ki so označena enako kot vozila občinskega redarstva.

26. člen

(službena izkaznica)

- (1) Pooblaščen uradna oseba občinskega redarstva ima službeno izkaznico, ki jo mora imeti pri sebi med opravljanjem svojega dela na terenu in jo mora na zahtevo posameznika, zoper katerega vodi postopek za prekršek, pokazati.
- (2) Službena izkaznica mora vsebovati naziv pooblaščen uradne osebe občinskega redarstva, njene identifikacijske podatke in pooblastila.
- (3) Službeno izkaznico izda župan oziroma župan občine, v katerem je sedež medobčinskega redarstva, pooblaščen uradni osebi občinskega redarstva ob imenovanju v naziv. Pooblaščen uradna oseba mora službeno izkaznico izročiti županu oziroma županu občine, v katerem je sedež medobčinskega redarstva, če ji preneha delovno razmerje v občinskem redarstvu.
- (4) Minister, pristojen za lokalno samoupravo, predpiše barvo, obliko, sestavne dele, obrazce službenih izkaznic ter besedilo pooblastil pooblaščenih uradnih oseb občinskega redarstva.

27. člen

(oprema)

- (1) Občinski redar ima med opravljanjem nalog pravico in dolžnost imeti pri sebi opremo, ki jo potrebuje za opravljanje nalog.
- (2) Opremo občinskega redarja in način uporabe opreme predpiše minister, pristojen za notranje zadeve.

VI. EVIDENCE OBČINSKEGA REDARSTVA

28. člen

(evidence po zakonu, ki ureja prekrške)

Občinsko redarstvo vodi evidence prekrškovnega organa v skladu z zakonom, ki ureja prekrške.

29. člen

(dostop do podatkov iz evidenc)

Občina je za potrebe izvrševanja nadzora nad izvajanjem tega zakona dolžna omogočiti brezplačen vpogled, prepis, kopiranje ali izpis evidenc iz prejšnjega člena.

VII. NADZOR NAD IZVAJANJEM ZAKONA

30. člen

(pristojnost državnih organov)

- (1) Nadzorstvo nad zakonitostjo dela občinskih organov, občinskih uprav in občinskih redarstev pri izvrševanju tega zakona opravlja ministrstvo, pristojno za notranje zadeve.
- (2) Nadzorstvo nad zakonitostjo izvrševanja posameznih pooblastil občinskih redarstev in organ, pristojen za nadzor, določa zakon, s katerim so ta pooblastila določena.
- (3) Za prekrške, določene s tem zakonom, je pristojna inšpekcija za notranje zadeve.

31. člen

(pristojnost občinskih organov)

Za nadzorstvo nad izvrševanjem nalog občinskega redarstva, določenih z občinskimi predpisi, je pristojen župan.

VIII. KAZENSKA DOLOČBA

32. člen

- (1) Pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik oziroma posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, ki ravna v nasprotju s 25. členom tega zakona, se kaznuje za prekršek z globo 2.000 eurov.
- (2) Odgovorno osebo pravne osebe, odgovorno osebo samostojnega podjetnika posameznika in odgovorno osebo posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, iz prejšnjega odstavka se kaznuje z globo 500 eurov.
- (3) Fizično osebo, ki ravna v nasprotju s 25. členom tega zakona, se kaznuje z globo 500 eurov.

IX. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

33. člen

(rok za izdajo predpisov)

- (1) Predpise iz drugega odstavka 21. člena, tretjega odstavka 24. člena, četrtega odstavka 26. člena in drugega odstavka 27. člena izda pristojni minister v enem letu po uveljavitvi tega zakona.
- (2) Do uveljavitve predpisov iz prejšnjega odstavka veljata Pravilnik o enotni uniformi, označbah in opremi pooblaščenih delavcev občinskega redarstva (Uradni list RS, št. 103/05) in Pravilnik o pogojih za opravljanje nalog občinskega redarja (Uradni list RS, št. 103/05).

34. člen

(rok za izpolnitev pogojev za opravljanje nalog)

Javni uslužbenci, ki na dan uveljavitve tega zakona opravljajo naloge v občinskih redarstvih, morajo opraviti preizkus znanja za opravljanje nalog občinskega redarstva, določen s tem zakonom, najkasneje v enem letu od uveljavitve predpisa iz drugega odstavka 21. člena tega zakona.

35. člen

(obveznost občin)

(1) Občine morajo sprejeti ali uskladiti odloke, s katerimi so ustanovljena občinska redarstva, s tem zakonom v enem letu po njegovi uveljavitvi.

(2) Občine morajo sprejeti občinski program varnosti iz 6. člena tega zakona v dveh letih po uveljavitvi tega zakona. Do sprejema programa varnosti iz 6. člena tega zakona opravlja vse z zakonom določene naloge in pooblastila občinskega redarja policija.

36. člen

(prenehanje veljavnosti)

Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati četrti, peti, šesti in sedmi odstavek 14. člena Zakona o varnosti cestnega prometa (Uradni list RS, št. 133/06 – uradno prečiščeno besedilo).

37. člen

(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati 1. januarja 2007.

Št. 212-03/04-5/2

Ljubljana, dne 18. decembra 2006

EPA 1013-IV

Predsednik
Državnega zbora
Republike Slovenije
France Cukjati, dr. med., l.r.

Priloga 2: ODLOK O USTANOVITVI SKUPNE OBČINSKE UPRAVE-MEDOBČINSKEGA INŠPEKTORATA IN REDARSTVA

Občina Straža ima področje redarske službe urejeno z ustanovitvenim odlokom, tj. Odlok o ustanovitvi organa skupne občinske uprave – »Medobčinski inšpektorat in redarstvo Občine Dolenjske Toplice, Občine Mirna Peč, Občine Žužemberk in Občine Straža« (Uradni list RS, št. 30/2011), prav tako pristojnost in delokrog občinskega redarstva ureja Zakon o občinskem redarstvu, tako, da posebno sprejetje novega odloka za področje redarstva ni potrebno.

Na podlagi Odloka o ustanovitvi skupne občinske uprave – medobčinskega inšpektorata in redarstva so občine Dolenjske Toplice, Mirna Peč, Žužemberk in Straža, ustanovile medobčinsko inšpekcijsko službo in službo redarstva za izvajanje inšpekcijskega in redarskega nadzorstva na področju občinskih predpisov in drugih aktov občin ustanoviteljic.

Medobčinska inšpekcija in redarstvo opravljata:

1. Nadzor nad izvajanjem zakona o varnosti cestnega prometa, zakona o javnih cestah ter vseh drugih zakonov, ki ji podeljujejo pristojnost nadzora;
2. Nadzor nad izvajanjem občinskih predpisov in drugih aktov, s katerimi občina ureja zadeve iz svoje pristojnosti;
3. Naloge občinskega redarstva v skladu z zakonom o varnosti cestnega prometa;
4. Izdajanje odločb v upravnem postopku, če ji je z zakonom ali odlokom podeljena pristojnost odločanja;
5. Druge upravne in strokovno tehnične naloge iz področja občinske inšpekcije:
 - strokovna pomoč drugim organom občinske uprave,
 - priprava splošnih in posamičnih aktov, poročil in drugih gradiv ter druga dela po nalogu ali pooblastilu župana oziroma direktorja uprave.

Vloge, s katerimi se lahko stranke obračajo na inšpekcijsko službo, se nahajajo na spletni strani vsake od občin ustanoviteljic in se vlagajo po pošti, elektronsko na uradni e-naslov ali osebno ob uradnih urah v sprejemno – informacijski pisarni na krajevni pristojni občini.

Na podlagi 5. člena Odloka o organizaciji in delovnem področju občinske uprave Občine Dolenjske Toplice (Uradni list RS, št. 78/99), 13. člena Odloka o organizaciji in delovnem področju občinske uprave Občine Mirna Peč (Uradni list RS, št. 34/99, 117/03, 48/07), 13. člena Odloka o organizaciji in delovnem področju občinske uprave Občine Žužemberk (Uradni list RS, št. 8/00), 6. člena Odloka o organizaciji in delovnem področju občinske uprave Občine Straža (Uradni list RS, št. 14/07) so Občinski svet Občine Dolenjske Toplice dne 3. 3. 2011, Občinski svet Občine Mirna Peč dne 22. 3. 2011, Občinski svet Občine Žužemberk dne 4. 3. 2011 in Občinski svet Občine Straža dne 27. 1. 2011 v skladu z 49.a členom Zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 79/09) sprejeli

O D L O K

o ustanovitvi organa skupne občinske uprave – »Medobčinski inšpektorat in redarstvo Občine Dolenjske Toplice, Občine Mirna Peč, Občine Žužemberk in Občine Straža«

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(1) S tem odlokom se ustanovi organ skupne občinske uprave »Medobčinski inšpektorat in redarstvo Občine Dolenjske Toplice, Občine Mirna Peč, Občine Žužemberk in Občine Straža« (v nadaljevanju: skupna uprava), določi njegovo ime in sedež, delovno področje, notranja organizacija, vodenje ter zagotavljanje sredstev in drugih pogojev za njegovo delo.

(2) S tem odlokom so določene pravice in obveznosti občin ustanoviteljic in njihovih organov v razmerju do skupne uprave in v medsebojnih razmerjih.

2. člen

Občina Dolenjske Toplice, Občina Mirna Peč, Občina Žužemberk in Občina Straža ustanovijo skupno upravo »Medobčinski inšpektorat in redarstvo Občine Dolenjske Toplice, Občine Mirna Peč, Občine Žužemberk in Občine Straža« za skupno opravljanje nalog občinske uprave na področju:

- občinske inšpekcije in
- občinskega redarstva kot enovit organ.

3. člen

(1) Sedež skupne uprave je v Občini Dolenjske Toplice, Sokolski trg 4, 8350 Dolenjske Toplice, ki je sedežna občina skupne uprave.

(2) Skupna uprava uporablja žig okrogle oblike. Ob zunanjem robu žiga je napis: Medobčinski inšpektorat in redarstvo občin Dolenjske Toplice, Mirna Peč, Žužemberk in Straža. V notranjem krogu pa grbi občin ustanoviteljic skupne uprave.

4. člen

Ustanoviteljske pravice občin, razen sprejema sprememb in dopolnitev tega odloka ter zagotavljanja proračunskih sredstev za delovanje skupne uprave, za kar so pristojni občinski sveti, izvršujejo župani občin ustanoviteljic.

II. NALOGE IN ORGANIZACIJA DELA

5. člen

(1) Skupna uprava opravlja upravne naloge izvajanja inšpekcijskega nadzora, naloge občinskega redarstva ter vodenja in odločanja o prekrških pri izvajanju nadzora nad predpisi občin ustanoviteljic in državnimi predpisi, katerih nadzorstvo je preneseno na lokalno skupnost.

(2) Svoje naloge opravlja skupna uprava v skladu z zakonom, podzakonskimi predpisi in predpisi občin ustanoviteljic.

6. člen

(1) S tem odlokom se kot prekrškovni organ za območje občin ustanoviteljic skupne uprave določi Medobčinski inšpektorat in redarstvo Občine Dolenjske Toplice, Občine Mirna Peč, Občine Žužemberk in Občine Straža.

(2) Pooblaščenе uradne osebe skupne uprave vodijo prekrškovni postopek in odločajo o prekrških iz občinske pristojnosti, določene s predpisi občin ustanoviteljic in o prekrških iz državne pristojnosti, določene z državnimi predpisi. Predpisi, nad katerimi izvaja nadzor skupna uprava, morajo biti objavljeni na spletnih straneh občin ustanoviteljic. Pooblaščenе uradne osebe skupne uprave morajo za vodenje in odločanje o prekrških izpolnjevati pogoje skladno s pogoji predpisa, ki ureja prekrške.

(3) Plačane globe za prekrške, ki jih izreče skupna uprava, so prihodek proračuna občine ustanoviteljice, na območju katere je bil prekršek storjen oziroma katere predpis je bil kršen.

7. člen

(1) Pri odločanju v upravnih zadevah iz občinske pristojnosti nastopa skupna uprava kot organ tiste občine ustanoviteljice, v katere krajevno pristojnost zadeva spada.

(2) Skupna uprava mora pri izvrševanju svojih nalog ravnati po usmeritvah župana in nalogih tajnika občine oziroma direktorja občinske uprave občine ustanoviteljice, v katere krajevno pristojnost zadeva spada oziroma, za katero izvršuje nalogo.

(3) O izločitvi zaposlenega v skupni upravi odloča tajnik občine oziroma direktor občinske uprave, v katere krajevno pristojnost zadeva spada. V primeru izločitve vodje skupne uprave pa o stvari tudi odloči.

(4) Za škodo, povzročeno z nezakonitim delom zaposlenega v skupni upravi, odgovarjajo občine ustanoviteljice solidarno.

8. člen

(1) Skupno upravo vodi vodja, ki ga imenuje in razrešuje župan sedežne občine po predhodnem soglasju preostalih županov občin ustanoviteljic skupne uprave v skladu z zakonom o javnih uslužbencih.

(2) Vodja skupne uprave je vodja medobčinske inšpekcije in medobčinskega redarstva kot prekrškovnega organa občin ustanoviteljic.

(3) Vodja skupne uprave ima status uradnika na položaju.

(4) Vodja skupne uprave mora izpolnjevati pogoje za zasedbo delovnega mesta v skladu z Aktom o sistemizaciji delovnih mest v skupni občinski upravi.

9. člen

(1) Vodja skupne uprave odgovarja za izvrševanje nalog, ki spadajo v krajevno pristojnost posamezne občine ustanoviteljice županu in tajniku občine oziroma direktorju občinske uprave te občine, za delo skupne uprave v celoti pa skupaj vsem županom občin ustanoviteljic.

(2) Vodja skupne uprave predstavlja skupno upravo, organizira opravljanje nalog, odloča v upravnih zadevah iz pristojnosti uprave ter izvaja vse druge naloge, ki so potrebne za zagotovitev pravočasnega in strokovnega dela skupne uprave.

(3) Župani občin ustanoviteljic na predlog vodje skupne uprave sprejmejo kadrovski načrt, program dela in finančni načrt skupne uprave, nadzorujejo delo ter dajejo skupne usmeritve glede splošnih vprašanj organiziranja in delovanja skupne uprave.

10. člen

(1) Občina, v kateri ima skupna uprava sedež, ima za javne uslužbence skupne uprave status delodajalca. Javni uslužbenci sklenejo delovno razmerje v Občini Dolenjske Toplice, ki je sedežna občina skupne uprave.

(2) Pravice in dolžnosti delodajalca izvršuje župan sedežne občine na podlagi pooblastila županov občin ustanoviteljic oziroma vodja skupne uprave na podlagi njihovega pisnega pooblastila.

(3) Akt o sistemizaciji delovnih mest skupne uprave sprejme župan sedežne občine.

III. SREDSTVA ZA DELO

11. člen

Sredstva za delo skupne uprave, odhodke iz naslova delovnega razmerja in druge ostale odhodke, ki jih organ potrebuje za nemoteno opravljanje svojih nalog, zagotavljajo občine ustanoviteljice v svojem proračunu in sicer vse občine ustanoviteljice v enakem deležu po ključu ene četrtine.

12. člen

(1) Skupna uprava opravlja svoje delo v prostorih občinske uprave občine ustanoviteljice, v kateri ima sedež. Prisotnost v ostalih občinah ustanoviteljic ter način dela se določijo v medsebojnem sporazumu.

(2) Nakup opreme, ki je potrebna za delo skupne uprave, naroči v skladu s predpisi o javnem naročanju župan občine ustanoviteljice, v kateri ima skupna uprava sedež. Postopki javnih naročil se vodijo na sedežni občini.

(3) Sedežna občina vodi tudi računovodsko-finančne storitve ter druge strokovne naloge za skupno upravo.

(4) Za stroške, ki izvirajo iz uporabe upravnih prostorov, obratovalne stroške, stroške vzdrževanja ter stroške, ki izvirajo iz tekočih upravnih in strokovnih nalog, ki jih za skupno

občinsko upravo opravlja sedežna občina, je vsaka preostala občina ustanoviteljica sedežni občini dolžna kriti v mesečnem pavšalu, ki se ga določi v medsebojnem sporazumu.

13. člen

(1) Skupna uprava je neposredni uporabnik proračuna občine ustanoviteljice, v kateri ima sedež.

(2) Finančni načrt skupne uprave, ki ga na predlog vodje skupne uprave določijo župani občin ustanoviteljic, je vključen v proračun občine ustanoviteljice, v kateri ima skupna uprava sedež.

(3) Občine soustanoviteljice zagotavljajo sredstva za skupno upravo v finančnih načrtih svojih občinskih uprav na posebni postavki. Finančni načrt skupne uprave je priloga k njihovim proračunom.

(4) Odredbodajalec za sredstva finančnega načrta skupne uprave je njen vodja, ki je tudi skrbnik prihodkov.

IV. MEDSEBOJNE PRAVICE IN OBVEZNOSTI OBČIN USTANOVITELJIC

14. člen

Župani občin ustanoviteljic sklenejo sporazum, s katerim podrobneje uredijo način izvrševanja medsebojnih pravic, način dela, opravljanja administrativno-strokovnih in drugi nalog za skupno upravo ter ostale obveznosti in odgovornosti, določenimi s tem odlokom.

15. člen

(1) Občina ustanoviteljica lahko izrazi interes za izstop iz skupne uprave tako, da svojo namero pisno poda županom soustanoviteljic. Občina lahko izstopi kadarkoli z enostransko izjavo, o kateri izda občinski svet ugotovitveni sklep, ki se pošlje vsem občinam ustanoviteljicam.

(2) Občina lahko izstopi kot ustanoviteljica, ko poravna vse obveznosti do skupne uprave na podlagi tega odloka in sporazuma iz 14. člena odloka. Z odločitvijo o izstopu občina prevzame sorazmerni del zaposlenih v skupnem organu, po ključu določenem v sporazumu iz 14. člena tega odloka.

(3) V primeru, da želi v skupno upravo pristopiti nova občina, se morajo s tem strinjati vse občine ustanoviteljice.

V. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

16. člen

(1) Vse začete zadeve in postopki, ki se vodijo v obstoječi skupni občinski upravi – Medobčinskem inšpektoratu in redarstvu Občine Dolenjske Toplice, Občine Mirna Peč in Občine Žužemberk, se nadaljujejo v skupni občinski upravi – Medobčinski inšpektorat in redarstvo Občine Dolenjske Toplice, Občine Mirna Peč, Občine Žužemberk in Občine Straža.

(2) Dosedanji zaposleni obstoječe skupne občinske uprave – Medobčinskem inšpektoratu in redarstvu Občine Dolenjske Toplice, Občine Mirna Peč in Občine Žužemberk nadaljujejo svoje delo v skupni občinski upravi – Medobčinski inšpektorat in redarstvo Občine Dolenjske

Toplice, Občine Mirna Peč, Občine Žužemberk in Občine Straža in se jih razporedi na ista delovna mesta, na katera so razporejeni v obstoječi skupni upravi.

(3) V tridesetih dneh po uveljavitvi tega odloka sprejme župan sedežne občine na podlagi pooblastila županov občin ustanoviteljic akt o sistemizaciji delovnih mest skupne uprave. V tridesetih dneh po uveljavitvi tega odloka župani občin ustanoviteljic na predlog vodje skupne uprave sprejmejo kadrovske načrt.

(4) Z akti iz prejšnjega iz prejšnjega odstavka se javnim uslužbencem, zaposlenim v obstoječi skupni občinski upravi – Medobčinskem inšpektoratu in redarstvu Občine Dolenjske Toplice, Občine Mirna Peč in Občine Žužemberk, ne more poslabšati položaj glede na položaj, ki so ga imeli v obstoječi občinski upravi Medobčinskem inšpektoratu in redarstvu Občine Dolenjske Toplice, Občine Mirna Peč in Občine Žužemberk.

17. člen

(1) Skupna občinska uprava – Medobčinski inšpektorat in redarstvo Občine Dolenjske Toplice, Občine Mirna Peč, Občine Žužemberk in Občine Straža začne z delom z dnem uveljavitve tega odloka. Do uveljavitve tega odloka se nemoteno opravlja delo v obstoječi skupni občinski upravi – Medobčinskem inšpektoratu in redarstvu Občine Dolenjske Toplice, Občine Mirna Peč in Občine Žužemberk.

(2) Skupna uprava lahko prevzame javne uslužbenke, zaposlene v občinskih upravah občin ustanoviteljic, ki so razporejeni na uradniška ali strokovno-tehnična delovna mesta, na katerih se opravljajo naloge občinske uprave, ki jih na podlagi tega odloka prevzame skupna uprava.

(3) Javnim uslužbencem iz prejšnjega odstavka se izda sklepe v skladu z aktom o sistemizaciji delovnih mest v skupni upravi ter jim v podpis predloži pogodbe o zaposlitvi.

(4) Z akti iz prejšnjega odstavka se javnim uslužbencem, zaposlenimi v skupni upravi, ne more poslabšati položaj glede na položaj, ki so ga imeli v občinski upravi posamezne občine ustanoviteljice.

18. člen

(1) Z dnem uveljavitve Odloka o ustanovitvi organa skupne občinske uprave »Medobčinski inšpektorat in redarstvo Občine Dolenjske Toplice, Občine Mirna Peč, Občine Žužemberk in Občine Straža« preneha veljati Odlok o ustanovitvi skupne občinske uprave – medobčinskega inšpektorata in redarstva (Uradni list RS, št. 65/05, 72/07 in 4/10), ki se uporablja do začetka uporabe Odloka o ustanovitvi organa skupne občinske uprave »Odloka o ustanovitvi organa skupne občinske uprave – »Medobčinski inšpektorat in redarstvo Občine Dolenjske Toplice, Občine Mirna Peč, Občine Žužemberk in Občine Straža«.

(2) Odlok se sprejme v enakem besedilu v vseh občinah ustanoviteljicah, se objavi v uradnih glasilih Občine Dolenjske Toplice, Občine Mirne Peči, Občine Žužemberk, Občine Straža in začne veljati petnajsti dan po zadnji objavi.

(3) Odlok se začne uporabljati petnajsti dan po zadnji objavi.

Št. 032-16/2010(0103)-23

Dolenjske Toplice, dne 3. marca 2011

Župan
Občine Dolenjske Toplice
Jože Muhič l.r.

Št. 061-9/2009-4

Mirna Peč, dne 22. marca 2011

Župan
Občine Mirna Peč
Zvonko Lah l.r.

Št. 032-9/2011-2

Žužemberk, dne 4. marca 2011

Župan
Občine Žužemberk
Franc Škufca l.r.

Št. 00700-9/2010-6

Straža, dne 4. marca 2011

Župan
Občine Straža
Alojz Knafelj

Priloga 3: OCENA VARNOSTNIH RAZMER NA OBMOČJU OBČINE STRAŽA (OCENA OGROŽENOSTI IN VARNOSTNIH TVEGANJ)

1. POSNETEK STANJA

Za posnetek stanja varnostnih razmer na območju Občine Straža in oceno ogroženosti in varnostnih tveganj so bili zbrani ustrezni podatki od MOR ter drugih organov in služb OS, Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu OS ter Policijske postaje Dolenjske Toplice (v nadaljevanju: PP DT), ki je zagotovila podatke o javnem redu in miru, varnosti cestnega prometa oziroma predvsem o prometnih nesrečah ter o kaznivih dejanjih. Mnogi podatki pa so bili pridobljeni iz drugih uradnih javnih evidenc, ki so bile dostopne.

Opravljen je bil tudi operativni pregled posameznih območij, cest, trgov, parkirnih mest, javnih poti, rekreacijskih površin in drugih javnih prostorov, kjer je varnostna problematika večja oziroma kjer je bilo za pričakovati, da je večja ogroženost varnosti in varnostnih tveganj. Opravljen pa je bil tudi ogled nekaterih zgradb in objektov naravne in kulturne dediščine, športnih centrov in drugih prireditvenih prostorov, ki so pomembni iz vidika Zakona o javnih zbiranjih oziroma ogrožanja javnih shodov in javnih prireditev.

V okviru priprave OPV za OS je bil opravljen informativni pregled organiziranosti in delovanja organov in služb znotraj OS, temeljitejši vpogled v organiziranost in delovanje posameznih organov in služb OS pa je bil opravljen pri tistih organih in službah, ki so delovno povezani z MOR in tistih organov in služb, ki so v okviru svojih pristojnosti odgovorni tudi za varnost oziroma posamezna varnostna področja.

Z namenom priprave kvalitetnega, vsebinsko bogatega in z vidika zagotavljanja varnosti v OS, so bili za potrebe OPV pregledani zakonski in drugi predpisi ter dokumenti in drugo gradivo, ki se tako ali drugače nanaša na zagotavljanje varnostnih razmer v OS in na vzpostavitev Medobčinskega redarstva.

Pred začetkom izdelave OPV OS je bil opravljen razgovor s pomočnikom komandirja PP Dolenjske Toplice in z vodjo MOR. S slednjo je bilo v času nastajanja OPV OS opravljenih več konstruktivnih pogovorov, ki so prispevali k kvaliteti pripravljene OPV OS.

2. ANALIZA IN OCENA OGROŽENOSTI TER VARNOSTNIH TVEGANJ

Analiza in ocena ogroženosti ter varnostnih tveganj za območje občine Straža je bila opravljena na podlagi statističnih podatkov, ki so bili pridobljeni od PP Dolenjske Toplice, Medobčinskega redarstva ter organov in služb OS. Analiza je bila opravljena v sklopu petih področij in sicer: ogroženost javnega reda in miru, ogroženost varnosti cestnega prometa, ogroženost od kriminalnih pojavov, ogroženost javnih zgradb in objektov naravne in kulturne dediščine ter ukrepov Medobčinskega redarstva.

2.1 OGROŽENOST JAVNEGA REDA IN MIRU

Glede na pristojnosti Medobčinskega redarstva se je podrobneje **analiziralo kršitve predpisov o varstvu javnega reda in miru, javnih zbiranjih oziroma javnih shodov in prireditvev, varstva okolja ter nekatere druge predpise**, ki določajo prekrške in sicer za območje Republike Slovenije ter za območje PP Dolenjskih toplic. Tako je bilo v letu 2009 56.874 kršitev javnega reda in miru, v letu 2010 pa 54.109 kršitev.

2.1.1 Kršitve javnega reda in miru v občini Straža

Preglednica 1: Kršitve javnega reda in miru v občini Straža od leta 2006 do 2009

	2006	2007	2008	2009
<i>Kršitve zakonov o JRM*</i>	35	30	25	26
<i>Kršitve drugih predpisov**</i>	10	10	7	8
Skupaj	38	34	28	28

* Prikazane so kršitve zakona o prekrških zoper javni red in mir (ZJRM) in zakona o varstvu javnega reda in miru (ZJRM-1), ki je začel veljati 21. 7. 2006.

** Kršitve zakonodaje s področja cestnega prometa niso vključene.

Iz zgornje tabele je razvidno, da je stanje na področju javnega reda in miru na območju občine Straža dobro in se izboljšuje, kar je verjetno tudi posledica izvajanja novega Zakona o varstvu javnega reda in miru (2006). Stanje na tem področju varnosti sicer nekoliko niha, vendar problematika ne predstavlja bistvenega vpliva na varnost občanov.

2.1.2 Kršitve drugih predpisov o javnem redu in miru v občini Straža

Preglednica 2: Kršitve drugih predpisov o javnem redu in miru

Predpisi	2006	2007	2008	2009
Zakon o tujcih	0	0	3	0
Zakon o nadzoru državne meje	0	0	0	0
Zakon o proizvodnji in prometu s prepovedanimi drogami	6	5	3	3
Zakon o osebni izkaznici	0	0	0	0
Zakon o prijavi prebivališča	0	0	0	0
Zakon o zaščiti živali	1	1	2	1
Zakon o orožju	1	0	0	0
Zakon o javnih zbiranjih	0	1	1	1
Zakon o omejevanju porabe alkohola	0	0	0	1
Zakon o zasebnem varovanju	0	0	0	0
Zakon o osebnem imenu	0	0	0	0

Drugi predpisi	2	3	1	2
Skupaj	10	10	7	8

Iz zgornje tabele so razvidne tudi kršitve drugih predpisov poleg Zakona o varstvu javnega reda in miru. Podatki kažejo na majhno prisotnost kršitev ostalih Zakonov, ki urejajo javni red in mir. Gre predvsem za posamične kršitve zakona o proizvodnji in prometu s prepovedanimi drogami, Zakona o orožju, Zakona o zaščiti živali in Zakona o omejevanju porabe alkohola.

2.1.3 Kršitve javnega reda in miru glede na kraj in čas storitve ter urne intervale

Preglednica 3: Kraj kršitev zakonov o javnem redu in miru*

	2006	2007	2008	2009
Cesta, ulica, trg	3	3	2	4
Stanovanje	3	4	5	6
Gostinski objekt	4	3	1	3
Javni shod, prireditve	0	0	0	0
Drug kraj	4	5	2	3
Skupaj	14	15	10	16

*Prikazane so kršitve zakona o prekrških zoper javni red in mir (ZJRM) in zakona o varstvu javnega reda in miru (ZJRM-1), ki je začel veljati 21. 7. 2006.

Glede na kraj kršitve izstopajo predvsem kršitve javnega reda v stanovanjih in gostinskih lokalih, na cesti, ulici, trgu, ne beležimo pa nobenih kršitev na javnih prireditvah.

Preglednica 4: Ogroženost javnega reda in miru po času in dnevih v tednu*

Dan v tednu	2006	2007	2008	2009
Ponedeljek	3	4	3	3
Torek	4	3	2	2
Sreda	5	5	3	4
Četrtek	4	5	5	4
Petek	6	6	3	3
Sobota	8	5	4	5
Nedelja	5	2	5	4
Skupaj	35	30	25	26

*Prikazane so kršitve zakona o prekrških zoper javni red in mir (ZJRM) in zakona o varstvu javnega reda in miru (ZJRM-1), ki je začel veljati 21. 7. 2006.

Podatki iz zgornje tabele nakazujejo, da prihaja do kršitev javnega reda in miru porazdeljeno čez cel teden.

Preglednica 5: Kršitve zakonov o javnem redu in miru po urnih intervalih

Časovni interval	2006	2007	2008	2009
00.00 - 04.00	1	0	0	0
04.00 – 08.00	1	1	1	1
08.00 – 12.00	7	4	7	6
12.00 – 16.00	9	6	3	4
16.00 – 20.00	9	11	7	7
20.00 – 24.00	8	8	7	6
Skupaj	35	30	25	26

Kršitve javnega reda in miru se najpogosteje pojavljajo v času med 08.00 in 24.00 uro.

2.1.4 Kršitve javnega reda in miru po posameznih členih

Preglednica 6: Kršitve javnega reda in miru po posameznih členih ZJRM in ZVJR*

Kršitve po členih	2006	2007	2008	2009
Izzivanje ali spodbujanje k pretepu (6/1 ZJRM-1)	8	6	4	4
Pretepanje (6/2 in 6/3 ZJRM-1)	5	4	5	5
Prepiranje, vpitje ali nedostojno vedenje (7/1 ZJRM-1)	10	7	4	6
Nedostojno vedenje do uradne osebe (7/2 ZJRM-1)	0	2	0	2
Nasilje v družini (6/4 ZJRM-1 v povezavi s 6/1, 6/2 in 6/3 ZJRM-1)	3	3	7	3
Motenje nočnega miru s hrupom (8/1 ZJRM-1)	9	7	5	6
Povzročanje hrupa z akustičnimi aparati (8/2 ZJRM-1)	0	0	0	0
Neupoštevanje odredbe uradne osebe (22/1 ZJRM-1)	0	0	0	0
Prenočevanje na javnih krajih (10 ZJRM-1)	0	1	0	0
Skupaj	35	30	25	26

* Prikazane so kršitve zakona o prekrških zoper javni red in mir (ZJRM) in zakona o varstvu javnega reda in miru (ZVJR-1), ki je začel veljati 21. 7. 2006.

Zgornja tabela prikazuje podatke o kršitvah po posameznih členih Zakona o varstvu javnega reda in miru. Podatki kažejo, da najpogosteje prihaja do kršitev, ki so povezane z motenjem nočnega miru s hrupom, pretepanje, prav tako so pogoste tudi kršitve, ki se nanašajo na vpitje in nedostojno vedenje na javnem kraju ter izzivanje ali spodbujanje k pretepu.

Na območju občine Straža ne zaznavamo pojavov različnih subkultur oziroma drugih oblik druženja, ki bi lahko vplivali na občutek varnosti pri krajanah.

2.1.5 Število javnih shodov in javnih prireditev v občini Straža

Preglednica 7: Število javnih shodov in javnih prireditev

Javni shodi in prireditve ter morebitne kršitve na JS in JP	2006	2007	2008	2009
Javne prireditve	8	11	14	12
Javni shodi	0	0	0	0
Kršitve na javnih prireditvah	0	0	0	0
Kršitve na javnih shodih	0	0	0	0
Skupaj	8	11	14	12

Število javnih prireditev se je v zadnjih treh letih na območju občine Straža kar povečalo, Javnih shodov v zadnjih štirih letih ni bilo priglašanih. Sicer pa kršitev na javnih zbiranjih ne beležimo.

2.2 OGROŽENOST VARNOSTI CESTNEGA PROMETA

Zakon o občinskem redarstvu v svojem 3. členu določa, da so naloge na področju zagotavljanja prometne varnosti nadzorovanje varnega in neoviranega cestnega prometa v naseljih ter varovanje cest in okolja v naseljih in na občinskih cestah zunaj naselja, kakor tudi skrb za varnost na občinskih javnih poteh, rekreacijskih in drugih javnih površinah. Tako se v **tem poglavju skupaj obravnavana ogroženost cestnega prometa v naselju in izven naselja ter drugih poteh in javnih površinah.**

Glede na pristojnosti MOR se je podrobneje analiziralo kršitve Zakona o varnosti cestnega prometa in povzročenih prometnih nesrečah in sicer za območje Republike Slovenije ter za območje PP NM.

2.2.1 Kršitve, ugotovljene pri nadzoru cestnega prometa v Republiki Sloveniji

Policisti so v letih 2009 in 2010 ugotovili 418.093 (471.978) kršitev cestnoprometnih predpisov.

Postopek	Št. kršitev		Porast/upad (v %)
	2009	2010	
Opozorilo	62.162	55.752	-10,3
Plačilni nalog	347.002	302.172	-12,9
Posebni plačilni nalog	24.943	24.377	-2,3
Izdaja odločbe v hitrem postopku	3.179	4.846	52,4
Obdoližilni predlog	31.450	30.980	-1,5
Predlog drugemu prekrškovnemu organu	153	152	-0,7

Pri tem so bili kršeni naslednji predpisi:

Predpisi	Št. kršitev		Porast/upad (v %)
	2009	2010	
Zakon o varnosti cestnega prometa	462.426	410.659	-11,2
Zakon o delovnem času in obveznih počitkih mobilnih delavcev ter o zapisovalni opremi v cestnih prevozih	4.194	5.274	25,8
Zakon o javnih cestah	1.843	1.615	-12,4
Zakon o obveznih zavarovanjih v prometu	89	404	...
Zakon o prevozih v cestnem prometu	159	179	12,6
Zakon o prevozu nevarnega blaga	178	148	-16,9
Skupaj	468.889	418.279	-10,8

Navedenih podatkov za občino Straža od Policijske postaje Dolenjske Toplice nismo dobili.

2.2.2 Povzročene prometne nesreče v Republiki Sloveniji in njihove posledice

Leto	Število prometnih nesreč	Nesreče s smrtnim izidom	Nesreče s telesnimi poškod.	Nesreče z mater. škodo	Umrli	Hudo telesno poškod.	Lahko telesno poškod.
2008	23.310	200	8.982	14.128	214	1.101	11.625
2009	20.857	154	8.616	12.087	171	1.061	11.326
2010	21.500	128	7.489	13.883	138	880	9.512
Primerjava 10/09	+ 3 %	- 17 %	- 13 %	+ 15 %	- 20 %	- 17 %	- 16 %

2.2.3 Prometne nesreče v naseljih in izven naselij občine Straža

Preglednica 8: Število prometnih nesreč in posledice od leta 2006 do 2009

Leto	Prometne nesreče				Posledice		
	Vse nesreče	Nesreče s smrtnim izidom	Nesreče s telesnimi poškod.	Nesreče z mater. škodo	Mrtvi	Hudo telesno poškod.	Lahko telesno poškod.
2006	38	1	9	28	1	0	16
2007	43	0	20	23	0	1	23
2008	21	1	8	12	1	3	6
2009	28	0	9	19	0	1	10

Iz tabele je razvidno, da je stanje prometne varnosti iz leta v leto boljše. Zmanjšuje se tako število vseh prometnih nesreč, najpomembnejše je, da število prometnih nesreč s smrtnim izidom in mrtvih v teh prometnih nesrečah upada.

2.2.4 Število prometnih nesreč glede na vzrok

Preglednica 9: Število prometnih nesreč glede na vzrok

VZROK	2006	2007	2008	2009
Neprilagojena hitrost	12	17	3	6
Nepravilna stran/smer	8	6	8	3
Neupoštevanje prednosti	5	6	6	4
Nepravilno prehitevanje	2	1	1	3
Nepravilni premiki z vozilom	1	1	3	3
Neustrezna varnostna razdalja	5	4	0	2
Ostalo	6	9	3	9

V obdobju so najpogostejši vzroki za prometne nesreče vožnja z neprilagojeno hitrostjo, nepravilna stran in smer vožnje ter neupoštevanje prednosti.

Preglednica 10: Število prometnih nesreč in posledic v in izven naselja

V NASELJU	SKUPAJ	mrtvi	Hudo telesno poškodovani	Lahko telesno poškodovani
2006	32	0	0	11
2007	41	1	1	21
2008	17	2	2	6
2009	25	1	1	7
IZVEN NASELJA	SKUPAJ	mrtvi	Hudo telesno poškodovani	Lahko telesno poškodovani
2006	6	0	0	5
2007	2	0	0	2
2008	4	0	1	0
2009	3	0	0	1

Iz tabele je razvidno, da se je največ prometnih nesreč pripeti na cestah izven naselja, kjer so tudi posledice najhujše.

2.3 OGROŽENOST OD KRIMINALNIH POJAVOV

2.3.1 Splošno o kaznivih dejanjih

Ogroženost od kriminalnih pojavov je mogoče ocenjevati na podlagi statističnih in drugih podatkov, ki se nanašajo na število izvršenih kaznivih dejanj, preiskanost kaznivih dejanj in strukturo izvršenih kaznivih dejanj. Zato so v nadaljevanju prikazani podatki o kaznivih dejanjih v Republiki Sloveniji in podatki za območje občine Straža.

2.3.2 Kazniva dejanja v Republiki Sloveniji

Tako je bilo v Republiki Sloveniji v letu 2006 izvršenih 90.354 kaznivih dejanj in v letu 2007 88.197 kaznivih dejanj, v letu 2008 81.917, v letu 2009 87.465 kaznivih dejanj in v letu 2010 89.489.

Glede na pristojnosti redarstev oziroma MOR se je podrobneje analiziralo le kazniva dejanja zoper življenje in telo ter premoženjska kazniva dejanja in sicer za območje Republike Slovenije ter za območje občine Straža.

Preglednica 11: Podatki o kaznivih dejanjih zoper življenje in telo za območje Republike Slovenije.

Vrsta kaznivega dejanja	Št. kaznivih dejanj		Porast/ upad (v %)
	2009	2010	
Uboj - skupaj	35	26	...
dokončan	4	2	...
poskus	31	24	...
Umor - skupaj	16	15	...
dokončan	9	8	...
poskus	7	7	...
Posebno huda telesna poškodba	8	10	...
Huda telesna poškodba	204	206	1,0
Lahka telesna poškodba	1.965	1.966	0,1
Druga kazniva dejanja	174	156	-10,3
Skupaj	2.402	2.379	-1,0

Iz preglednice je razvidno, da gre v letu 2010 za upad kaznivih dejanj zoper življenje in telo in sicer za 1 %.

Preglednica 12: Podatki o kaznivih dejanjih zoper premoženje za območje Republike Slovenije.

Vrsta kaznivega dejanja	Št. kaznivih dejanj		Porast/ upad (v %)
	2009	2010	
Poškodovanje tuje stvari	5.306	4.713	-11,2
Tatvina - skupaj**	43.482	42.292	-2,7
vlom	15.098	13.085	-13,3
drzna tatvina	628	588	-6,4
tatvina motornega vozila	584	529	-9,4
druge tatvine	27.172	28.090	3,4
Rop	479	463	-3,3
Roparska tatvina	106	89	-16,0
Zatajitev	1.479	1.410	-4,7
Klasična goljufija	3.323	3.807	14,6
Požig	76	53	-30,3
Druga kazniva dejanja	1.608	1.490	-7,3
Skupaj	55.859	54.317	-2,8

* Kazniva dejanja zoper premoženje, brez istovrstnih kaznivih dejanj gospo

** Kazniva dejanja po 204. in 205. čl. kazenskega zakonika.

Iz preglednice je razvidno, da gre v letu 2010 za upad kaznivih dejanj zoper premoženje za 2,8 %.

2.3.3 Kazniva dejanja v občini Straža

Po podatkih Policijske postaje Dolenjske Toplice je bilo v letu 2006 117 kaznivih dejanj, leta 2007 81, leta 2008 91 kaznivih dejanj in v letu 2009 93 kaznivih dejanj v občini Straža.

Na območju občine Straža je storjenih tretjina vseh kaznivih dejanj, ki jih obravnava policijska postaja Dolenjske Toplice.

Preglednica 13: Vrste kaznivih dejanj

Vrsta kriminalitete	2006	2007	2008	2009
Celotna	99	67	83	85
KD zoper življenje in telo-skupaj	3	5	2	7
KD LTP	2	4	2	6
KD http	0	1	0	0
KD Ogrožanje varnosti	12	8	12	11
KD nasilje v družini	0	0	2	4
KD zoper premoženje-skupaj	72	41	54	36
KD Tatvine	39	18	18	10
KD Velike tatvine	18	15	8	19
KD Poškodovanje tuje stvari	4	5	10	1
KD Goljufije	6	3	10	3
KD zoper človekov zdravje (prep. droge)	0	0	4	6

2.3.4 Kazniva dejanja v občini Straža po letih

Leto 2006

Na področju kriminalitete se je stanje v letu 2006 poboljšalo glede na obdobje prejšnjega leta, saj beležimo skupno 117 različnih kaznivih dejanj na območju občine Straža, medtem ko je bilo v letu 2005 zabeleženih 142 takih dejanj. Preiskanih je bilo 55 kaznivih dejanj, kar pomeni 55,56 % raziskanost.

Po številu kaznivih dejanj prednjačijo velike tatvine (vlomi), tatvine, goljufije in ogrožanja varnosti.

Leto 2007

Na področju kriminalitete ugotavljamo, da se je stanje v letu 2007 nekoliko izboljšalo, saj beležimo v obdobju skupno 81 različnih kaznivih dejanj na območju občine, medtem ko je bilo v letu 2006 zabeleženih 117 takih dejanj.

Glede na posamezna poglavja kazenskega zakonika izstopajo kazniva dejanja zoper premoženje in sicer smo v letu 2007 obravnavali 41 kaznivih dejanj zoper premoženje, v letu 2006 pa 72 kaznivih dejanj. Tudi pri teh kaznivih dejanj beležimo padec v letu 2007 in sicer za 43 % ali za 31 kaznivih dejanj. Tako smo v letu 2007 obravnavali 15 (18) velikih tatvin, 18 (39) tatvin in 5 (4) različnih poškodovanj tujih stvari. Iz podatkov je razvidno, da gre v primerjavi z letom 2006 za padec velikih tatvin in tatvin, število poškodovanj tujih stvari pa se je povečalo za eno dejanje. Od kaznivih dejanj zoper človekove pravice in svoboščine smo v letu 2007 obravnavali 8 kaznivih dejanj ogrožanje varnosti in 5 kaznivih dejanj zoper življenje in telo, 4 lažje telesne poškodbe in 1 hudo telesno poškodbo.

Leto 2008

Na področju kriminalitete ugotavljamo, da v letu 2008 število kaznivih dejanj naraslo na 91.

Glede na posamezna poglavja kazenskega zakonika izstopajo predvsem kazniva dejanja zoper premoženje in sicer predvsem tatvine (18) poškodovanja tuje stvari (10) in goljufije (10). Obravnavana so bila tudi 4 kazniva dejanja s področja prepovedanih drog.

V letu 2008 so bila obravnavana tudi 2 kazniva dejanja s področja nasilja v družini, saj se je v tem letu spremenila kazenska zakonodaja in so se pred spremembo kazniva dejanja z elementi nasilja v družini obravnavala kot ogrožanje varnosti, nasilništvo, grdo ravnanje,...

Leto 2009

V letu 2009 sta se obravnavala 2 kazniva dejanja več kot v letu 2008, to je 93.

Glede na posamezna poglavja kazenskega zakonika so tudi v letu 2009 na območju občine izstopala predvsem kazniva dejanja zoper premoženje. S področja prepovedanih drog je bilo obravnavanih 6 kaznivih dejanj in zaradi nasilja v družini 4 kazniva dejanja.

2.4 OGROŽENOST JAVNIH ZGRADB IN OBJEKTOV NARAVNE IN KULTURNE DEDIŠČINE

2.4.1 Ogroženosti javnih zgradb in objektov na območju Občine Straža

Na območju Občine Straža so javne stavbe in zgradbe, med katere v prvi vrsti sodijo zgradba občinske stavbe ter druge zgradbe javnega sektorja oziroma ustanov posebnega pomena kamor sodijo pošta in druge ustanove.

Varovanje nekaterih zgoraj navedenih javnih zgradb in objektov je urejeno na podlagi Zakona o zasebnem varovanju in se tako določeni objekti varujejo z najetimi zasebno varnostnimi službami oziroma lastnimi službami za varovanje, glede na varnostno oceno in varnostna tveganja ter na podlagi varnostnega načrta.

V zvezi s tem ni bilo mogoče dobiti konkretnih podatkov, na podlagi katerih bi bilo mogoče ugotoviti stopnjo ogroženosti in varnostna tveganja, dejstvo pa je, da so ti objekti in zgradbe varovane na podlagi bolj ali manj dobre ocene ogroženosti in temu primernega načrta varovanja. Mogoče je potrebno omeniti predvsem denarne ustanove, za katere so v sodelovanju z odgovornimi v policiji oziroma z zasebno varnostnimi službami izdelani načrti varovanja in predvideni izvedbeni ukrepi v primeru kaznivih dejanj in drugih primerih ogrožanja njihove varnosti.

2.4.2 Splošno o naravni in kulturni dediščini

Kulturna dediščina so viri in dokazi človeške zgodovine in kulture, ne glede na njihov izvor, razvoj in ohranjenost (snovna, materialna dediščina) ter s tem povezane kulturne dobrine (nesnovna, nematerialna dediščina). Zaradi njihove kulture, znanstvene in splošno človeške vrednosti sta varstvo in ohranjanje kulturne dediščine v državnem interesu. Bistvena razlika med tradicionalnim in sodobnim varstvom dediščine je v razumevanju, komu varstvo služi.

Naravna dediščina je vse tisto bogastvo, žive in nežive narave, v katero je bil rojen otrok. Prejel jo je kot dediščino dedov in predal jo bo kot svojo zapuščino vsem tistim rodovom, ki bodo lahko živeli samo toliko časa, dokler jim bo življenje s svojim obstojem omogočala narava. Narava je Sloveniji zagotovila celo pahljačo naravnih posebnosti v obliki narodnih, regijskih in krajinskih parkov, naravnih rezervatov in naravnih spomenikov, ki izpolnjujejo prvobitnosti, avtohtonosti, enkratnosti, redkosti, starosti, pestrosti, raznovrstnosti, pričevalnosti ali prepoznavnosti. Vse to je namreč tisti okvir, ki naravi pripenja znak neprecenljive vrednote in plemenite dediščine.

Tradicionalno varstvo naravne in kulturne dediščine temelji predvsem na prepričanju, da je njihov cilj fizična zaščita posameznih kulturnih spomenikov pred propadanjem in pred spremembami, iz varnostnega vidika pa pred poškodovanjem in pred drugimi poskusi ogrožanja.

2.4.3 Konkretna ogroženost zgradb in objektov naravne in kulturne dediščine v

Občini Straža

V OS so zgradbe, objekti, spomeniki, arheološka najdišča in druga območja ter prostori, ki imajo status naravne in kulturne dediščine. V Občini Straža urejajo status naravne in kulturne dediščine različni odloki, sklepi in drugi akti.

Pri pregledovanju problematike v zvezi z varstvom in varovanjem naravne in kulturne dediščine je bilo ugotovljeno, da v zadnjih letih to področje z varnostnega vidika ni bilo posebej ogroženo.

2.4.4 Ogroženost hrambe arhivskega gradiva in predmetov, ki predstavljajo kulturno dediščino

Ogroženost hrambe arhivskega gradiva in predmetov, ki predstavljajo kulturno dediščino, se v bistvu predpostavlja, saj Zakon o zasebnem varovanju v 59. členu določa, da morajo gospodarske družbe, samostojni podjetniki posamezniki, zavodi, državni organi in organizacije, ki hranijo arhivsko gradivo in predmete, ki predstavljajo kulturno dediščino, **obvezno organizirati službo varovanja**, v skladu z navedenim zakonom. Takšnih objektov občina Straža nima.

To varovanje lahko navedeni subjekti zagotovijo na ta način, da organizirajo lastno službo za varovanje ali pa lahko varovanje s pogodbo prenesejo na zasebno varnostno službo, ki ima ustrezno licenco.

2.6 VPLIV VARNOSTNIH RAZMER V SOSEDNJIH OBČINAH

Vpliv sosednjih občin na varnostno problematiko občine Straža lahko pričakujemo predvsem na področju kriminalitete, manj pa s področja javnega reda in miru in področja prometa. S področja kriminalitete je zaznati predvsem pojav kriminalitete povezane z romsko populacijo.

2.7 KLJUČNE UGOTOVITVE

Glede na zgoraj prikazano oceno varnostnih razmer in identificiranje varnostnih potreb, je izkazana potreba po obvladovanju te problematike. Razreševanje problematike na področju kriminalitete, javnega reda in miru in varnosti v cestnem prometu ter drugih obravnavanih področjih terja med drugim tudi vrsto oblik skupnega dela policije, redarske službe in drugih dejavnikov v občini, ki lahko dajo na področju varnosti svoj prispevek. V tej zvezi je potrebno tesno sodelovanje s policijo, zasebno varnostnimi službami, inšpekcijskimi službami ter Občinskim svetom za preventivo in vzgojo v cestnem prometu OS.

Zato mora MOR na območju mesta Straža delovati okrepljeno, čas dela pa je potrebno prilagajati potrebam varnosti. Na ta način bi lahko MOR bistveno več delovalo preventivno in tako lažje delovalo v smeri community policing-a (v skupnost usmerjenega "policijskega" - varnostnega delovanja) ter s tem dejansko prispevalo k izboljšanju varnosti in tudi k povečanju občutka varnosti, ki je še kako pomemben za uresničitev strateškega cilja OPV OS, to je dviga kakovosti življenja in dela občanov ter dvig stopnje varnosti na območju Občine Straža.

Ugotovitve operativne narave in identificiranje kritične infrastrukture v občini, ki mora biti deležna stalne varnostne pozornosti policistov in redarjev pa je zajeta v naslednjem poglavju ocene varnostnih razmer in v poglavju 11. poglavju OPV OS, kjer so določene vrste in obseg nalog Medobčinskega redarstva.

3. IDENTIFICIRANJE IN OBVLADOVANJE VARNOSTNIH TVEGANJ

Za identificiranje in obvladovanje varnostnih tveganj so bila obravnavana varnostna tveganja na področju varnosti cestnega prometa, varnosti občinskih javnih poti ter rekreacijskih in drugih površin, na področju zagotavljanja javnega reda in miru, na področju preprečevanja kriminalnih dejanj, na področju zagotavljanja varnosti javnega premoženja ter naravne in kulturne dediščine, na področju javnih shodov in prireditev ter na področju varstva okolja.

3.1 VARNOSTNA TVEGANJA NA PODROČJU ZAGOTAVLJANJA VARNOSTI CESTNEGA PROMETA

V okviru varnostnih tveganj pri zagotavljanju varnosti cestnega prometa se obravnava nadzorovanje varnega in neoviranega cestnega prometa v naseljih ter varovanje cest in okolja v naseljih in na občinskih cestah zunaj naselja, kakor tudi skrb za varnost na občinskih javnih poteh, rekreacijskih in drugih javnih površinah. Ker je kraj Straža strjeno naselje, se v tem poglavju skupaj obravnavana ogroženost cestnega prometa v naselju in izven naselja ter drugih poteh in javnih površinah.

3.1.2 Prometna varnost

Kot najbolj obremenjena cesta na območju Občine Straža je regionalna cesta, ki vodi skozi Potok – Jurko vas - Vavto vas – Stražo v smeri proti Dvoru. Zmanjšuje se število vseh prometnih nesreč, najpomembnejše pa je, da je število prometnih nesreč s smrtnim izidom in mrtvih v teh prometnih nesrečah v upadanju.

3.1.3 Mirujoči promet

Na področju mirujočega prometa največjo problematiko predstavlja center kraja Straža, kjer so problematične ulice in nekatere javne površine.

Če problematiko nedovoljenega parkiranja razdelimo na območja, pri tem izstopata v največji meri okolici banke in avtobusne postaje v Straži.

Glede na navedeno bo moralo Medobčinsko redarstvo povečati obseg nalog na področju zagotavljanja prometne varnosti v samem centru Straže in predvsem na avtobusni postaji in pri banki. Nujno pa bi bilo potrebno urediti mirujoči promet – urediti oziroma označiti parkirne površine in nato izvajati temeljiti nadzor.

3.1.4 Splošna ocena

Največje število prometnih nesreč z najhujšimi posledicami se zgodi na cesti II. reda št. 419 na območju Občine Straža oziroma na delu lokalnih in drugih cest, katere potekajo čez občino Straža. Kritičnih odsekov na teh cestah ni, saj so se vse prometne nesreče s smrtnim izidom zgodile na različnih relacijah oziroma mestih.

Na območju občine Straža je potrebno izpostaviti ogroženost cestnega prometa na regionalni cesti II. reda. Omenjena cesta je obremenjena zaradi vožnje na delo in iz dela preko tedna, ter tudi zaradi dokaj gostega tovornega prometa. Dodatno je obremenjena tudi v času turistične sezone in preko vikendov, ko se tudi poveča promet motornih koles. Omenjena cesta je v letu 2008 zahtevala 1 smrtno žrtev, v letu 2009 pa na tej relaciji ni bilo smrtne žrtve.

Prav tako je potrebno izpostaviti ogroženost cestnega prometa na drugih lokalnih cestah, saj so ceste zaradi vožnje na delo in iz dela preko tedna prometno zelo obremenjene.

Z vidika varnosti lahko tako zaključimo, da na cestah v občini Straža ni posebne problematike, ki bi narekovala posebno ukrepanje ali zahtevala posebne ukrepe za zagotovitev varnega in nemotenega prometa, seveda pa bo potrebno sprejeti ukrepe za izboljšanje prometne varnosti.

3.2 VARNOSTNA TVEGANJA NA PODROČJU ZAGOTAVLJANJA JAVNEGA REDA IN MIRU

Glede na pristojnosti MOR se v okviru varnostnega tveganja na področju zagotavljanja javnega reda in miru obravnava varnostna tveganja v zvezi **kršitev predpisov o varstvu javnega reda in miru, javnih zbiranjih, varstva okolja ter nekatere druge predpise**, ki določajo prekrške.

Iz varnostne ocene in varnostnih tveganj je razvidno, da so kršitve v letu 2008 in 2009 v upadanju. Več jih je v zasebnih prostorih, kot na javnih prostorih, enakomerno so porazdeljeni čez cel teden, glede na čas storitve prekrškov pa je največ kršitev med 08. in 24. uro.

Iz ocene varnostnih razmer in varnostnih tveganj je bilo ugotovljeno, da je bilo v letu 2008 in 2009 veliko javnih prireditev, ni pa bilo zabeleženih nobenih kršitev.

3.3 VARNOSTNA TVEGANJA NA PODROČJU PREPREČEVANJA KRIMINALNIH DEJANJ

Kazniva dejanja so bila od leta 2005 do 2007 v upadanju (iz 142 na 81 kaznivih dejanj) v 2008 in 2009 pa je zabeležen rahel porast. Večina kaznivih dejanj se nanaša na kazniva dejanja zoper premoženje, na drugem mestu so tatvine in na tretjem mestu je ogrožanje varnosti.

Stanje na področju javnega reda in miru v Občini Straža je zadovoljivo, saj je število kršitev od leta 2005 v upadanju in jih v letu 2009 bilo 28.

3.4 VARNOSTNA TVEGANJA NA PODROČJU ZAGOTAVLJANJA VARNOSTI JAVNEGA PREMOŽENJA TER NARAVNE IN KULTURNE DEDIŠČINE V OS

3.4.1 Varnostna tveganja na področju zagotavljanja varnosti javnega premoženja

Glede na oceno stanja in analizo ogroženosti na področju zagotavljanja varnosti javnega premoženja ter naravne in kulturne dediščine je potrebno upoštevati celovito analizo in oceno ogroženosti in varnostna tveganja. Tak pristop je nujen, saj se lahko ogroža varnost javnega premoženja (tudi naravne in kulturne dediščine) s kaznivimi dejanji, prometnimi nesrečami, prekrški in drugimi kaznivimi ravnanji, kakor tudi z nenaklepnimi ravnanji, s katerimi se lahko poškoduje oziroma uniči javno premoženje.

Prav zaradi tega morajo redarji MOR skrbeti za varnost javnega premoženja pri opravljanju vseh nalog za katere je pristojen in v skladu z 11. poglavjem tega Občinskega programa varnosti OS, kjer so določene vrste in obseg nalog redarja MOR.

3.4.2 Varnostna tveganja na področju zagotavljanja varnosti naravne in kulturne dediščine

Enako velja tudi pri izvajanju nalog zagotavljanja varnosti objektov in zgradb naravne in kulturne dediščine. Pri tem pa velja posebnost, da morajo gospodarske družbe, samostojni podjetniki posamezniki, zavodi, državni organi in organizacije, ki hranijo arhivsko gradivo in predmete, ki predstavljajo kulturno dediščino, obvezno organizirati službo varovanja in v skladu z Uredbo o obveznem organiziranju službe varovanja (ur. list RS, štev.: 43/2008, 16/2009, 22/2010, 17/2011-ZZasV-1), varovanje uskladiti z navedeno uredbo.

V Občini Straža ni takšnih objektov oziroma zgradb, kjer bi bilo potrebno obvezno organizirati službo varovanja. Glede na to, da je varovanje naravne in kulturne dediščine ena izmed nalog občinskih redarjev, je dolžnost redarjev MOR, da tem objektom posvečajo še večjo skrb in da pri izvajanju te naloge sodelujejo s policijo in zasebno varnostnimi službami, ki varujejo navedene zgradbe oziroma objekte.

3.5 OCENA VARNOSTNIH RAZMER V OBČINI STRAŽA S PREDLOGI POTREBNIH UKREPOV

Pri oceni varnostnih razmer smo izhajali iz **petih problemskih sklopov** oz. segmentov ugotavljanja varnostnih razmer (ogroženosti in varnostnih tveganj), in sicer:

- 1. ogroženost in varnostna tveganja cestnega prometa**
- 2. ogroženost in varnostna tveganja občinskih javnih poteh, rekreacijskih in drugih javnih površinah Občine Straža**
- 3. ogroženost in varnostna tveganja javnega reda in miru**
- 4. ogroženost in varnostna tveganja od kaznivih dejanj in drugih kaznivih ravnanj**

5. **ogroženost in varnostna tveganja javnih stavb in objektov naravne in kulturne dediščine**
6. **ogroženost in varnostna tveganja s področja varovanja okolja**

Intenzivnost stopnje varnostnega tveganja je opredeljena od št. 1 naprej, in sicer oznaka 1 pomeni največje varnostno tveganje oz. največjo ogroženost.

1. **OGROŽENOST IN VARNOSTNA TVEGANJA CESTNEGA PROMETA**

Kritične točke z opredelitvijo intenzivnosti stopnje varnostnega tveganja

1. **Območje osnovne šole** katera najbolj izstopa glede prometne varnosti in tranzita vozil nasploh v občini.
⇒ Ciljna skupina: Kolesarji in pešci
2. **Območje centra Straže** katera najbolj izstopa glede prometne varnosti in tranzita vozil nasploh v občini.
⇒ Ciljna skupina: Kolesarji in pešci
3. **Območje poteka regionalne ceste R2-419/1203, občinske lokalne ceste št. LC 295043 (skozi Podgoro) in LC 295053 skozi Zalog, predvsem zaradi večjega tovornega prometa (GG, Novoles, Ekosistemi, Blagovne rezerve, TUŠ, Mercator)**
⇒ Cilja skupina: vsi udeleženci v prometu

Potrebni ukrepi za zmanjšanje varnostnih tveganj:

- ✓ *Ustrezna ureditev prometnih površin za pešce in kolesarje z izgradnjo pločnikov in kolesarskih stez, prioritetno na območju Podgore, Hruševca, Sel, Jurke vasi ter Potoka, kar bi precej pripomoglo k povečanju varnosti pešcev (še posebej otrok), ki so najšibkejši člen v prometu.*

Pristojni organ: občina

- ✓ *Sočasno z izvajanjem investicijskih projektov v občini **graditi in obnavljati prometno infrastrukturo** ter opozarjati ostale upravjalce cest na **izboljšanje rednega in investicijskega vzdrževanja cest.***

Pristojni organ: občina

- ✓ ***Povečati nadzor na parkirnih površinami na kritičnih mestih.** Povečati je potrebno prisotnost redarja v Straže, ki je zaradi postavljenih objektov neposredno ob cesti in pogosto parkiranih vozil zelo slabo pregledno.*

Pristojni organ: redarska služba

- ✓ ***Postavitev dodatne prometne signalizacije** oz. njihove obnove ali nadomestitve **ob pomembnejših objektih javnih služb** (šola, cerkev, kulturni dom, kjer se občasno*

število udeležencev v prometu znatno poveča), v strnjenih naseljih, kjer vozišča oziroma nivo prometnih uslug dopuščajo znatno višje prometne hitrosti od dovoljenih (npr. Podgora, Hruševac,..) **in v križiščih cest, kjer prednostne ceste niso označene.**

Pristojni organ: občina

- ✓ **Redni pregledi in nadzor nad postavitvijo prometne signalizacije** še posebej na vseh ugotovljenih kritičnih točkah in tudi tam, kjer se pojavi potreba.

Pristojni organ: medobčinski inšpektorat in redarstvo

- ✓ **Izvajati ukrepe omejitev hitrosti:** na najbolj kritičnih območjih (OŠ in vrtec, vstop v Stražo pri Lekarni, pri Mercatorju v Straži, Podgora)
 - postaviti ustrezno prometno signalizacijo, rešitev iskati tudi v nameščanju fizičnih ovir ležečih grbin in umiritvenih otokov

Pristojni organ: občina

in pa predvsem hitrosti zmanjševati z:

- pogostejšimi radarskimi kontrolami hitrosti prometa in
- izvajanjem alkotesta, saj je alkohol poleg hitrosti temeljni vzrok prometnih nesreč.

Pristojni organ: policija

- ✓ Spodbujati **izobraževanje redarjev** in s tem še povečati dvig njihove profesionalnosti pri obvladovanju kršiteljev cestno prometnih predpisov

Pristojna organa: medobčinski inšpektorat in redarstvo, občina

- ✓ Izvajati različne **preventivne akcije in izobraževanja učencev osnovne šole, njihovih staršev in ostalih udeležencev v prometu:**

- Izobraževanje učencev prvih razredov o nevarnosti v cestnem prometu in o pravilni hoji po pločniku in uporabi prehoda za pešce ter na uporabo rutk;

Pristojni organi: policija, redarska služba, občinski svet za vzgojo in preventivo v cestnem prometu

- spremljanje in skrb za učence pri uporabi varnih šolskih poti ter ustrezno obveščanje staršev in drugih udeležencev v cestnem prometu na skrajno previdnost, ko vozijo ali hodijo po tako imenovanih šolskih poteh;

Pristojni organi: policija, redarska služba, občinski svet za vzgojo in preventivo v cestnem prometu

- ob zmanjšani vidljivosti poskrbeti za večjo vidnost pešcev z nakupom dodatnih kresničk in z ustreznim informiranjem o dosledni uporabi le-teh oziroma drugih odsevnih teles preko SVVCP in šole, obč. glasila, spletnih strani občine, zloženki;

Pristojni organi: policija, redarska služba, občinski svet za vzgojo in preventivo v cestnem prometu

- seznanjanje in pozivanje voznikov in sopotnikov k doslednemu spoštovanju uporabe varnostnih pasov

Pristojni organ: policija

- informiranje in opozarjanje staršev otrok nižjih razredov osnovne šole in vrtca na pomen in pravilno uporabo otroškega sedeža oziroma varnostnega pasu v vozilu.

Pristojni organ: občinski svet za vzgojo in preventivo v cestnem prometu

- ✓ Izvajati različne **preventivne akcije in izobraževanja mladih kolesarjev:**
- V sodelovanju s firmo Yumicar otrokom v starosti od 7 do 11 let prikazati svet prometa in prometnih znakov iz voznikove perspektive.

Pristojni organ: občinski svet za vzgojo in preventivo v cestnem prometu in Yumicar

- na OŠ Vavta vas pred izvedbo praktičnega dela kolesarskega izpita izvedba predavanja na temo varna vožnja v prometu s kolesom in opozarjanje učencev na nevarnosti in dolžnosti v prometu

Pristojni organ: občinski svet za vzgojo in preventivo v cestnem prometu, policija, redarska služba

- ✓ Izvajati različne **preventivne akcije in izobraževanja voznikov motornih vozil:**
- izvedba predavanj o varni vožnji z motornimi kolesi, razdelitev zloženek, izvedba praktične vožnje na računalniškem simulatorju vožnje motornega kolesa voznikom in
- opozarjanje voznikov motornih koles na nevarnosti v prometu in na dosledno uporabo čelade na glavi med vožnjo z zloženkami in predavanji.

Pristojni organi: policija, občinski svet za vzgojo in preventivo v cestnem prometu, ZŠAM Gorjanci

- ✓ Izvajati različne **preventivne akcije in izobraževanja voznikov traktorjev:**

Pristojni organ: občinski svet za vzgojo in preventivo v cestnem prometu

- v spomladanskem času ob registraciji kmetijskih traktorjev uporabnike traktorjev opozarjati na pravilno vožnjo in na nevarnosti ter pravilno prevažanje potnikov in tovora s traktorji. Cilj: preprečevanje delovnih nesreč

Pristojni organ: občinski svet za vzgojo in preventivo v cestnem prometu

Vse ukrepe infrastrukturne narave je seveda potrebno upoštevati v kontekstu finančne zmožnosti proračuna in celovitosti projektov v občini.

2. OGRROŽENOST IN VARNOSTNA TVEGANJA NA OBČINSKIH JAVNIH POTEH, REKREACIJSKIH IN DRUGIH POVRŠINAH NA OBMOČJU OBČINE STRAŽA

Kritična točka

1. javne poti, rekreacijske in druge javne površine Občine Straža

Naloge na področju zagotavljanja varnosti na občinskih javnih poteh, rekreacijskih in drugih javnih površinah občine Straža navedene v OPV:

- ✓ **ustrezno urejati in vzdrževati javno infrastrukturo**

Pristojni organ: občina

- ✓ s **preventivnimi obhodi** na javnih poteh, rekreacijskih in drugih javnih površinah ter ugotavljanjem vseh tistih ravnanj udeležencev, ki se kažejo predvsem kot kršitve

javnega reda in miru, motenje rekreativnih in zdravstveno rekreativnih dejavnosti, ali kažejo znake kaznivih dejanj oziroma drugih kaznivih ravnanj,

- ✓ z ustnim **opozarjanjem** in opozarjanjem preko sredstev javnega obveščanja o **eventualnih nevarnostih in ogrožanjih**, če se pojavijo na javnih poteh, rekreacijskih in drugih javnih površinah in območjih,
- ✓ s stalnim **sodelovanjem s policisti** in organiziranjem skupnih akcij s PP Dolenjske Toplice, katerih namen je preventivno delovanje in opozarjanje na kršitve in druge nepravilnosti udeležencev in
- ✓ **drugimi oblikami delovanja** (obveščanjem pristojnih o poškodbah na javnih poteh, o nezakonitih odstranitvah signalizacije...).

Pristojni organ: medobčinsko redarstvo

3. **OGROŽENOST IN VARNOSTNA TVEGANJA JAVNEGA REDA IN MIRU**

Kritične točke z opredelitvijo intenzivnosti stopnje varnostnega tveganja

1. **gostinski lokali** (Gostilna Pod Smrekco – Potok, Gostilna Gurman – Jurka vas, Caffè bar »D« - Vavta vas, Bar Racman – Vavta vas, Picerija Nelli – Vavta vas, Kava bar Zamorček – Straža, Pub Ravbar – Straža, Gostilna pri Mari – Straža) zaradi večje možnosti tveganja varnosti javnega reda in miru, ki jo lahko povzročijo: alkoholiziranost, nasilno in drzno vedenje, nedostojno vedenje, povzročanje hrupa...
⇒ Cilja skupina: obiskovalci lokalov, bližnji prebivalci
2. **okolica šole in vrtca**: tu so večje možnosti vandalizma in poškodovanja javnih stvari in objektov, nasilnega in drznega vedenja, povzročanja hrupa...
⇒ Cilja skupina: osnovnošolska mladina, javne ustanove, bližnji prebivalci
3. **prireditveni prostori** (OŠ Vavta vas, stadion v Vavti vasi, Kulturni dom v Straži prostor pri Gasilskem domu v Straži, športni park Breza, in ostali občasni prireditveni prostori) - zaradi večje možnosti tveganja varnosti javnega reda in miru, ki jo lahko povzročijo: alkoholiziranost, nasilno in drzno vedenje, nedostojno vedenje, povzročanje hrupa...
⇒ Cilja skupina: bližnji prebivalci, podjetja, javne ustanove

Potrebni ukrepi za zmanjšanje varnostnih tveganj so naravnani k doseganju dolgoročnih ciljev: zagotoviti varno in mirno počutje ljudi, njihovo neovirano gibanje na javnih krajih in drugih površinah, uporaba javnih objektov, stanovanj in drugih prostorov, nemoteno opravljanje uradnih opravil državnih in drugih organov, organizacij in skupnosti oziroma stanje, s katerim se zagotavlja optimalna varnost znotraj lokalne skupnosti.

Operativni cilji bi zato bili (poleg že navedenih v predlogu OPV):

- ✓ **Izvajati preventivne ukrepe oz. zagotoviti prisotnost ustreznih pristojnih služb na lokacijah in v času, ko se odvijajo prireditve** (spremljanje, nadzor)

Pristojni organi: policija, redarska služba

- ✓ **Izvajati ostale preventivne ukrepe** (predhodni razgovori – pred prireditvijo, opozorila in svetovanje)

Pristojni organi: policija, redarska služba

- ✓ **Informiranje organizatorjev glede ravnanja z vidika zagotovitve ustrezne varnosti** (prijava prireditve, omejitve glede hrupa, zagotovitve ustreznih parkirnih mest in zagotoviti ustrezno pretočnost za obiskovalce in udeležence v prometu)

Pristojni organi: policija, redarska služba, občinska uprava

4. OGROŽENOST IN VARNOSTNA TVEGANJA OD KAZNIVIH DEJANJ IN DRUGIH KAZNIVIH RAVNANJ

Kritične točke z opredelitvijo intenzivnosti stopnje varnostnega tveganja

- 1. center Straže, okolica šole v Vavti vasi, parkirišče pri cerkvi v Vavti vasi:**
ogroženost in tveganje predvsem vlomov v vozila
⇒ Cilja skupina: občani
- 2. okolica šole,** kjer je iz preteklih let večje tveganje varnosti od kriminalnih pojavov kot npr. poškodovanje tuje stvari
⇒ Cilja skupina: občani
- 3. »Govejak«, stadion Vavta vas in park Breza,** kjer je iz preteklih let večje tveganje kriminalnih pojavov
⇒ Cilja skupina: občani

Operativni cilji bi bili:

- ✓ **Ob povečanem pojavu kaznivih dejanj povečati prisotnost ustreznih pristojnih služb na lokacijah, kjer je to potrebno** (spremljanje, nadzor)

Pristojni organi: policija, redarska služba

- ✓ **Informiranje občanov o primernem načinu samozaščitnega ravnanja**

Pristojni organi: policija, redarska služba

4. OGROŽENOST IN VARNOSTNA TVEGANJA JAVNIH STAVB IN OBJEKTOV NARAVNE IN KULTURNE DEDIŠČINE

Kritične točke z opredelitvijo intenzivnosti stopnje varnostnega tveganja

1. javne stavbe (OŠ Vavta vas, Kulturni dom Straža, Občina Straža, mrliška vežica in pokopališča) ogroženost in tveganje varnosti javnih stavb je možno z vidika poškodovanja javnih stavb zaradi nerednega vzdrževanja ali drugih poškodb oz. vandalizma.

⇒ Cilja skupina: koristniki uslug javnih služb

2. objekti naravne in kulturne dediščine (cerkve, spomeniki NOB, mlin in žaga v Vavti vasi; tu so večje možnosti vandalizma in poškodovanja javnih stvari in objektov, nasilnega in drznega vedenja, povzročanja hrupa...

⇒ Cilja skupina: osnovnošolska mladina, javne ustanove, bližnji prebivalci

Operativni cilji bi zato bili (poleg že navedenih v predlogu OPV):

✓ Zagotoviti ustrezno **varovanje javnih stavb in zavarovanje objektov** pred najverjetnejšimi škodnimi dogodki

✓ **sprotno pregledovanje in tekoče vzdrževanje objektov javnih stavb**

✓ ustrezno **urediti in označiti poti izhoda**, izdelati **požarni red...**

Pristojni organi: občinska uprava

✓ **pristojne državne organe opozarjati na potrebnost tekočega vzdrževanja vodotokov**

✓ **podpirati tekoče vzdrževanje objektov naravne in kulturne dediščine v zasebni lasti** (v okviru finančnih zmožnosti občinskega proračuna)

Pristojni organi: občinska uprava

5. OGROŽENOST IN VARNOSTNA TVEGANJA S PODROČJA VAROVANJA OKOLJA

Kritične točke z opredelitvijo intenzivnosti stopnje varnostnega tveganja

1. vodotoki, vodohrani in črpališča (reka Krka, Globočec, Potok in Temenica) ogroženost s področja varovanja okolja je predvsem zaradi možnega odlaganja odpadkov.

⇒ Cilja skupina: občani

2. gozdovi, obronki gozdov in parki (Jurka vas, športni park Breza, letališče, biotopi Zalog

⇒ Cilja skupina: občani

3. kraške jame

⇒ Cilja skupina: občani

Operativni cilji bi zato bili (poleg že navedenih v predlogu OPV):

- ✓ Izvajati permanentna **redna spomladanska čiščenja** na območju celotne občine s poudarkom na zabeleženih območjih, ki so v posameznem letu najbolj kritična.

Pristojni organi: občina, komunala, društva v občini (lovci, jamarji, govedorejci, turistična društva...), šola.

- ✓ **Sanacija črnih odlagališč**

Pristojni organi: občina, komunala, medobčinska inšpekcija

- ✓ **Postaviti opozorilne table** na mesta, kjer pogosto prihaja do onesnaženja okolja

Pristojni organi: občina, medobčinska inšpekcija

- ✓ **Zagotoviti ustrezno varovanje pitne vode** (vodovarstvena območja)

Pristojni organi: občina, komunala, medobčinska inšpekcija

- ✓ **Zagotoviti ustrezno odvajanje in čiščenje odpadne vode** za vse prebivalce v občini in nadzorovati ustreznost izvajanja

Pristojni organi: občina, komunala, medobčinska inšpekcija

- ✓ Ureditev **ravnanja z gradbenimi odpadki** z ustreznim nadzorom in informiranjem

Pristojni organi: občina, medobčinska inšpekcija

- ✓ **Informirati občane o pomenu varovanja okolja ter o potrebnih preventivnih ukrepih** (ravljanje z zaščitnimi sredstvi, načini in termini vnosa gnojevke na kmetijske površine...)

Pristojni organi: občina, medobčinska inšpekcija

- ✓ **Dvigniti okoljsko osveščenost občanov in jih ustrezno informirati** (spodbujati občane k večji rabi ločenega zbiranja odpadkov, k zmanjšanju porabe energije in k povečanju rabe obnovljivih virov energije ter povečanju energetske učinkovitosti, posredovati aktualne informacije iz področja varovanja okolja, eko šola) z izobraževanji, informiranjem in finančnimi spodbudami.

Pristojni organi: občina, komunala, medobčinska inšpekcija, šola.

- ✓ Varovanje okolja **ustrezno zagotoviti skozi prostorsko planiranje** (kot strateški cilj)

3.6 SKLEPNE MISLI IN OPREDELITEV VARNOSTNIH POTREB OBČINE STRAŽA

Glede na identificiranje varnostnih potreb, izhajajoč iz ocene varnostnih razmer, obstaja potreba po obvladovanju varnostnih tveganj. Razreševanje varnostnih tveganj na področju kriminalitete, javnega reda in miru ter varnosti v cestnem prometu in drugih obravnavanih področjih terja vrsto oblik skupnega dela policije, MOR in drugih dejavnikov v OS, ki lahko

dajo na področju varnosti svoj prispevek. V tej zvezi je potrebno tesno sodelovanje s predstavniki policije, varnostnih in zasebno varnostnih služb, inšpekcijskih služb ter Občinskega sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Občine Straža.

V okviru identificiranja in obvladovanja varnostnih tveganj **so nakazani tudi načini obvladovanja varnostnih tveganj** s strani MOR, **hkrati pa so opredeljene tudi varnostne potrebe OS**, izhajajoče iz ocene varnostnih razmer oziroma iz analize in ocene ogroženosti ter varnostnih tveganj.

OBČINA STRAŽA
ŽUPAN ALOJZ KNAFELJ

Priloga 4: PROGRAM IN NAČRT STROKOVNEGA USPOSABLJANJA IN IZPOPOLNJEVANJA OBČINSKIH REDARJEV

Na podlagi 12. člena Zakona o inšpekcijskem nadzoru (Ur.l.RS, št. 43/2007) in Odloka o ustanovitvi skupne občinske uprave – Medobčinski inšpektorat in redarstvo (Ur. list RS št. 25/2011, 29/2011, 30/2011) se za leto 2011 načrtuje sledeči

PROGRAM USPOSABLJANJA IN IZOBRAŽEVANJA V SKUPNI OBČINSKI UPRAVI - MEDOBČINSKI INŠPEKTORAT IN REDARSTVO

Zap.št.	Naziv delovnega mesta	Planirana usposabljanja	Razlog
1	inšpektor - vodja medobčinske inšpekcije in redarstva	usposabljanja iz prekrškovnega prava	sprememba ZP-1
		usposabljanja iz cestnoprometne zakonodaje	sprememba cestne zakonodaje
2	občinski redar	usposabljanja iz prekrškovnega prava	spremembe ZP-1
		usposabljanja iz cestnoprometne zakonodaje	sprememba cestne zakonodaje
		obdobno usposabljanje za obč. redarje	po državnem pravilniku

Pripravila:
Brigita Kalčič,
vodja medobč. inšpekcije in redarstva

Priloga 5: NAVODILA ZA DELO REDARJEV MEDOBČINSKEGA REDARSTVA

**NAVODILA ZA DELO OBČINSKIH REDARJEV
PRILOGA K OBČINSKEMU PROGRAMU VARNOSTI**

IZREKANJE UKREPOV PO 57. B ČLENU ZP-1

**UPORABA: KRŠITVE PREDPISOV O USTAVLJANJU IN PARKIRANJU VOZIL V CESTNEM PROMETU
PREDPIS: ZVCP-1, ODLOK O OBČINSKIH CESTAH**

I. ZAZNAVA KRŠITVE

- osebna zaznava
- uporaba fotoaparata

II. POSTOPEK PO UGOTOVLJENI KRŠITVI

1. IZREK USTNEGA OPOZORILA (53.ČL.ZP-1)

KDAJ: prekršek neznatnega pomena in ocena, da je glede na dejanje opozorilo zadosten ukrep

POGOJ: prisoten kršitelj

KAKO:

- Kršitelju na kraju prekrška predstavi storjeni prekršek
- Izrek ustnega opozorila

EVIDENCA: vnos v prekrškovno aplikacijo brez osebnih podatkov

2. IZREK GLOBE

KDAJ: ni izpolnjen pogoj za izrek ustnega opozorila

KAKO: izdaja plačilnega naloga kršitelju na kraju samem (ob njegovi prisotnosti), ali vročitev plačilnega naloga po pošti (ZUP)

a/ izdaja plačilnega naloga kršitelju na kraju samem

- Kršitelju na kraju prekrška predstavi storjeni prekršek in dokaze
- Zahtevaj identifikacijo osebnih podatkov (zahteva v vpogled osebne izkaznice ali druge veljavne listine, opremljene s fotografijo, ki jo je izdal državni organ, ali s pomočjo oseb, ki to osebo poznajo ali na podlagi drugih dokumentov, iz katerih se da ugotoviti istovetnost), pred identifikacijo kršitelja seznaniti z razlogi identifikacije; če identifikacija ni možna, osebo zadrži (največ 1 uro, če obstaja sum oz. nevarnost pobega, napada ali ogrožanja varnosti- pretehtaj uporabo prisilnih sredstev) in pokliči policijo
- Prepiši osebne podatke v plačilni nalog (obrazec – prazen), v katerega navedi tudi dokaze
- Vroči plačilni nalog kršitelju, če kršitelj ne želi podpisati vročilnice, navedi razloge za nepodpis kršitelja in se podpiši
- Plačilo na kraju prekrška: plačilo zabeleži na duplikatu plačilnega naloga, predaj gotovino iz naslova globe na blagajno občine
- Napiši poročilo o zadržanju osebe in uporabi prisilnih sredstev in ga posreduje vodji medobčinskega redarstva

EVIDENCA: vnos v prekrškovno aplikacijo, predaj gotovino iz naslova globe na blagajno občine

b/ vročitev plačilnega naloga po pošti (ZUP)

- Na vozilo prilepi obvestilo o prekršku (obrazec) v redarski vrečki/lahko samo fotografiraš kršitev
- Vnos obvestila o prekršku v prekrškovno aplikacijo in pridobitev podatkov-navodilo Inpores d.o.o.
- Izdaja plačilnega naloga (obrazec) po določbah ZUP

- Prejem vročilnice: vpis v prekrškovno aplikacijo, v primeru neprejema vročilnice s strani kršitelja- GLEJ NAVODILO O VROČANJU DOKUMENTOV

III. POSTOPEK Z MLADOLETNIMI KRŠITELJI

- Zahtevaj identifikacijo osebnih podatkov (zahteva v vpogled osebne izkaznice ali druge veljavne listine, opremljene s fotografijo, ki jo je izdal državni organ, ali s pomočjo oseb, ki to osebo poznajo ali na podlagi drugih dokumentov, iz katerih se da ugotoviti istovetnost)
- Prepisi osebne podatke v obrazec za mladoletne kršitelje, v katerega navedi tudi dokaze
- Ugotovitev, da je prekršek storil mladoletna oseba, sporoči vodji medobčinskega redarstva

IV. POSTOPEK S TUJCI

POGOJ: prisoten kršitelj

KAKO:

- Izrek ustnega opozorila (glej točko 1) ali izrek globe
- izdaja plačilnega naloga kršitelju na kraju samem

a/ izdaja plačilnega naloga kršitelju na kraju samem

- Kršitelju na kraju prekrška predstavi storjeni prekršek in dokaze
- Zahtevaj identifikacijo osebnih podatkov (zahteva v vpogled osebne izkaznice ali druge veljavne listine, opremljene s fotografijo, ki jo je izdal državni organ, ali s pomočjo oseb, ki to osebo poznajo ali na podlagi drugih dokumentov, iz katerih se da ugotoviti istovetnost), pred identifikacijo kršitelja seznaniti z razlogi identifikacije; če identifikacija ni možna, osebo zadrži (največ 1 uro, če obstaja sum oz. nevarnost pobega, napada ali ogrožanja varnosti- pretehtaj uporabo lisc za vklepanje) in pokliči policijo
- Prepisi osebne podatke v plačilni nalog (obrazec tujci – prazen), v katerega navedi tudi dokaze (duplikat)
- Vroči plačilni nalog kršitelju z vročilnico (bela vročilnica)- če kršitelj ne želi podpisati vročilnice, navedi razloge za nepodpis kršitelja in se podpiši
- Tujec mora plačati globo takoj (plačilo zabeleži na duplikatu plačilnega naloga)
- Če tujec ne želi plačati, ali bi obstajala možnost odhoda ali nima stalnega prebivališča ali ne more dokazati identitete, zaseži potno listino, vozniško dovoljenje oz. drug dokument (obrazec: sklep o začasnem odvzemu potne listine/drugega dokumenta) in mu izdaj potrdilo o zasegu (obrazec: potrdilo o začasnem odvzemu potne listine/drugega dokumenta), pokliči davčnega izvršitelja (tel.št. v seznamu davčnih izvršiteljev) za izvršitev globe-če kršitelj po odvzemu listine še vedno ne plača, predlog za takojšnjo davčno izvršbo pa se še isti dan pošlje po faksu pristojnemu davčnemu uradu; po plačilu globe se zaseženi dokument vrne kršitelju (obrazec: potrdilo o začasnem odvzemu potne listine/drugega dokumenta)
- Napiši poročilo o zadržanju osebe in uporabi prisilnih sredstev in ga posreduj vodji medobčinskega redarstva

EVIDENCA: vnos v prekrškovno aplikacijo, predaj gotovino iz naslova globe na blagajno občine

Pripravila: Brigita Kalčič,
vodja medobčinskega redarstva

NAVODILO O VROČANJU DOKUMENTOV

UPORABA: PLAČILNI NALOGI IN DRUGI DOKUMENTI, KI JIH IZDAJAJO OBČINSKI REDARJI
PROCESNI PREDPIS: ZUP

I. NAČINI VROČANJA:

a/ na kraju prekrška kršitelju neposredno

- z belo vročilnico obr.št. A.13 ali neposredno na plačilnemu nalogu
- Odklonitev sprejema oz. podpisa na vročilnici: razloge za odklonitev zabeleži na vročilnici in se podpiši ter navedi datum in uro
- Evidenca: vpis vročitve v prekrškovno aplikacijo

b/ kršitelju neposredno v prostorih organa

- z belo vročilnico obr.št. A.13 ali neposredno na plačilnemu nalogu
- Odklonitev sprejema oz. podpisa na vročilnici: razloge za odklonitev zabeleži na vročilnici in se podpiši ter navedi datum in uro
- Evidenca: vpis vročitve v prekrškovno aplikacijo

c/ osebno vročanje – 96.a. člen ZUP

- fizične osebe:

- Z ZUP kuverto na naslov stalnega prebivališča kršitelja (podatek stalnega prebivališča pridobljen preko mrlv)
- Evidenca: vpis vročitve v prekrškovno aplikacijo

- pravne osebe, s.p.:

- Z ZUP kuverto na naslov, navedenem v registru
- Evidenca: vpis vročitve v prekrškovno aplikacijo

d/ vročanje po elektronski poti- 91. člen ZUP-E

KOMU:

- Državnim organom, občinam, pravnim osebam, s.p.

KAKO:

- po elektronski poti v varni elektronski predal
- vročitev velja za opravljeno, če naslovnik ne prevzame dokumenta v 15 dneh, ko je bil puščen v varnem elk. Predalu

II. POTEK POSTOPKA PRI PREJEMU VROČILNICE, KJER JE NAVEDENO, DA JE OSEBA PRESELJENA ALI NEZNANA

- opravi vpogled v uradno evidenco oz. pošlji poizvedbo na upravno enoto in poizkusi vročitev na naslovu za vročanje, ki je naveden v dopisu UE
- če po vpogledu ugotoviš, da se je naslovnik preselil/ali ima neznan naslov, v uradni evidenci pa ima še vedno naveden naslov, na katerega si vročal dokument, se vročitev opravi tako, da se vročitev dokumenta (npr. plačilnega naloga) istočasno objavi na oglasni deski sedežne občine in na enotnem državnem portalu
- Vročitev velja za opravljeno po poteku 15 dni od dneva, ko je dokument objavljen na oglasni deski organa sedežne občine in na enotnem državnem portalu e-uprava.

EVIDENCA: vnos vročitve v prekrškovno aplikacijo

Pripravila: Brigita Kalčič,
vodja medobčinskega redarstva

UGOTAVLJANJE ISTOSVETNOSTI

**UPORABA: KRŠITVE PREDPISOV O USTAVLJANJU IN PARKIRANJU VOZIL V CESTNEM PROMETU,
KRŠITVE JAVNEGA REDA IN MIRA, KAZNIVA DEJANJA
KROVNI PREDPIS: ZAKON O OBČINSKEM REDARSTVU**

I. POSTOPEK

POGOJ: oseba, ki s svojim obnašanjem in ravnanjem na določenem kraju ali ob določenem času vzbuja sum, da bo ogrozila varnost ljudi/premoženja ali izvršuje ali je izvršila prekršek ali kaznivo dejanje, ki se preganja po uradni dolžnosti

KAKO:

- Zahtevaj identifikacijo osebnih podatkov (zahteva v vpogled osebne izkaznice ali druge veljavne listine, opremljene s fotografijo, ki jo je izdal državni organ, ali s pomočjo oseb, ki to osebo poznajo ali na podlagi drugih dokumentov, iz katerih se da ugotoviti istovetnost),
- pred identifikacijo kršitelja seznaniti z razlogi identifikacije;
- če identifikacija ni možna, osebo zadržati (največ 1 uro, če obstaja sum oz. nevarnost pobega, napada ali ogrožanja varnosti- pretehtaj uporabo lisic za vklepanje) in pokliči policijo, le-ta prevzame nadaljevanje identifikacijskega postopka
- če ugotoviš, da je listina ponarejena, zadrži osebo (najdlje 1 uro) in pokliči policijo

Pripravila: Brigita Kalčič,
vodja medobčinskega redarstva

ZADRŽANJE STORILCA NA KRAJU KAZNIVEGA DEJANJA ALI PREKRŠKA

UPORABA: KRŠITVE PREDPISOV O USTAVLJANJU IN PARKIRANJU VOZIL V CESTNEM PROMETU, KRŠITVE JAVNEGA REDA IN MIRA, KAZNIVA DEJANJA
KROVNI PREDPIS: ZAKON O OBČINSKEM REDARSTVU

KDAJ:

- storilca prekrška (kadar je obč. redar pristojen za reševanje prekrška)
- osebo, zaloteno pri kaznivem dejanju, ki se preganja na predlog organa (sodišče, policija) ali po uradni dolžnosti in takoj obvesti policijo – zadržana oseba

ČAS ZADRŽANJA:

- do prihoda policistov, vendar ne več kot eno uro

I. POSTOPEK

NAČIN ZADRŽANJA:

- osebo zadrži na kraju dogodka do prihoda policistov ter ji predoči razloge zadržanja; opraviš tudi postopek identifikacije (glej navodilo o ugotavljanju istovetnosti)
- če obstaja možnost, da zadržana oseba pobegne, napade ali ogrozi varnost, pretehtaj uporabo lisic- glej navodilo uporaba prisilnih sredstev
- pazi na kraj dejanja prekrška ali kaznivega dejanja (dokazi!)
- če je oseba pri zadržanju poškodovana, pokliči 112 in obvesti vodjo redarstva
- če obstaja nevarnost napada z orožjem ali drugo nevarno stvarjo (ogrožanje ljudi), izvedi varnostni pregled in zaseži nevarne predmete – glej navodilo o zasegu predmetov, ter obvesti policijo. Če pri varnostnem pregledu najdeš predmete, ki niso nevarni, so pa povezani s prekrškom ali kaznivim dejanjem, jih zaseži in obvesti policijo.

EVIDENCE:

- potrdilo o zasegu/vrnitvi predmetov vroči osebi (obrazec)
- predaja predmetov ustreznemu organu (obrazec)
- poročilo o zadržanju osebe (obrazec)
- poročilo o uporabi prisilnih sredstev (obrazec)

POZOR: VARNOSTNI PREGLED NIKOLI NE IZVAJAJ Z NAMENOM ISKANJA DOKAZOV V POSTOPKU!

OPOMBA:

- **zadržana oseba:** oseba, zalotena pri prekršku ali kaznivem dejanju ter oseba, zadržana zaradi ugotavljanja istovetnosti

Pripravila: Brigita Kalčič,
vodja medobčinskega redarstva

UPORABA PRISILNIH SREDSTEV

**UPORABA: PROTIPRAVEN NAPAD NA OBČ. REDARJA IN NA LJUDI (NAPAD, OGROŽANJE VARNOSTI),
UPIRANJE ZADRŽANJU, POBEG
KROVNI PREDPIS: ZAKON O OBČINSKEM REDARSTVU**

I. POSTOPEK

- sredstva: uporaba fizične sile, lisice (sredstvo za vklepanje), plinski razpršilec
- sredstva za vklepanje: pobeg, upiranje pri zadržanju osebe
- obvesti policijo
- če je oseba poškodovana, pokliči 112 in obvesti vodjo redarstva

EVIDENCE:

- poročilo o uporabi prisilnih sredstev (obrazec)

Pripravila: Brigita Kalčič,
vodja medobčinskega redarstva

ZASEG PREDMETOV

UPORABA: ZJRM, ZVCP-1, OBČINSKI PREDPISI- LE NA PODROČJU DELA OBČINSKEGA REDARSTVA KROVNI PREDPIS: ZAKON O OBČINSKEM REDARSTVU

KDAJ:

- na podlagi odredbe pristojnega organa (npr. sodišča za prekrške), vendar le na področju dela obč. redarstva!!
- pri opravljanju nalog ugotoviš: da ima oseba pri sebi ali na dosegu, npr. v prtljagi ali vozilu, predmete, namenjene za napad ali samopoškodovanje; predmete, s katerimi lahko huje ogrozi javni red ali splošno varnost ljudi ali premoženja; predmete, ki so bili uporabljeni, pridobljeni oz. so nastali s prekrškom ali kaznivim dejanjem
- določbe predpisov, po katerih mora obč. redar zaseči predmete:
 - 11. člen ZJRM-1: acetilen (karbid) ali druge plinske zmesi za pokanje, ki povzročajo vznemirjanje ali občutek ogroženosti; dekorativno orožje, imitacije orožja, orožje, ki je namenjeno za alarm ali signaliziranje ali drugi predmeti, ki so po videzu podobni orožju, kršitelj jih pa nosi, razkazuje ali uporablja na javnem kraju in s tem povzroči vznemirjanje ali občutek ogroženosti
 - 53. člen ZVCP-1: odvzem neupravičeno uporabljene parkirne karte

KAKO:

- Od osebe zahtevaj, naj sama pokaže ali izroči predmet, ki ga je treba zaseči; lahko izvedeš tudi varnostni pregled (glej navodilo zadržanje storilca na kraju kaznivega dejanja ali prekrška) in uporabiš prisilna sredstva (glej navodilo uporaba prisilnih sredstev)
- Skrajno nevarne predmete (razstreliva, strupe...) zaseži samo, če si prepričan, da lahko to storiš na varen način, drugače pokliči policijo, oz. druge organe: gasilce
- Zaseg opravi na način, ki ne poškoduje predmetov (pazi na poškodovanje dokazov)

- Osebi po zasegu izdaj potrdilo o zasegu/vrnitvi predmetov vroči osebi (obrazec)
- Predmete shrani v arhivu organa – kraj in čas hrambe zabeleži v evidenco
- Če predmete pošiljaš pristojnemu organu (npr. parkirno uro upravni enoti), to evidentiraj

EVIDENCE:

- potrdilo o zasegu/vrnitvi predmetov vroči osebi (obrazec)
- predaja predmetov ustreznemu organu (obrazec)
- poročilo o zadržanju osebe (obrazec)
- poročilo o uporabi prisilnih sredstev (obrazec)

Pripravila: Brigita Kalčič,
vodja medobčinskega redarstva

IZREKANJE UKREPOV PO 57. a ČLENU ZP-1

**UPORABA: KRŠITVE S PODROČJA JAVNEGA REDA IN MIRU, VARNOSTI CESTNEGA PROMETA
PREDPIS: ZVCP-1, ZJRM**

I. ZAZNAVA KRŠITVE

- osebna zaznava ali posredna zaznava – pridobitev dokazov in dejstev na podlagi zbranih obvestil in dokazov (izjave prič...)
- uporaba fotoaparata

II. POSTOPEK PO UGOTOVLJENI KRŠITVI

3. IZREK USTNEGA OPOZORILA (53.ČL.ZP-1)

KDAJ: prekršek neznatnega pomena in ocena, da je glede na dejanje opozorilo zadosten ukrep

POGOJ: prisoten kršitelj

KAKO:

- Kršitelju na kraju prekrška predstavi storjeni prekršek
- Izrek ustnega opozorila

EVIDENCA: vnos v prekrškovno aplikacijo brez osebnih podatkov

4. IZREK GLOBE

KDAJ: ni izpolnjen pogoj za izrek ustnega opozorila; PN se lahko izda ob posredni ali neposredni zaznavi prekrška!

KAKO: izdaja plačilnega naloga kršitelju na kraju samem (ob njegovi prisotnosti), ali vročitev plačilnega naloga po pošti (ZUP)

a/ izdaja plačilnega naloga kršitelju na kraju samem

- Kršitelju na kraju prekrška predstavi storjeni prekršek in dokaze- neposredna zaznava, pri posredni izjavi zberi obvestila in dokaze (npr. izjave prič) in jih zapiši na plačilni nalog. Predstavitev dokazov s kratkim opisom dejanskega stanja zaznamuj na plačilnem nalogu.
- Zahtevaj identifikacijo osebnih podatkov (zahteva v vpogled osebne izkaznice ali druge veljavne listine, opremljene s fotografijo, ki jo je izdal državni organ, ali s pomočjo oseb, ki to osebo poznajo ali na podlagi drugih dokumentov, iz katerih se da ugotoviti istovetnost), pred identifikacijo kršitelja seznaniti z razlogi identifikacije; če identifikacija ni možna, osebo zadrži (največ 1 uro, če obstaja sum oz. nevarnost pobega, napada ali ogrožanja varnosti- pretehtaj uporabo lisc za vklepanje) in pokliči policijo
- Prepiši osebne podatke v plačilni nalog (obrazec – prazen), v katerega navedi tudi dokaze in opis dejanskega stanja ter izjavo kršitelja
- Vroči plačilni nalog kršitelju z vročilnico (bela vročilnica ali neposredno na plačilnem nalogu)- če kršitelj ne želi podpisati vročilnice, navedi razloge za nepodpis kršitelja in se podpiši
- Plačilo na kraju prekrška: plačilo zabeleži na duplikatu plačilnega naloga, predaj gotovino iz naslova globe na blagajno občine
- Napiši poročilo o zadržanju osebe in uporabi prisilnih sredstev in ga posreduje vodi medobčinskega redarstva

EVIDENCA: vnos v prekrškovno aplikacijo, predaj gotovino iz naslova globe na blagajno občine

b/ vročitev plačilnega naloga po pošti (ZUP)

- postopek enak kot pri 4a
- Izdaja plačilnega naloga (obrazec) in vročitev po določbah ZUP

- Prejem vročilnice: vpis v prekrškovno aplikacijo, v primeru neprejema vročilnice s strani kršitelja- GLEJ NAVODILO O VROČANJU DOKUMENTOV

III. POSTOPEK S TUJCI

POGOJ: prisoten kršitelj

KAKO:

- Izrek ustnega opozorila (glej točko 1) ali izrek globe
- izdaja plačilnega naloga kršitelju na kraju samem

a/ izdaja plačilnega naloga kršitelju na kraju samem

- Kršitelju na kraju prekrška predstavi storjeni prekršek in dokaze- neposredna zaznava, pri posredni izjavi zberi obvestila in dokaze (npr. izjave prič) in jih zapiši na plačilni nalog. Predstavitev dokazov zaznamuj na plačilnem nalogu.
- Zahtevaj identifikacijo osebnih podatkov (zahteva v vpogled osebne izkaznice ali druge veljavne listine, opremljene s fotografijo, ki jo je izdal državni organ, ali s pomočjo oseb, ki to osebo poznajo ali na podlagi drugih dokumentov, iz katerih se da ugotoviti istovetnost), pred identifikacijo kršitelja seznanj z razlogi identifikacije; če identifikacija ni možna, osebo zadrži (največ 1 uro, če obstaja sum oz. nevarnost pobega, napada ali ogrožanja varnosti- pretehtaj uporabo prisilnih sredstev) in pokliči policijo
- Prepiši osebne podatke v plačilni nalog (obrazec tujci – prazen), v katerega navedi tudi dokaze in opis dejanskega stanja ter izjavo kršitelja (duplikat)
- Vroči plačilni nalog kršitelju z vročilnico (bela vročilnica) ali neposredno na plač. nalogu- če kršitelj ne želi podpisati vročilnice, navedi razloge za nepodpis kršitelja in se podpiši
- Tujec mora plačati globo takoj (plačilo zabeleži na duplikatu plačilnega naloga)
- Če tujec ne želi plačati, ali bi obstajala možnost odhoda ali nima stalnega prebivališča ali ne more dokazati identitete, zaseži potno listino, vozniško dovoljenje oz. drug dokument (obrazec: sklep o začasnem odvzemu potne listine/drugega dokumenta) in mu izdaj potrdilo o zasegu (obrazec: potrdilo o začasnem odvzemu potne listine/drugega dokumenta), pokliči davčnega izvršitelja (tel.št. v seznamu davčnih izvršiteljev) za izvršitev globe-če kršitelj po odvzemu listine še vedno ne plača, predlog za takojšnjo davčno izvršbo pa se še isti dan pošlje po faksu pristojnemu davčnemu uradu; po plačilu globe se zaseženi dokument vrne kršitelju (obrazec: potrdilo o začasnem odvzemu potne listine/drugega dokumenta)
- Napiši poročilo o zadržanju osebe in uporabi prisilnih sredstev in ga posreduj vodji medobčinskega redarstva

EVIDENCA: vnos v prekrškovno aplikacijo, predaj gotovino iz naslova globe na blagajno občine

Pripravila: Brigita Kalčič,
vodja medobčinskega redarstva

NAVODILA ZA UKREPANJE OBČINSKIH REDARJEV OB IZREDNIH DOGODKIH – SISTEM ALARMIRANJA

Postopek:

- Po zaznavi izrednega dogodka, čim hitreje obvesti pristojen organ (glej spodnji seznam) in obvesti vodjo medobčinskega redarstva
- Po svoji zmožnosti zaščiti okolico oz. prepreči oz. odstrani dodaten pojav, ki bi ogrožalo okolico

Seznam pomembnejših števil:

Zap.št.	Področje/izredni dogodek	Organizacija	Tel. št.
1	Cestni promet (ovire, zimska služba..)		
	- CESTE	CGP, cestni preglednik	041 516 433
		sektor CGP VC NM	07 394 28 66
		regijski center za obveščanje	112, 07 332 50 73
		operativno komunikacijski center	113, 07 338 15 21
		PP Dol. Toplice	07 306 50 06
2	Ostali izredni dogodki	regijski center za obveščanje	112, 07 332 50 73
		operativno komunikacijski center	113, 07 338 15 21
		PP Dol. Toplice	07 306 50 06

Pripravila: Brigita Kalčič,
vodja medobčinskega redarstva

Priloga 6: PISNI PROTOKOL O SODELOVANJU S POLICIJSKO POSTAJO DOLENJSKE TOPLICE

Občina Straža, Ulica talcev 9, 8351 Straža,
ki jo zastopa Alojz Knafelj, župan

in

PP Dolenjske Toplice, Zdraviliški trg 2, Dolenjske Toplice,
ki ga zastopa Željko Hvalec, komandir

sklepata

PISNI PROTOKOL

o sodelovanju medobčinske redarske službe in policijske postaje

1. člen

Ta protokol ureja medsebojno sodelovanje medobčinske redarske službe (v nadaljevanju: redarska služba) za Občino Stražo in PP Dolenjske Toplice.

2. člen

S tem protokolom se dogovori:

1. PP Dolenjske Toplice in redarska služba izvajata skupne akcije oz. skupni nadzor nad cestno-prometnimi predpisi in predpisi, ki urejajo javni red in mir. V ta namen vodja redarske službe in komandir PP Dol. Toplice oz. po njih pooblaščen osebe pripravita razpored skupnega dela oz usklajujeta medsebojne akcije ter določita področje nadzora (glede na prioritete oz. aktualno problematiko). Dogovori se, da naj bi bil skupni nadzor najmanj 1 mesečno.. Pri skupnem nadzoru se izmenoma uporablja vozila PP Dolenjske Toplice in redarske službe.
2. PP Dolenjske Toplice in redarska služba se zavezujeta, da si bosta medsebojno ažurno zagotavljala pomoč pri izmenjavi informacij na področju varnostne in druge problematike ter v zvezi z navedenim predlagala sprejem ustreznih ukrepov ter si sporočala ugotovljene kršitve. Prav tako si zavezujeta na željo organa zagotavljati pomoč pri delu na terenu.
3. PP Dolenjske Toplice in redarska služba lahko po potrebi izvajata skupne preventivne akcije na področju varnosti cestnega prometa. O načinu in vsebini preventivne akcije se dogovorita vodja redarske službe in komandir PP Dol. Toplice oz. po njih pooblaščen osebe.
4. Pri komuniciranju obeh organov se uporabljajo sledeči kontakti:

Redarska služba: brigita.kalcic@siol.net, 041 667 334

PP Dolenjske Toplice: bostjan.klobucar@policija.si, 031 312 601.

3. člen

Protokol je priloga Občinskemu programu varnosti (OPV) Občine Straža.
Protokol se ažurira po potrebi, na željo posameznega podpisnika.

4. člen

Protokol stopi v veljavo z dnem podpisa uvodoma navedenih podpisnikov, prav tako se z dnem podpisa protokol začne uporabljati.

5. člen

Ta protokol je sestavljen v dveh enakih izvodih, od katerih prejmeta podpisnika vsak po en izvod.

Številka:
Datum: 9.5.2011

Občina Straža
Alojz Knafelj, župan

Številka:
Datum:

PP Dolenjske Toplice
Željko Hvalec

Priloga 7: PISNI DOGOVOR O SODELOVANJU Z VARNOSTNIKI ZASEBNO VARNOSTNIH SLUŽB

Ker na območju Občine Straža ni posebnih varnostnih tveganj, ki bi pomenile skupno konstantno sodelovanje z zasebno varnostnimi službami, se ocenjuje, da priprava pisnega dogovora v ta namen ni potrebna.

**Priloga 8: PISNI DOGOVOR O SODELOVANJU MEDOBČINSKEGA REDARSTVA
V OBČINSKEM SISTEMU ZAŠČITE IN REŠEVANJA**

Redarji bodo pri svojem delu upoštevali navodila iz 17. in 18. točke OPV, zato posebnega dogovora ni potrebno skleniti.

Priloga 9: POROČILA O DELU MEDOBČINSKEGA REDARSTVA ZA OBČINE DOLENJSKE TOPLICE, MIRNA PEČ ŽUŽEMBERK IN STRAŽA

Vodja MOR mesečno pošilja občinam soustanoviteljicam poročila o delu MOR. Prav tako pa se enkrat letno na občinskem svetu poroča o delovanju, problematiki in o predlogih za boljše delovanje MOR-a.

Vsebina mesečnega poročila:

- statistika dela redarjev v določenem obdobju v primerjavi z prejšnjim mesecem in istim obdobjem preteklega leta (št. izdanih plačilnih nalogov, št. ugovorov, št. ZSV, št. odločb o prekršku, št. izterjav, finančno poročilo....)

Priloga 10: INTERNA POROČILA MEDOBČINSKEGA REDARSTVA

Gre za poročila v skladu z Zakonom o občinskem redarstvu, in sicer:

- poročilo o zadržanju osebe in uporabi prisilnih sredstev
- obvestilo o telesni poškodbi ali smrti osebe med postopkom
- zapisnik komisije za oceno uporabe prisilnih sredstev

Priloga 11: INŠPEKCIJSKA POROČILA (ZAPISNIKI) O DELOVANJU MEDOBČINSKEGA REDARSTVA ZA OBČINE DOLENJSKE TOPLICE, MIRNA PEČ, ŽUŽEMBERK IN STRAŽA

Gre za poročila nadzornega organa za nadzor redarstva: župan, MNZ in inšpekcija za notranje zadeve v skladu z Zakonom o občinskem redarstvu.

Priloga 12: SEZNAM EVIDENC MEDOBČINSKEGA REDARSTVA ZA OBČINE DOLENJSKE TOPLICE, MIRNA PEČ, ŽUŽEMBERK IN STRAŽA KOT PREKRŠKOVNEGA ORGANA

Evidence so:

- vpisnik za zadeve, v katerih se izda plačilni nalog (Pn vpisnik),
- vpisnik za zadeve, v katerih se izda odločba (Odl vpisnik) in
- vpisnik za zadeve, v katerih se vloži obdolžilni predlog (Obp vpisnik).
- seznam odvzetih predmetov in
- evidenca zapadle, neplačane globe, povprečnine, stroškov postopka, odvzete premoženjske koristi in kazni za kršitev postopka ter uklonilnih zaporov.

Priloga 13: EVIDENCA NARAVNE IN KULTURNE DEDIŠČINE

Zavarovana območja v občini Straža

ID št.	Ime območja	Pravna podlaga:	Status območja:	Opis
1236	Luknja	Odlok o razglasitvi naravnih znamenitosti in nepremičnih kulturnih in zgodovinskih spomenikov v mestni občini Novo mesto (Ur. l. RS, št. 38/92 in 37/99)	naravni spomenik	Kompleksen objekt naravne dediščine regionalnega pomena, najdišče ogrožene živalske vrste
1246	Reka Temenica		naravni spomenik	Reka temenica je največja dolenska ponikalnica, ob njej se vrstijo aktivni ter fosili požiralniki in več km dolga fosilna struga
1210	Straško brezno		naravni spomenik	Z gozdom porasla dolina med Vavto vasjo in Drganjimi seli. Geomorfološki podzemeljski naravni spomenik.

Območja Natura 2000

Kvalifikacijske vrste in habitatni tipi na Natura 2000 območjih, ki se nahajajo na območju občine Straža

IME OBMOČJA	VRSTE (slovensko ime)	VRSTE (latinsko ime)	EU Koda	HABITATNI TIPI	EU Koda	Koda Physis
Temenica, SCI, SI3000049	močvirska sklednica	<i>Emys orbicularis</i>	1220	Vodotoki v nižinskem in montanskem pasu z	3260	24.4
	vidra	<i>Lutra lutra</i>	1355			
Ajdovska planota, SCI, SI3000188	človeška ribica*	<i>Proteus anguinus*</i>	1186	Ilirski bukovi gozdovi (Fagus sylvatica (Aremonio-Fagion))	91K0	41.1C
	črtasti	<i>Callimorpha</i>	1078			
	drobnovratnik	<i>Leptodirus</i>	4019			
	veliki podkovnjak	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>	1304	Jame, ki niso odprte za javnost	8310	65
	navadni	<i>Myotis myotis</i>	1324			
rjavi medved*	<i>Ursus arctos*</i>	1354				
Krka, SCI, SI3000227	človeška ribica*	<i>Proteus anguinus*</i>	1186	Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (Erythronio-Carpinion)	91L0	41.2A
	močvirska	<i>Emys orbicularis</i>	1220			
	sulec	<i>Huco huco</i>	1105			
	platnica	<i>Rutilus pigus</i>	1114	Jame, ki niso odprte za javnost	8310	65
	zvezdogled	<i>Gobio</i>	1122			
	bolen	<i>Aspius aspius</i>	1130	Vodotoki v nižinskem in montanskem pasu z vodno vegetacijo zvez Ranunculion fluitantis in Callitricho-Batrachion	3260	24.4
	pezdirk	<i>Rhodeus sericeus</i>	1134			
	pohra	<i>Barbus</i>	1138			
	zlata nežica	<i>Sabanejewia</i>	1146			
	upiravec	<i>Zingel streber</i>	1160			
	velika nežica	<i>Cobitis elongata</i>	2533			
	ozki vretenec	<i>Vertigo</i>	1014			
navadni	<i>Unio crassus</i>	1032				

	<u>črtasti</u>	<i>Callimorpha quadrin punctaria*</i>	1078		
	<u>bober</u>	<i>Castor fiber</i>	1337		
	<u>vidra</u>	<i>Lutra lutra</i>	1355		
Petanjska jama, SCI, SI3000187	človeška ribica*	<u>Proteus anguinus*</u>	1186	<u>Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (Erythronio-Carpinion)</u>	91L0 41.2A
				<u>Jame, ki niso odprte za javnost</u>	8310 65

* prednostna vrsta

Naravne vrednote

Naravne vrednote na območju občine Straža

Evid. št	Ime	Zvrst	Pomen	Opis
128 V	Krka	hidr, geomorf, (geomorfp, geol, zool, ekos)	državni	Osrednji dolenski vodotok, desni pritok Save
4509	Rumanja vas - lipa	drev	lokalni	Lipa ob kapelici v Rumanji vasi
8341	Brezova Reber	ekos	lokalni	Gozdni rezervat hrasta in bukve na strmi prisojni legi severozahodno od Gorenje Straže
8488	Zalog - zalit glinokop	hidr, ekos, zool, bot	državni	Z vodo zaliti opuščeni deli glinokopa zahodno od Zaloga
8493	Potok	hidr, ekos	lokalni	Potok s poplavno ravnico v plitvem krasu ob reki Krki, desni pritok Krke pri vasi Potok
8600	Temenica - Prečenska kotlina	hidr, ekos	državni	Reka s poplavno ravnico od izvira v Luknji do izliva v Krko
44372	Straško brezno	geomorfp	državni	Poševno ali stopnjasto brezno
44570	Prepadna jama na Drganjih selih	geomorfp	državni	Brezno
44571	Jelenca	geomorfp	državni	Jama z breznom in etažami, poševna jama
44573*	Pasja jama	geomorfp	državni	Spodmol, kevdrč
44576	Jama pod Smrekco	geomorfp	državni	Spodmol, kevdrč
44577	Vodno brezno	geomorfp	državni	Brezno
45671	Brezno 2 pri gozdarski koči v oddelku 17	geomorfp	državni	Poševno ali stopnjasto brezno
+pNV	Globočec - Vavta vas	hidr, geomorf, zool		Značilen hudourni potok na plitvem krasu. Podzemski tok je habitat človeške ribice.

*Pasja jama se nahaja tik za mejo občine Straža
+ A. Hudoklin (ZRSVN, OE Novo mesto) - pisno (27.5.2010, 15.6.2010).

Ekološko pomembna območja
Ekološko pomembna območja v občini Straža

KODA	IME
65100	Krka - reka
62200	Ajdovska planota
62300	Temenica
68300	Petanjska jama

Arheološka dediščina

Arheološka dediščina so zemljišča in zemeljske plasti, ki hranijo sledove človekovega delovanja v zgodovinskih obdobjih, in predmeti iz teh plasti oziroma obdobj, ne glede na to ali so na kopnem ali pod vodo. Na območju Straža se nahaja 6 evidentiranih enot arheološke dediščine. Enote arheološke dediščine na območju občine Straža z pripadajočo evidenčno številko enote so naslednje:

- **#21413** **Jurka vas - Arheološko območje Pučne**

Na zračnih posnetkih je vidnih več ovalnih jarkov, ki predstavljajo domnevno prazgodovinsko naselbino ali grobišče. Arheološko območje leži na jugozahodnem robu Jurke vasi, južno od ceste Novo mesto - Dolenjske Toplice. Glede na oceno ogroženost enota spada med skrajno ogroženo dediščino. Glede na smernice za enoto veljajo splošne usmeritve za varovanje arheološke dediščine.

- **#21412** **Rumanja vas - Arheološko območje Rumanja vas**

Na zračnih posnetkih je vidna skupina pravokotnih jarkastih objektov in jam, kar predstavlja domnevno prazgodovinsko ali rimskodobno naselbino. Arheološko območje leži na poljih južno od Rumanje vasi ob cesti proti Drganjim selom. Glede na oceno ogroženost enota spada med skrajno ogroženo dediščino. Glede na smernice za enoto veljajo splošne usmeritve za varovanje arheološke dediščine.

- **#9475** **Straža pri Novem mestu - Arheološko najdišče Gorenja Straža**

Arheološko najdišče predstavlja redok primer nižinskega železnodobnega gradišča, z njim povezane gomile in železarske objekte. Najdišče je delno pozidano. Arheološko najdišče leži na ledini Gradišče, med železniško progo in reko Krko, zahodno od mostu v Straži. Glede na oceno ogroženost enota spada med skrajno ogroženo dediščino. Glede na smernice za enoto veljajo splošne usmeritve za varovanje arheološke dediščine.

- **#22750** **Straža pri Novem mestu - Arheološko območje Dolenja Straža**

Ekstenzivni terenski pregled na trasi telefonskega omrežja Bršljin - Prečna - Straža je pokazal prisotnost prazgodovinskih in rimskodobnih najdb naselbinske narave. Najdišče ni izkopano. Arheološko območje obsega travnike in polja med Gorenjo in Dolenjo Stražo. Glede na oceno ogroženost enota spada med skrajno ogroženo

dediščino. Glede na smernice za enoto veljajo splošne usmeritve za varovanje arheološke dediščine.

• **#21420** **Vavta vas – Arheološko območje Loke**

Na zračnih posnetkih je vidna skupina šestih pravokotnih jarkastih objektov. Pri ekstenzivnem pregledu leta 2005 so bili odkriti rimskodobni predmeti. Domnevamo, da gre za rimskodobno naselbino. Arheološko območje leži na travnikih južno od naselja, ob cesti proti Drganjim selom. Glede na oceno ogroženost enota spada med skrajno ogroženo dediščino. Glede na smernice za enoto veljajo splošne usmeritve za varovanje arheološke dediščine.

• **#15642** **Zalog pri Prečni – Arheološko območje Zalog.**

Na zračnih posnetkih so vidne strukture, ki predstavljajo nek srednjeveški (verjetno vodni grad) in domnevne prazgodovinske ter rimskodobne naselbinske ostaline. Arheološko območje leži na poplavni ravnici reke Temenice in na rahlo dvignjenem terenu med železniško progo in letališko stezo severno ter severozahodno od naselja Zalog. Glede na oceno ogroženost enota spada med skrajno ogroženo dediščino. Glede na smernice za enoto veljajo splošne usmeritve za varovanje arheološke dediščine.

1.1.1. Stavbna dediščina

Stavbno dediščino sestavljajo sakralni (cerkve, kapelice, znamenja), sakralno-profani (npr. samostani, župnišča) in profani objekti (tudi etnološka dediščina). Usmeritve in varovanje se nanaša tudi na tehniško dediščino (območja stavb, skupine stavb, orodja, naprave in stroji ter drugi predmeti, ki pričajo o razvoju proizvodnih sredstev, tehnologije in tehnične kulture v Sloveniji).

V stavbno dediščino se lahko posega z vzdrževalnimi, sanacijskimi in obnovitvenimi deli v smislu boljše prezentacije objekta v skladu s kulturnovarsvenimi pogoji in soglasjem ter določili konservatorskega programa.

1.1.1.1. Profana stavbna dediščina (11 enot)

Je najštevilčnejši tip dediščine v občini. Večina enot profane stavbne dediščine predstavlja podeželska stavbna dediščina, ki je povezana z nekdanjim kmečkim ali kmečko-obrtnim načinom življenja. Enote profane stavbne dediščine na območju občine Straža z pripadajočo evidenčno številko enote so naslednje:

• **#21957** **Dolnje Mraševo – Domačija Dolnje Mraševo 6**

Domačijo sestavljajo vrhkletna iz kamna zidana hiša s tradicionalnim notranjim razporedom prostorov, hlev s podom in kaščo s sredine 19. stol. in 1955 predelani: toplar na tri pare oken, svinjak in vodnjak. Dolnje Mraševo 6. Domačija stoji ob vaškem znamenju, v zahodnem delu vasi. Glede na oceno ogroženost enota spada med

potencialno ogroženo dediščino. Glede na smernice za enoto veljajo splošne usmeritve za varovanje stavbne dediščine.

• **#21967** **Jurka vas – Domačija Jurka vas 13 in 15**

Domačijo sestavljajo pritlična, iz kamna zidana hiša (1894), vrhkletna preužitkarska hiša (1832), toplar na štiri pare oken (1855), kašča s svinjaki (1940), vodnjak in kamnita miza ter lopa za orodje in stroje. Jurka vas 13 in 15. Domačija stoji v središču vasi, južno od ceste Novo mesto – Dolenjske Toplice. Glede na oceno ogroženost enota ni ogrožena. Glede na smernice za enoto veljajo splošne usmeritve za varovanje stavbne dediščine.

• **#22520** **Potok pri Straži – Golobova mlin in žaga**

Valjčni mlin z ohranjenimi mlinskimi napravami ne deluje od sedemdesetih let 20. stol. Ob mlinu je objekt žage, žagarske naprave so odstranjene. Jez je umeten. Potok la. Mlin in žaga stojita na desnem bregu reke Krke, v severovzhodnem delu zaselka Volavče, ob cesti Novo mesto – Vavta vas. Glede na oceno ogroženost enota spada med potencialno ogroženo dediščino. Glede na smernice za enoto veljajo splošne usmeritve za varovanje stavbne dediščine in splošne usmeritve za posebne tipe dediščine – tehniška dediščina.

• **#21978** **Potok pri Straži – Leseni most**

Eden izmed redkih, v celoti lesenih mostov na Krki, zgrajen na lokaciji nekdanjega broda. Čezenj poteka motorni promet. Konec 20. stoletja temeljito obnovljen v tradicionalnem slogu gradnje. Most preči reko Krko in povezuje naselji Potok na desnem in Loke na levem bregu. Stoji zahodno od Novega mesta. Glede na oceno ogroženost enota ni ogrožena. Glede na smernice za enoto veljajo splošne usmeritve za posebne tipe dediščine – tehniška dediščina.

• **#16362** **Prapreče pri Straži – Kozolec na domačiji Prapreče 23**

Toplar iz 1922 na štiri pare oken z gankom in simetrično dvokapno streho. Zgrajen je iz tesanega in žaganega hrastovega ter smrekovega lesa. Nosilni stebri stojijo na kamnitih podstavkih. Kozolec stoji v sklopu domačije Prapreče pri Straži 23, v severovzhodnem delu vasi. Glede na oceno ogroženost enota spada med potencialno ogroženo dediščino. Glede na smernice za enoto veljajo splošne usmeritve za varovanje stavbne dediščine.

• **#22523** **Rumanja vas – Benkovičeva hiša**

Vrhkletna, iz kamna in opeke zidana nekdanja furmanska gostilna, z ohranjenim notranjim razporedom prostorov in nekaj notranje opreme. Fasada je členjena, na portalu je letnica 1914. Rumanja vas 20. Hiša stoji ob cesti Novo mesto – Dolenjske Toplice, v zahodnem delu vasi, nasproti vaške kapelice. Glede na oceno ogroženost enota spada med potencialno ogroženo dediščino. Glede na smernice za enoto veljajo splošne usmeritve za varovanje stavbne dediščine.

• **#21983** **Rumanja vas - Hiša Rumanja vas 26**

Pritlična, iz kamna zidana hiša pravokotnega tlorisa ima ohranjen tradicionalen notranji raspored prostorov in predelano zunanjsčino (okna, fasada). Na lesenem portalu je letnica 1863. Rumanja vas 26. Hiša stoji ob cesti Novo mesto - Dolenjske Toplice, v zahodnem delu naselja. Glede na oceno ogroženost enota spada med potencialno ogroženo dediščino. Glede na smernice za enoto veljajo splošne usmeritve za varovanje stavbne dediščine.

• **#21982** **Rumanja vas - Medetova hiša**

Vrhkletna, iz kamna zidana hiša, s tlorisom v obliki črke L, ima ohranjen tradicionalen notranji raspored prostorov. Na lesenem portalu je letnica 1886. Hiša stoji ob cesti Novo mesto - Dolenjske Toplice, ob novi hiši Rumanja vas 22, nasproti vaške kapelice. Glede na oceno ogroženost enota spada med dediščino manjše ogroženosti. Glede na smernice za enoto veljajo splošne usmeritve za varovanje stavbne dediščine.

• **#18176** **Straža pri Novem mestu - Šimančkov toplar na Selih**

Kozolec na tri pare oken z gankom in simetrično dvokopano streho. Zgrajen je iz žaganega in delno ročno obdelanega smrekovega in hrastovega lesa. Nosilni stebri stojijo na kamnitih podstavkih. Toplar stoji v sklopu domačije Sela 10, v zaselku Spodnji Hrušavec, zahodno od Straže. Glede na oceno ogroženost enota spada med potencialno ogroženo dediščino. Glede na smernice za enoto veljajo splošne usmeritve za varovanje stavbne dediščine.

• **#26456** **Vavta vas - Bevčev skedenj**

Lesen in delno podkleten skedenj iz 1844 je zgrajen iz tesanih hrastovih in bukovih plohov. Njegovo pritličje sestavljajo trije prostori, v enem od njih je pod stropom vgrajena dera. Zidan kletni del je dvoprostoren. Do 1975 je bil krit s slamo. Skedenj stoji na domačiji Vavta vas 55, v središču naselja. Podatki o ogroženosti in splošnih usmeritvah varovanja nam niso bili dostopni.

• **#18172** **Vavta vas - Dularjev mlin in žaga.**

Eden največjih mlinarsko - žagarskih objektov na Krki z edinstvenim pogonom in prenosom vrtilnega momenta. Mlin je v zidani stavbi, tri žage venecianke pa so v lesenem objektu. Jez je umeten. Naprave ne obratujejo. avta vas 24. Mlin in žaga stojita na desnem bregu reke Krke, ob cesti in mostu, ki pelje iz Novega mesta v Stražo.

Pri skrbi za tovrstne dediščine nastajajo problemi z nadomestnimi gradnjami, ki so v zadnjih letih že začele močno degradirati nekatera naselja. Glede na to, da se je pri varovanju potrebno izogniti zgolj točkovnemu varovanju posamičnih enot dediščine, se ocenjuje, da nadomestne gradnje posredno vplivajo na značilnosti umestitve posamezne enote kulturne dediščine v prostor. Glede na oceno ogroženost enota spada med resno ogroženo dediščino. Objekt je v izredno slabem stanju, delno pa so še ohranjene pogonske naprave,

ki jih je ob prenovi objekta potrebno ohraniti. Glede na smernice za enoto veljajo splošne usmeritve za varovanje stavbne dediščine in splošne usmeritve za posebne tipe dediščine - tehniška dediščina.

1.1.1.2. Sakralna stavbna dediščina: 16 enot

Je tista vrst dediščine (cerkve, kapele, znamenja), ki je najbolj redno vzdrževana, zato je tudi njeno materialno stanje relativno dobro. Status kulturnega spomenika lokalnega pomena ima večina cerkva. Enote sakralne stavbne dediščine na območju občine Straža z pripadajočo evidenčno številko enote so naslednje:

- **#2631 Drganja sela - Cerkev Marije Tolažnice žalostnih**

Srednjeveška cerkev je bila v začetku 18. stol. temeljito barokizirana. Oltarna oprema je iz prve polovice 18. stol. Cerkev stoji na pokopališču na robu vasi. Glede na oceno ogroženost enota spada med potencialno ogroženo dediščino. Glede na smernice za enoto veljajo splošne usmeritve za varovanje stavbne dediščine.

- **#27604 Jurka vas - Tomičeva kapelica**

Kapelica zaprtega tipa posvečena višarski Materi božji z banjastim obokom in stenski slikami. Zgrajena v spomin na govejo kugo. Prvotni kip ukraden. Kip fatimske Matere božje iz 1975, pod menzo je božji grob z mrtvim Jezusom (les). Kapelica stoji levo ob cesti proti Vavti vasi na zahodnem robu vasi. Podatki o ogroženosti in splošnih usmeritvah varovanja nam niso bili dostopni.

- **#2162 Straža pri Novem mestu - Cerkev Marijinega vnebovzetja**

Cerkev, pozidana 1690 kot centralno zasnovana arhitektura, ima zvonik iz okoli 1720. Kupola ladje poslikana v 1. polovici 18. stol. s kakovostno iluzionistično figuralno poslikavo (Janez Jurij Remp). Baročna oltarna oprema s preloma 17. in 18. stol. Cerkev stoji na pokopališču, nad nekdanjo samostojno vasjo Dolenja Straža pod Straško goro. Glede na oceno ogroženost enota spada med potencialno ogroženo dediščino. Glede na smernice za enoto veljajo splošne usmeritve za varovanje stavbne dediščine in varstveni režim Odloka o razglasitvi za kulturni spomenik.

- **#2630 Straža pri Novem mestu - Cerkev sv. Tomaža**

V zasnovi srednjeveška barokizirana cerkev s prezentirano romansko apsido v prezbiteriju. Ima kvalitetno oltarno opremo iz okoli 1700. V ladji so ostanki srednjeveške poslikave, nagrobna plošča iz 1681. Cerkev stoji na pokopališču, v bregu nad vasjo. Glede na oceno ogroženost enota spada med potencialno ogroženo dediščino. Glede na smernice za enoto veljajo splošne usmeritve za varovanje stavbne dediščine in varstveni režim Odloka o razglasitvi za kulturni spomenik.

- **#22450** **Straža pri Novem mestu – Stebrno znamenje v Straški gori**

Kamnito stebrasto znamenje, pri katerem se steber v zgornjem delu razširi v nastavek z nišami, ki je pokrit s kamnito štirikotno strešico. Znamenje stoji nad prevojem poti, ki vodi med vinogradi Straške gore nad t.i. silosom. Glede na oceno ogroženost enota spada med potencialno ogroženo dediščino. Glede na smernice za enoto veljajo splošne usmeritve za varovanje memorialne dediščine.

- **#2629** **Vavta vas – Cerkev sv. Jakoba**

Centralno zasnovana cerkev je v 18. stol. nadomestila starejšo prednico. Goldensteinova scenska arhitektura oltarjev iz 1855 uokvirja oltarne podobe. Milavčeve orgle iz 1908, tabernakelj delo S. Pengova. Cerkev stoji na pokopališču, na južnem robu naselja. Glede na oceno ogroženost enota spada med potencialno ogroženo dediščino. Glede na smernice za enoto veljajo splošne usmeritve za varovanje stavbne dediščine.

- **#2163** **Zalog pri Prečni – Cerkev sv. Martina**

Srednjeveška stavba je bila preurejena v 17. stol. Fragment freske sv. Krištofa je iz 15. stol. Glavni zlati oltar je iz 1640, stranska okvirna oltarja z začetka 18. stol. Menza in ambon sta delo S. Jarma. Cerkev stoji na pokopališču, na rahli vzpetini, na vzhodnem robu naselja ob Krki. Glede na oceno ogroženost enota spada med potencialno ogroženo dediščino. Glede na smernice za enoto veljajo splošne usmeritve za varovanje stavbne dediščine.

1.1.2. Memorialna dediščina

V občini se nahaja 9 enot memorialne dediščine. Ta se navezuje predvsem na dogodke med 2. svetovno vojno ter na nekatere pomembnejše osebnosti. Je v večini primerov dobro vzdrževana in ni resno ogrožena. Enote memorialne dediščine na območju občine Straža z pripadajočo evidenčno številko enote so naslednje:

- **#4200** **Drganja sela – Grob s spomenikom padlim**

Na platoju, ki se stopničasto spušča, stoji sivo beli tristrani marmorni steber, visok 2 m. Na stranicah so vklesana imena padlih in posvetilo. Spomenik je bil odkrit leta 1951. Stoji na zahodni strani vaškega pokopališča pred vhodom v cerkev. Glede na oceno ogroženost enota spada med potencialno ogroženo dediščino. Glede na smernice za enoto veljajo splošne usmeritve za varovanje stavbne dediščine.

- **#4233** **Straža pri Novem mestu – Grob s spomenikom NOB v Dolenji Straži**

Na stebru, sestavljenem iz klesanih kamnitih kvadrov, so izpisana imena na pokopališču pokopanih 23 padlih, talcev in žrtev. Avtor spomenika, ki je bil postavljen 1964, je T. Valentinčič. Spomenik stoji na severni strani pokopališča, pri cerkvi Marije vnebovzete v Dolenji Straži. Glede na oceno ogroženost enota spada med potencialno ogroženo dediščino. Glede na smernice za enoto veljajo

splošne usmeritve za varovanje stavbne dediščine in varstveni režim Odloka o razglasitvi za kulturni spomenik.

- **#4232** **Straža pri Novem mestu - Grob s spomenikom NOB v Gorenji Straži**

Na zidu, sestavljenem iz obdelanih kamnitih kvadrov, so pritrjene plošče z imeni domačinov, ki so izgubili življenje v NOV. Spomenik, ki ga je oblikoval T. Valentinčič, je bil postavljen 1964. Spomenik stoji na severnem delu pokopališča, pri cerkvi sv. Tomaža v Gorenji Straži. Glede na oceno ogroženost enota spada med potencialno ogroženo dediščino. Glede na smernice za enoto veljajo splošne usmeritve za varovanje stavbne dediščine in varstveni režim Odloka o razglasitvi za kulturni spomenik.

- **#22394** **Straža pri Novem mestu - Spomenik NOB v Dolenji Straži**

Na neobdelanem kamnu nepravilne oblike je posvetilo padlim aktivistom OF. Spomenik je bil postavljen 1975 (avtor Jovo Grobovšek). Spomenik stoji v Dolenji Straži, desno od ceste Straža - Prečna. Glede na oceno ogroženost enota spada med potencialno ogroženo dediščino. Glede na smernice za enoto veljajo splošne usmeritve za varovanje memorialne dediščine.

- **#18175** **Straža pri Novem mestu - Spomenik NOB v Gorenji Straži**

V steno iz grobo obdelanih kamnitih kvadrov je vzdana plošča z imeni padlih. Na vrhu je iz manjših kamnov zgrajen stilizirani Triglav. Spomenik so postavili vaščani leta 1953. Spomenik stoji v Gorenji Straži. Glede na oceno ogroženost enota spada med potencialno ogroženo dediščino. Glede na smernice za enoto veljajo splošne usmeritve za varovanje memorialne dediščine.

- **#22904** **Straža pri Novem mestu - Spomenik zamolčanim žrtvam**

Na dveh črnih marmornih ploščah, ki stojita ob kamnitem križu, so imena krajanov, ki so bili kot sodelavci okupatorja večinoma pobiti maja in junija 1945. Obeležje je bilo postavljeno v devetdesetih letih 20. stol. Obeležje je postavljeno ob severnem robu pokopališkega zidu, ki ograjuje cerkev Marije vnebovzete v Dolenji Straži. Glede na oceno ogroženost enota spada med potencialno ogroženo dediščino. Glede na smernice za enoto veljajo splošne usmeritve za varovanje memorialne dediščine.

- **#4241** **Vavta vas - Grob s spomenikom padlim borcem in žrtvam**

Na večjem arealu so manjše grobne enote z nagrobnimi ploščami in izpisanimi imeni tu pokopanih. V centralnem delu stoji kamnit obelisk s petokrako zvezdo na vrhu. Spomenik obsega severni vogal vaškega pokopališča. Glede na oceno ogroženost enota spada med

potencialno ogroženo dediščino. Glede na smernice za enoto veljajo splošne usmeritve za varovanje memorialne dediščine.

• **#18174** **Vavta vas - Spomenik NOB**

V steno iz obdelanih kamnov sta vzidani plošči s 54 imeni padlih in žrtev. Na vrhu spomenika je kovinska peterokraka zvezda, ob spomeniku dve topovski granati. Postavljen je bil 1951. Spomenik stoji sredi vasi, ob gasilskem domu in odcepu ceste na most čez Krko proti Straži. Glede na oceno ogroženost enota spada med potencialno ogroženo dediščino. Glede na smernice za enoto veljajo splošne usmeritve za varovanje memorialne dediščine.

• **#9751** **Vavta vas - Spomenik talcem**

Spomenik iz grobo obdelanega kamna je grajen kot stiliziran Triglav s tremi roglji. Vanj je vzidana glajena napisna plošča. Spomenik obdaja betonska ograja. Spomenik stoji ob vhodu na pokopališče, južno od cerkve. Glede na oceno ogroženost enota spada med potencialno ogroženo dediščino. Glede na smernice za enoto veljajo splošne usmeritve za varovanje memorialne dediščine.